WIADOMOŚCI©
Nr 3/2016

CELNE

MINISTERSTWO FINANSÓW – SŁUŻBA CELNA • WARSZAWA 2016 • ISSN 1230-9087

WSPÓŁPRACA MIĘDZYNARODOWA

WIADOMOŚCI
CELNE

PROJEKT GRAFICZNY
Aleksandra Laska

Skład, druk i oprawa:

EXPOL, P. Rybiński, J. Dąbek, sp.j.
ul. Brzeska 4, 87-800 Włocławek
tel. 54 232-37-23
e-mail: sekretariat@expol.home.pl

WYDAWCA
Ministerstwo Finansów – Służba Celna
Warszawa, ul. Świętokrzyska 12
www.clo.gov.pl
beata.zuba@mf.gov.pl
marcin.wozniczko@mf.gov.pl
tel.: (22) 694 46 30, 694 47 88
tel./fax: (22) 694 35 02
nakład: 1600 egz.

Szanowni Czytelnicy!

Ten numer „Wiadomości Celnych" poświęcony jest współpracy międzynarodowej Służby Celnej. Na początku publikujemy teksty poświęcone obchodom Światowego Dnia Celnictwa w Ministerstwie Finansów i izbach celnych. Na uroczystościach organizowanych z tej okazji wielu funkcjonariuszy celnych i pracowników Służby Celnej otrzymało nagrody i awanse, a niektórzy nawet specjalne dyplomy WCO.

W dalszej części numeru informujemy o międzynarodowych konferencjach, szkoleniach, wizytach w Polsce przedstawicieli zagranicznych służb celnych, a przede wszystkim o współpracy polskich funkcjonariuszy celnych z ich kolegami z innych krajów. Charakterystyczne są tu wspólne akcje z kolegami z Czech i Niemiec.

Odrębne teksty zawierają informacje o naszym udziale w pracach Regionalnego Biura Łącznikowego dla Europy Wschodniej i Środkowej RILO oraz w Misji Doradczej Unii Europejskiej na granicy Mołdawii i Ukrainy EUBAM.

Chcielibyśmy również poinformować, że w tym i kolejnych numerach „Wiadomości Celnych" zamieścimy materiały dotyczące historii celnictwa polskiego. Będzie drukować historię kolejnych izb celnych, na początek wg alfabetu – Biała Podlaska i Białystok.

Redakcja

Współpraca celna na poziomie międzynarodowym

Służba Celna funkcjonuje w środowisku międzynarodowym. Jest swego rodzaju łącznikiem między zewnętrznym i wewnętrznym rynkiem UE.

Zarówno dla Polski, jak i całej Unii Europejskiej, współpraca celna na poziomie międzynarodowym jest niezwykle ważnym narzędziem dla zapewnienia równowagi pomiędzy ułatwieniami dla wymiany towarowej i wspierania zgodnej z prawem konkurencji, a koniecznością skutecznej ochrony rynku i społeczeństwa. Celem takiej współpracy jest pomoc organom celnym w korzystaniu z nowych instrumentów działania oraz zwiększanie efektywności narzędzi kontroli międzynarodowego obrotu towarowego, zwalczania przestępstw celnych, nadużyć finansowych i innych, niezgodnych z prawem działań.

Priorytety w obszarze międzynarodowej współpracy celnej, z jednej strony wynikają z priorytetów polityki zagranicznej państwa, a z drugiej strony z priorytetów wieloletniej strategii działania Służby Celnej. W kontekście polityki zagranicznej państwa, działania Służby Celnej wspierają procesy stabilizacji w krajach bezpośredniego sąsiedztwa Polski i Unii Europejskiej, a także procesy pogłębiania integracji i solidarności w ramach samej Unii Europejskiej, w tym zwłaszcza w aspekcie sąsiedztwa wschodniego UE. W ramach strategii działania, polska Służba Celna promuje na forach międzynarodowych działania, które są istotne dla polskich przedsiębiorców i instytucji, w tym ułatwienia odpraw celnych i usprawnienia w zakresie kontroli granicznej. Promuje też skuteczną prewencję i zwalczanie przestępczości celnej poprzez między innymi współpracę transgraniczną oraz wymianę informacji.

Udział w inicjatywach o charakterze międzynarodowym pozwala wykorzystywać na poziomie krajowym dobre praktyki stosowane w krajach partnerskich i instytucjach międzynarodowych.

Główne obszary międzynarodowej współpracy celnej Polski skupiają się w ramach instytucji europejskich. Przedstawiciele polskiej administracji celnej działają na wielu forach unijnych. Jednym z nich jest Grupa ds. Polityki Celnej (Customs Policy Group, CPG) – grupa, której misją jest doradzanie Komisji w sprawach związanych z kwestiami dotyczącymi polityki celnej o charakterze strategicznym. Grupa monitoruje także rozwój różnych aspektów polityki celnej, ułatwia wymianę poglądów z państwami członkowskimi UE. Kolejnym ciałem jest Grupa Robocza ds. Unii Celnej (Working Party on Customs Union, CUG). Przedmiotem jej pracy są kwestie związane z prawodawstwem celnym UE. Koordynuje stosunki z krajami spoza UE i reprezentuje wspólne stanowisko UE na forum Światowej Organizacji Celnej (World Customs Organization, WCO). Grupa zajmuje się m.in. ramami prawnymi dot. naruszeń celnych, współpracą między organami celnymi państw członkowskich UE, a także głównymi krajami spoza UE. Innym ciałem, w ramach, którego polska administracja celna aktywnie działa jest Grupa Robocza ds. Współpracy Celnej (Customs Cooperation Working Party, CCWP), która zajmuje się współpracą operacyjną krajowych służb celnych. Ponadto, bada, w jaki sposób można zwiększać efektywność ich działania. CCWP pozostaje w ścisłej współpracy z Europolem i Europejskim Urzędem ds. zwalczania Nadużyć Finansowych (OLAF).

Dodatkowo, Służba Celna RP działa aktywnie w ramach Światowej Organizacji Celnej, na granicach zewnętrznych UE, poprzez relacje z oficerami łącznikowymi, misje zagraniczne, w ramach programu CUSTOMS 2020, a także współpracę i pomoc krajom trzecim (w tym kandydującym, potencjalnie kandydującym, partnerskim i stowarzyszonym z UE).

Dynamicznie zmieniająca się sytuacja międzynarodowa sprawia, że stale identyfikujemy nowe wyzwania w zakresie międzynarodowej współpracy celnej. Najbliższe lata to w dużej mierze szereg wyzwań stojących przed Służbą Celną w celu zapewnienia ochrony i bezpieczeństwa obszaru celnego UE.

Rośnie również rola służb celnych w zapewnianiu bezpieczeństwa powszechnego, zarówno w aspekcie krajowym, jak i międzynarodowym. Europejskie służby celne postrzegane są obecnie, jako ważny element architektury bezpieczeństwa, co jest wypadkową ich unikalnej wiedzy i doświadczenia oraz stałej obecności na granicach, w tym na granicach zewnętrznych Unii Europejskiej. Znajduje to odzwierciedlenie zarówno w zwiększonej intensywności współpracy prowadzonej na forach międzynarodowych – Unii Europejskiej, Narodów Zjednoczonych, Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) czy też Światowej Organizacji Ceł, jak i we wzmożonej współpracy bilateralnej pomiędzy polską Służbą Celną i służbami celnymi innych państw. Współpraca dwustronna pomiędzy służbami celnymi sprawdza się zwłaszcza tam, gdzie mechanizmy multilateralne muszą zostać dopełnione specjalistyczną wiedzą, doświadczeniami zawodowymi i zaufaniem – w zwalczaniu przestępczości, ograniczaniu przemytu towarów niebezpiecznych, w walce z proliferacją towarów, które mogą być wykorzystane do produkcji broni masowego rażenia. Z tego względu polska Służba Celna podtrzymuje, rozwija i docenia sieć dwustronnych relacji z krajami Unii Europejskiej, państw sąsiadujących i bardziej odległych geograficznie krajów.

Ewa Rogulska
Miłosz Sulima-Kotarski
Departament Ceł
Ministerstwo Finansów

Obchody Światowego Dnia Celnictwa w Ministerstwie Finansów

28 stycznia 2016 r. w gmachu Ministerstwa Finansów odbyła się konferencja z okazji Międzynarodowego Dnia Celnictwa. Tematem przewodnim tegorocznej uroczystości była współpraca międzynarodowa w obszarze cła i podatków.

Prezydium konferencji nt. *Główne wyzwania dla Służby Celnej w obszarze współpracy międzynarodowej*

Inicjatorem i gospodarzem konferencji był Szef Służby Celnej, Pan Marian Banaś, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów.

W czasie swojego przemówienia Pan Minister Marian Banaś podkreślił, że Służba Celna wkracza w czas znaczących zmian organizacyjnych, których celem jest konsolidacja wielu funkcji i zadań Służby Celnej oraz administracji podatkowej. Jako istotny element planowanych zmian wskazał propozycję utworzenia Krajowej Administracji Skarbowej, realizującej zadania w zakresie wymiaru, poboru, obsługi podatnika, kontroli podatkowej i celnej oraz zwalczania przestępczości finansowej. Szef Służby Celnej podkreślił, że celem proponowanych zmian jest uszczelnienie systemu poboru dochodów oraz dalsza poprawa obsługi obywateli i podmiotów gospodarczych.

W konferencji wzięła udział również Pani Ana Hinojosa, Dyrektor Departamentu ds. Ułatwień, reprezentująca Sekretarza Generalnego Światowej Organizacji Celnej (WCO), która wręczyła dyplomy WCO funkcjonariuszom celnym, wyróżnionym za szczególne zaangażowanie w kreowanie pozytywnego wizerunku polskiej Służby Celnej za granicą.

Dzisiejsza uroczystość była także okazją do wręczenia decyzji o awansach. Mianowania na stopnie służbowe awansowani funkcjonariusze otrzymali z rąk Szefa Służby Celnej.

W dalszej części konferencji omówione zostały kluczowe wyzwania, przed jakimi stoi Służba Celna w obszarze współpracy międzynarodowej. Jako priorytetowe, obok działań na rzecz rozwoju, współpracy i stabilizacji w krajach bezpośrednio sąsiadujących z Polską i UE, istotne będą działania na rzecz wzmacniania integracji i solidarności w samej Unii. Jako obszary o strategicznym charakterze wskazane zostały też wsparcie legalnego biznesu oraz zapewnienie skutecznej prewencji i zwalczania przestępczości.

Funkcjonariusze celni odznaczeni dyplomami WCO

Pani Ana Hinojosa, Dyrektor Departamentu ds. Ułatwień, reprezentująca Sekretarza Generalnego Światowej Organizacji Celnej (WCO) wręczyła dyplomy WCO funkcjonariuszom celnym

Uroczystość była również okazją do przedstawienia głównych celów stawianych przed Służbą Celną w obszarze współpracy międzynarodowej na nadchodzące lata. Uczestnicy zgodnie stwierdzili, że prowadzenie współpracy międzynarodowej ma służyć nie tylko realizowaniu stabilnej, spójnej, konsekwentnej i skoordynowanej współpracy międzynarodowej w całej Służbie Celnej, ale również jako narzędzie promowania i wzmacniania pozycji Służby Celnej w kraju i za granicą.

Departament Ceł
Ministerstwo Finansów

Obchody Światowego Dnia Celnictwa w izbach celnych

Izba Celna w Warszawie

Funkcjonariusze i pracownicy służby cywilnej mazowieckiej Służby Celnej spotkali się z okazji Światowego Dnia Celnictwa na uroczystości wręczenia aktów mianowania na wyższe stopnie i stanowiska służbowe. Uroczystość wręczenia awansów odbyła się 29 stycznia 2016 r. w siedzibie Izby Celnej w Warszawie.

Światowy Dzień Celnictwa obchodzony od 1983 roku, jest upamiętnieniem inauguracyjnej sesji Rady Współpracy Celnej, która odbyła się 26 stycznia 1953 r. w Brukseli. To druga ważna data w życiu Polskiej Służby Celnej, która obok Światowego Dnia Celnictwa, obchodzi 21 września w dniu patrona celników – św. Mateusza, Dzień Służby Celnej.

Awansowani funkcjonariusze i pracownicy mazowieckiej Służby Celnej podczas uroczystości

Z okazji Światowego Dnia Celnictwa, p.o. Dyrektora Izby Celnej w Warszawie podinsp. Maria Rutka awansowała w stopniu służbowym 214 funkcjonariuszy celnych oraz na stanowisku służbowym 11 pracowników służby cywilnej.

Gratulując awansowanym funkcjonariuszom i pracownikom, Dyrektor warszawskiej izby celnej podziękowała jednocześnie za trud i zaangażowanie w wykonywanie codziennych obowiązków służbowych, rzetelną pracę, odpowiedzialność oraz czas poświęcony służbie.

Uroczystość wręczenia aktów mianowania na wyższe stopnie i stanowiska służbowe

Uroczystość odbyła się zgodnie z regułami ceremoniału Służby Celnej.

p.o. Dyrektora Izby Celnej Maria Rutka składa podziękowania i gratulacje awansowanym

podinsp. Piotr Tałałaj
Rzecznik Prasowy
Izba Celna w Warszawie

Izba Celna w Olsztynie

Uroczysta zbiórka, wręczenie odznaczeń i awansów oraz ślubowanie nowoprzyjętych funkcjonariuszy – tak, 26 stycznia br. obchodzono w Olsztynie Światowy Dzień Celnictwa.

Gościem honorowym uroczystości był Artur Chojecki, Wojewoda Warmińsko-Mazurski. W swoim wystąpieniu podkreślił rolę i znaczenie Służby Celnej dla bezpieczeństwa państwa i obywateli. Wojewoda zwrócił uwagę, iż szczególnie w takim regionie jak Warmia i Mazury, mającym granicę z Obwodem Kaliningradzkim, Służba Celna ma do spełnienia wiele istotnych zadań. Z kolei mł. insp. Dariusz Postek, p.o. Dyrektora IC

W czasie styczniowych obchodów nowoprzyjęci funkcjonariusze złożyli uroczyste ślubowanie

Olsztyn przypomniał, że warmińsko-mazurscy celnicy zrealizowali w ubiegłym roku wszystkie cele postawione przez kierownictwo Służby i jednocześnie podziękował funkcjonariuszom za trud i zaangażowanie, jakie włożyli w to zadanie.

Następnie st.asp. Marek Kryszk został odznaczony przez Wojewodę Warmińsko-Mazurskiego Złotym Medalem za Długoletnią Służbę. Później wręczono awanse – w sumie w IC Olsztyn wyższe stopnie uzyskało ponad 40 funkcjonariuszy, na uroczystej zbiórce akty mianowania odebrało 22 z nich. Kolejnym punktem spotkania było uroczyste ślubowanie nowoprzyjętych celników. Złożyło je 10 funkcjonariuszy pracujących na przejściach granicznych w Bezledach i Gołdapi.

podinsp. Ryszard Chudy
Izba Celna w Olsztynie

Izba Celna w Szczecinie

W Izbie Celnej w Szczecinie funkcjonariusze i pracownicy spotkali się w dniu 29 stycznia na uroczystej zbiórce, podczas, której Dyrektor Izby Celnej inspektor celny Wiesław Struk złożył wszystkim życzenia dalszego rozwoju zawodowego, zdrowia, pomyślności oraz satysfakcji z wykonywanych obowiązków. Dyrektor podkreślił, iż mamy okazję spotkać się dwa razy do roku: na uroczystościach związanych z obchodami Międzynarodowego Dnia Celnictwa i Dnia Służby Celnej. Spotkania te są okazją do docenienia funkcjonariuszy i pracowników za ich zaangażowanie i trud wkładany w wykonywanie codziennych obowiązków służbowych. Dyrektor wręczył funkcjonariuszom mianowania na wyższe stopnie służbowe, awanse na wyższe stanowiska służbowe i wyróżnienia w formie dyplomów oraz krótkoterminowych urlopów wypoczynkowych.

Uroczysta zbiórka z okazji Światowego Dnia Celnictwa

rew. Michał Szadokierski
Izba Celna w Szczecinie

Izba Celna w Łodzi

Już po raz 33. celnicy na świecie obchodzili Światowy Dzień Celnictwa. Święto ustanowione przez Światową Organizację Ceł upamiętnia inauguracyjne posiedzenie Rady Współpracy Celnej, które odbyło się w Brukseli 26 stycznia 1953 roku. Rada została powołana, aby dbać o jednolitość i harmonizację systemów celnych w skali międzynarodowej, ulepszanie procedur celnych oraz ciągłą ewolucję przepisów.

Łódzkie obchody Światowego Dnia Celnictwa odbyły się 29 stycznia. Na uroczystą zbiórkę do siedziby Izby Celnej w Łodzi przybyli awansowani i wyróżnieni funkcjonariusze oraz pracownicy łódzkiej Służby Celnej, przedstawiciele kadry kierowniczej oraz Związków Zawodowych, a także zaproszeni na uroczystość p.o. Dyrektora Izby Skarbowej w Łodzi Marek Kołaciński, Wicedyrektor Urzędu Kontroli Skarbowej Grażyna Nowak oraz podinsp. Wojciech Kawecki p.o. Dyrektora Izby Celnej w Opolu.

Spotkanie rozpoczął Dyrektor Izby Celnej w Łodzi mł. insp. Piotr Walczak, który podziękował wszystkim funkcjonariuszom i pracownikom łódzkiej Służby Celnej za zaangażowanie w pełnienie obowiązków, a także złożył życzenia sukcesów w życiu zawodowym i pomyślności w życiu osobistym. W swoim wystąpieniu dyrektor podkreślił, że wzorem administracji światowych i polska Służba Celna stoi dziś w przededniu poważnych zmian, a ich pomyślny przebieg jest możliwy dzięki

Łódzkie obchody Światowego Dnia Celnictwa

Awansowani funckjonariusze łódzkiej Służby Celnej w trakcie uroczytsości

Dyrektor Izby Celnej w Łodzi mł. insp. Piotr Walczak wręcza awanse

pełniej współpracy zaangażowanych administracji. Głos zabrał także p.o. Dyrektora Izby Skarbowej w Łodzi Marek Kołaciński, który w imieniu pracowników administracji podatkowej i kontroli skarbowej, podziękował za zaproszenie na celniczą uroczystość, przekazał życzenia dla kadry łódzkiej Służby Celnej, a także pogratulował Dyrektorowi Izby Celnej w Łodzi awansu na stopień mł. insp. celnego.

Następnie odbyło się wręczenie awansów i wyróżnień funkcjonariuszom Służby Celnej oraz pracownikom Korpusu Służby Cywilnej. W związku z obchodami Światowego Dnia Celnictwa w Izbie Celnej w Łodzi otrzymało je w tym roku ogółem 137 osób.

mł. rew. Marta Zbaliszyn
Izba Celna w Łodzi

Izba Celna w Białymstoku

We wtorek 26 stycznia w siedzibie Izby Celnej w Białymstoku odbyły się uroczyste obchody Światowego Dnia Celnictwa, podczas których p.o. Dyrektor Izby Celnej w Białymstoku *podinsp.* Eligiusz Dubis uhonorował zasłużonych funkcjonariuszy celnych i urzędników służby cywilnej awansami na wyższe stopnie. Gośćmi uroczystej zbiórki byli Dyrektor Urzędu Kontroli Skarbowej w Białymstoku Alicja Tołwińska oraz Dyrektor Izby Skarbowej w Białymstoku Wojciech Orłowski.

p.o. Dyrektora Izby Celnej w Białymstoku podinsp. Eligiusz Dubis uhonorował zasłużonych funkcjonariuszy celnych i urzędników służby cywilnej awansami na wyższe stopnie

W podziękowaniu za wzorowe wypełnianie obowiązków służbowych Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Finansów Szef Służby Celnej Marian Banaś przyznał awanse 10 funkcjonariuszom celnym w korpusie oficerów. Ponadto decyzją Dyrektora Izby Celnej w Białymstoku 132 funkcjonariuszy celnych oraz 2 urzędników służby cywilnej odebrało akty mianowania na wyższy stopień służbowy.

Awansowani funkcjonariusze

Podinsp. Eligiusz Dubis przekazał awansowanym wyrazy uznania za dotychczasowe wypełnianie obowiązków służbowych i wkład w zapewnienie bezpieczeństwa ekonomicznego Polski. Dyrektor podziękował za codzienną pracę i złożył życzenia pomyślności przy realizacji kolejnych wyzwań stojących przed Służbą Celną.

Także szefowie podlaskich instytucji skarbowych pogratulowali wyróżnionym funkcjonariuszom i urzędnikom podlaskiej

Służby Celnej awansów oraz złożyli życzenia owocnej współpracy i sukcesów w działaniach w obecnym roku.

Gratulacje od dyrektora

Światowy Dzień Celnictwa przypadający na początek roku to również doskonała okazja do podsumowania osiągnięć podlaskiej Służby Celnej w minionych 12 miesiącach.

Pobór należności oraz sprawna obsługa klientów to priorytety działalności podlaskich celników. Podatki i cła pobierane przez Służbę Celną stanowią 1/3 dochodów budżetu państwa. Za pośrednictwem Izby Celnej w Białymstoku do budżetu trafiło w ubiegłym roku ponad 3 miliardy 800 milionów złotych, w tym ponad 3 miliardy 500 milionów złotych były to wpływy z podatku akcyzowego, ponad 200 milionów złotych z tytułu podatku VAT i blisko 60 milionów złotych z ceł.

Podlaska Służba Celna to formacja wykorzystująca nowoczesne technologie, doskonaląca procedury oraz ograniczająca biurokrację i uciążliwość kontroli. Istniejące na przejściach granicznych rozwiązania organizacyjne pozwalają na odprawę coraz większej liczby pojazdów. Na naszych dwóch największych przejściach granicznych: w Kuźnicy i Bobrownikach odprawiliśmy w ubiegłym roku ponad 430 tysięcy samochodów ciężarowych. Podlaskie przejścia drogowe, kolejowe i turystyczne od stycznia do końca grudnia przekroczyło blisko 3 miliony 900 tysięcy osób.

Ważnym elementem międzynarodowej wymiany towarowej i impulsem ożywiającym region przygraniczny, jakim jest woj. podlaskie są również zakupy dokonywane przez zagranicznych podróżnych w naszych sklepach. W minionym roku na przejściach granicznych podlaska Służba Celna zarejestrowała blisko 1 milion 200 tysięcy dokumentów TAX FREE. Na ich podstawie podróżni – głównie sąsiedzi z Białorusi – wywieźli zakupione u nas towary o łącznej wartości blisko 1 miliarda złotych.

Aby ułatwić obsługę dokumentów Tax Free, a jednocześnie usprawnić przekraczanie granicy przez podróżnych, którzy zakupili towar w Polsce, Izba Celna w Białymstoku stworzyła i wdrożyła w całym kraju system, który pozwala na elektroniczne zgłoszenie takich dokumentów przez sprzedawcę lub podróżnego jeszcze przed przyjazdem na granicę, co znacznie ułatwia i przyśpiesza odprawę na przejściach. W ubiegłym roku ponad połowa dokumentów Tax Free obsłużona przez podlaskich celników była zgłoszona właśnie w formie elektronicznej.

Warto również dodać, że od 1 lipca Służba Celna oraz Straż Graniczna uruchomiła nową usługę, która pozwala podróżnemu przygotować się do wszelkich formalności, wymaganych przy odprawie celnej i granicznej. Jest to interaktywne narzędzie, dostępne na portalu www.granica.gov.pl. Portal administrowany od 2010 roku przez Izbę Celną w Białymstoku jest pierwszym portalem informacyjnym redagowanym wspólnie przez dwie służby i jednocześnie jedną z pierwszych w UE inicjatyw w tym obszarze. Stanowi realizację długofalowej strategii innowacyjnego podejścia do klienta, dostarczając podróżnemu zintegrowaną informację na temat zasad przekraczania granicy.

Nowoczesne aplikacje

Podsumowując ostatnie miesiące z perspektywy podlaskiej Służby Celnej nie sposób nie wspomnieć o dedykowanej na urządzenia mobilne bezpłatnej aplikacji „Mobilna Granica" – nowoczesnej usłudze dla osób przekraczających granicę, przy której wdrożeniu pracowali funkcjonariusze Izby Celnej w Białymstoku. Pozwala ona uzyskać informacje o długości kolejki, średnim czasie oczekiwania na odprawę, prognozach zmiany tego czasu w najbliższych godzinach. Daje możliwość zaplanowania i wyboru najdogodniejszego przejścia granicznego.

Ostatnie lata to także okres istotnej modernizacji podlaskiej Służby Celnej. Elementami wpisującymi się w ten proces są m.in. inwestycje budowlane zrealizowane na dwóch podlaskich przejściach granicznych – w Siemianówce i Połowcach. Przejścia te stały się wizytówką naszego województwa. Służby graniczne pracują w komfortowych warunkach, a podróżni i przedsiębiorcy dokonują odpraw korzystając z infrastruktury na najwyższym, światowym poziomie.

Obok zapewnienia dochodów budżetowych oraz działań proklienckich nie mniej ważnym zadaniem podlaskich celników jest eliminowanie zagrożeń takich jak przemyt, obrót podrabianymi towarami, nielegalny hazard, oszustwa podatkowe oraz nielegalna migracja. W przypadku zwalczania przestępczości priorytetem dla podlaskich celników w kontekście planowanej konsolidacji służb podległych Ministrowi Finansów będą działania przynoszące wymierną korzyść finansową dla budżetu państwa.

mł. asp. Maciej Czarnecki
Rzecznik Prasowy
Izby Celnej w Białymstoku

Izba Celna w Poznaniu

Od 1983 roku w dniu 26 stycznia obchodzimy Światowy Dzień Celnictwa. Święto ustanowiono aby upamiętnić inauguracyjną sesję Rady Współpracy Celnej, która odbyła się 26 stycznia 1953 r. w Brukseli.

Polska administracja celna obchodzi Światowy Dzień Celnictwa od 1992 roku. To jedna z dwóch najważniejszych dat dla naszego środowiska obok 21 września, kiedy to w imieniny patrona celników, św. Mateusza, obchodzony jest Dzień Służby Celnej.

Awanse w Izbie Celnej w Poznaniu

Światowy Dzień Celnictwa to okazja do przypomnienia istotnej roli jaką odgrywa Służba Celna w kontekście realizowanych zadań ustawowych oraz strategii działania Służby Celnej na lata 2014 – 2020. Dokument ten definiuje cele strategiczne na najbliższe lata, jakimi są: wspieranie aktywności gospodarczej podmiotów, podniesienie standardów obsługi klienta, zwiększenie bezpieczeństwa i ochrony rynku oraz zapewnienie efektywnego i skutecznego poboru dochodów. Warto zwrócić szczególną uwagę na tą ostatnią kwestię, gdyż od lat Służba Celna zabezpiecza ponad 30% dochodów Skarbu Państwa.

Światowy Dzień Celnictwa to także właściwy moment do podsumowania wyników osiągniętych w roku ubiegłym, a także do dyskusji nad zmianami jakie czekają Służbę Celną w roku 2016. Wielkopolscy celnicy odnotowali w minionym roku znaczące efekty w eliminacji nielegalnego obrotu wyrobami akcyzowymi, który w szczególny sposób uderza w interes Skarbu Państwa, a także w zwalczaniu obrotu narkotykami i dopalaczami.

Z kolei w roku 2016 przed Służbą Celną stają nowe wyzwania związane ze zmianą struktury organizacyjnej w kontekście projektu ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej, który zakłada konsolidację wszystkich służb podległych Ministrowi Finansów.

Funkcjonariusze wielkopolskiej Służby Celnej z okazji Światowego Dnia Celnictwa spotkali się na uroczystości wręczenia

Uroczyste mianowanie na stopnie służbowe

aktów mianowania na wyższe stopnie służbowe. Dyrektor Izby Celnej w Poznaniu mł. insp. Sylwester Skórski awansował 18 funkcjonariuszy w korpusie podoficerów i 5 w korpusie aspirantów.

Szef wielkopolskich celników złożył wszystkim awansowanym serdeczne gratulacje a jednocześnie podziękował za zaangażowanie w realizację niełatwych, codziennych obowiązków służbowych.

Uroczystość odbyła się zgodnie z regułami ceremoniału Służby Celnej w asyście pocztu sztandarowego.

podkom. Cezary Kosman
Izba Celna w Poznaniu

Wybrane wydarzenia z obszaru międzynarodowej współpracy celnej

Współpraca bliźniacza

W styczniu 2016 r. ruszył projekt twinningowy „Wsparcie dla Państwowej Służby Finansowej Ukrainy (PSF) we wdrażaniu Zintegrowanego Zarządzania Granicą (IBM) w obszarze zagadnień celnych".

Projekty bliźniacze (od angielskiego słowa „twinning") to inicjatywa Komisji Europejskiej, która została uruchomiona w 1998 roku w celu przygotowania się do rozszerzenia Unii Europejskiej. Twinning był pomyślany, jako instrument ukierunkowany na współpracę administracyjną, mający na celu wsparcie krajów kandydujących do Unii Europejskiej we wdrażaniu prawodawstwa UE. Do dzisiaj jest to jeden z podstawowych instrumentów partnerskiej pomocy przedakcesyjnej, który jest dostępny dla wszystkich krajów kandydujących do UE.

Idea tego rozwiązania jest bardzo prosta. Administracja kraju kandydującego (beneficjenta) ustala z przedstawicielami Komisji Europejskiej zakres tematyczny projektu, czas jego trwania, oraz wysokość budżetu. Projekt taki zawsze koncentruje się na obszarze, w którym konieczna jest reforma, tak, aby kraj kandydujący spełnił warunki określone w procesie akcesyjnym.

Polska przez wiele lat brała udział w projektach bliźniaczych, jako beneficjent. Jako państwo posiadające szereg cennych doświadczeń z okresu przedakcesyjnego, będąc od kilkunastu lat członkiem UE, Polska podejmuje wyzwanie uczestniczenia w projektach bliźniaczych, jako dawca pomocy. Polska Służba Celna w przeszłości uczestniczyła w projekcie twinningowym dla Albanii, którego przedmiotem była m.in. Wspólna Procedura tranzytowa. Ponadto, przed akcesją Chorwacji do UE, Polska prowadziła w tym kraju jeden z komponentów projektu twinningowego „Wzmacnianie kompetencji administracji związanych wdrażaniem systemu zasobów własnych".

Kolejnymi beneficjentami projektów bliźniaczych są państwa obecnie kandydujące do UE, w tym Ukraina, która od września 2014 jest związana umową stowarzyszeniową z UE.

Warto wspomnieć, że Polska od wielu lat realizuje strategię polegającą na wspieraniu ukraińskiego partnera w jego aspiracjach europejskich, dlatego też polska Służba Celna aktywnie angażuje się w inicjatywy wpisujące się w ten kierunek. Należą do nich w szczególności Partnerstwo Wschodnie i prace prowadzone w Grupie Roboczej UE-Ukraina, której celem jest wdrożenie strategicznych ram współpracy (Working Group on the implementation of the Strategic Framework for EU-Ukraine Customs Cooperation).

Oczywiste było, więc, że polska Służba Celna pozytywnie odpowiedziała na propozycję udziału w konsorcjum trzech państw mających realizować projekt bliźniaczy dla Ukrainy. Dokładnie w dniu 6 lipca 2015 r. konsorcjum składające się z Niemiec, Polski i Litwy zostało nominowane do przeprowadzenia projektu twinningowego „Wsparcie dla Państwowej Służby Finansowej Ukrainy (SFS) we wdrażaniu Zintegrowanego Zarządzania Granicą (IBM) w obszarze zagadnień celnych".

Oficjalna inauguracja projektu twinningowego „Wsparcie dla Państwowej Służby Finansowej Ukrainy (SFS) we wdrażaniu Zintegrowanego Zarządzania Granicą (IBM) w obszarze zagadnień celnych", luty 2016 r.

Ostatecznie umowa z SFS w tej sprawie została podpisana w dniu 15.12.2015 r. Projekt faktycznie został uruchomiony dopiero w dniu 10.01.2016 r., a jego **oficjalna inauguracja miała miejsce 09.02.2016 w Kijowie**. Odbyła się ona z udziałem najwyższych przedstawicieli władz celnych państw w nim uczestniczących. Polską Służbę Celną podczas uroczystej inauguracji reprezentował Zastępca Szefa Służby Celnej Jerzy Chrobak.

Umowa zakłada, że realizacja projektu będzie trwała 21 miesięcy, a przewidziany całkowity budżet, który ma pozwolić na osiągnięcie zakładanych rezultatów, wynosi 1 800 000 €. Liderem projektu jest strona niemiecka, która, oprócz realizacji przydzielonego jej komponentu, odpowiada dodatkowo za wszystkie kwestie organizacyjne oraz desygnuje stałego przedstawiciela do Kijowa, odpowiedzialnego na miejscu za organizację i bezpośrednie kontakty ze stroną ukraińską (RTA – Resident Twinning Advisor).

Struktura projektu przewiduje realizacje trzech komponentów:

Komponent 1: **legislacja**, został powierzony niemieckiej Służbie Celnej. Komponent ten koncentruje się na przeglądzie i wypracowaniu propozycji zmian w przepisach, szczególnie w obszarach związanych z kontrolą celną towarów i pojazdów wjeżdżających i opuszczających obszar celny UA, procedurami uproszczonymi, tranzytem czy single window. Przedmiotem analiz są również wszystkie regulacje prawne odnoszące się do kompetencji i wzajemnych relacji pomiędzy służbami biorącymi udział w kontroli towarów i osób przemieszczających się przez granicę lądową, morska i lotniczą.

Komponent 2: **zagadnienia operacyjne IBM**. Komponent ten, uważany za oś projektu i jego najważniejszą część, prowadzony jest przez polską Służbę Celną. Składa się on z działań, które koncentrują się na następujących obszarach koncepcji IBM:

- koordynacji współpracy pomiędzy służbami zaangażowanymi w kontrolę graniczną,
- eliminowaniu dublowania się czynności kontrolnych,
- usprawnianiu wymiany informacji pomiędzy służbami,
- wzmocnieniu systemu zwalczania przestępczości granicznej,
- budowaniu wspólnej bazy danych gromadzonych przez różne służby,
- usprawnianiu współpracy przy wspólnym wykorzystaniu posiadanego wyposażenia kontrolnego.

W toku realizacji tego komponentu wykorzystywane są doświadczenia ze współpracy polsko-ukraińskiej na granicy zewnętrznej UE, w tym te zdobyte w trakcie wspólnej organizacji mistrzostw Europy w piłce nożnej Euro2012. Zakładamy, że docelowo wiele z tych sprawdzonych rozwiązań organizacyjnych, funkcjonujących już dziś w ramach pilotaży, jak również nowych, wypracowanych w trakcie realizacji projektu, zostanie na stałe wdrożonych na przejściach granicznych. Nie chodzi tu jednak wyłącznie o ukraińsko-polskie przejścia graniczne, ale również

IBM (Integrated Border Management) – Zintegrowane Zarządzanie Granicą – koncepcja, wg której zarządzanie granicą powinno opierać się na współpracy i koordynacji działań wszystkich służb upoważnionych do wykonywania swoich obowiązków na granicy.

te z Mołdawią, Białorusią, Węgrami, Rumunią czy Słowacją, a także porty morskie i lotnicze.

Komponent 3: **budowa systemu antykorupcyjnego**, został powierzony stronie litewskiej.

W ramach tego komponentu trwają prace nad dostosowaniem przepisów i regulacji wewnętrznych (strategii, planów) w zakresie zapobiegania i przeciwdziałania korupcji, do standardów UE. Analizowane są również procedury odpraw celnych pod kątem możliwości zmniejszania udziału czynnika ludzkiego w procesie podejmowania decyzji. Działania te, w rezultacie, powinny doprowadzić do wypracowania rozwiązań ograniczających korupcję w ukraińskiej Służbie Celnej.

SFS (State Fiscal Service) – Państwowa Służba Fiskalna Ukrainy – powstała w 2014 r. nadzoruje działalność służby celnej i służby podatkowej.

Realizacja działań w ramach wszystkich trzech komponentów powinna przynieść łącznie efekt zbliżenia rozwiązań prawnych do standardów UE, poprawę współpracy ukraińskiej służby celnej z innymi służbami granicznymi oraz ograniczenia korupcji. Osiągnięcie tych wszystkich celów powinno mieć, więc w rezultacie znaczący wpływ na tempo i jakość obsługi klientów na wszystkich rodzajach przejść granicznych, co ma bez wątpienia duże znaczenie dla państw sąsiadujących z Ukrainą.

Prace w ramach projektu dopiero się rozpoczęły, jednakże już dzisiaj widać, że osiągnięcie założonych celów nie przyjdzie łatwo. Merytoryczne przygotowywanie wizyt studyjnych, analiza przepisów, opracowywanie właściwych rekomendacji, wymaga wiedzy i dużego zaangażowania ekspertów z wszystkich krajów. Niemcy, Polska i Litwa są odpowiedzialne wprawdzie za trzy różne komponenty, ale ich zakres tematyczny w wielu punktach się przenika. Wymaga to aktywnej współpracy, utrzymywania bieżących kontaktów, wzajemnego recenzowania opracowanych dokumentów itp. Nie da się ukryć, że intensywność pracy jest spowodowana również tym, że Komisja Europejska, co trzy miesiące monitoruje ocenę postępów realizacji umowy. Pierwsza ocena przewidziana jest na początku kwietnia.

W nomenklaturze projektów twinningowych dla określenia ich głównych podmiotów używa się sformułowań beneficjent (w tym przypadku Ukraina) i dawca pomocy (Niemcy, Polska, Litwa). Polska Służba Celna w projekcie „Wsparcie dla Państwowej Służby Finansowej Ukrainy (SFS) we wdrażaniu Zintegrowanego Zarządzania Granicą (IBM) w obszarze zagadnień celnych" jest, więc dawcą pomocy. Można jednak zaryzykować stwierdzenie, że ze względu na przyjęty model pracy, zaangażowanie i otwartość ekspertów, w pewnych obszarach jesteśmy również beneficjentem, ponieważ wiele sami się uczymy. Dzięki aktywnemu uczestnictwu w tym projekcie budujemy po naszej stronie zespół, który zdobywa umiejętności w obszarze współpracy międzynarodowej, a dodatkowo wiedzę oraz nieocenione doświadczenie w zakresie prowadzenia projektów twinningowych. Nie bez znaczenia jest również fakt, że za pośrednictwem tego projektu możemy transferować wypracowane na naszych granicach procedury i standardy działania, co czyni całą granicę bardziej przyjazną i zrozumiałą dla naszych klientów.

Przed nami jeszcze wiele miesięcy intensywnej pracy, ale oczywiście wszyscy wierzą w końcowy sukces. Można mieć też nadzieję, że dzięki zdobytemu doświadczeniu, w następnych projektach bliźniaczych inicjowanych przez Komisję Europejską polska Służba Celna będzie mogła już aplikować o pozycję samodzielnego lidera.

insp. Piotr Daniel
Izba Celna w Przemyślu

Grupa ekspercka CELBET

W 2015 roku, z inicjatywy Polski, Estonii i Finlandii, w ramach programu Customs 2020 utworzona została Grupa Ekspercka CELBET (*Customs Eastern and South Eastern Expert Team*) ds. wschodniej i południowo-wschodniej lądowej granicy zewnętrznej Unii Europejskiej.

Spotkanie inauguracyjne odbyło się w dniach 21-22 marca 2016 r. w Warszawie. Nie bez znaczenia jest miejsce spotkania, bowiem to właśnie Polska i Warszawa wybrane zostały przez Grupę na jej siedzibę.

Zaznaczone na mapie państwa z lądową granicą zewnętrzną UE.

Działania grupy wynikają z realizacji bieżącej polityki celnej UE i będą uwzględniały obowiązujące strategie, wytyczne oraz rezultaty prac grup roboczych (przede wszystkim LFCG – Grupy Kontaktowej ds. Lądowych Przejść Granicznych oraz Grupy projektowej ds. sprzętu i technologii wykrywania CDTPG), które odnoszą się do zagadnień związanych z funkcjonowaniem wschodniej i południowo-wschodniej granicy lądowej UE.

Będzie ona koordynowana przez Dyrekcję Generalną TAXUD. Wstępnie powołana została na okres 18 miesięcy. W jej skład wchodzi 11 krajów członkowskich UE posiadających lądową granicę zewnętrzną UE (Finlandia, Estonia, Łotwa, Litwa, Polska, Słowacja, Węgry, Rumunia, Bułgaria, Grecja i Chorwacja). Na realizację działań CELBET-u przeznaczono kwotę 850 000 Euro.

Celem CELBET-u jest wzmocnienie współpracy operacyjnej, wymiana wiedzy i doświadczeń, identyfikacja najlepszych praktyk, wypracowanie zaleceń w oparciu o praktyczne doświadczenia na potrzeby zapewnienia zrównoważonego poziomu kontroli i ochrony zewnętrznej granicy celnej UE. Grupa zakłada wykorzystanie zdolności i środków krajów członkowskich co niewątpliwie przyczyni się do obniżenia kosztów operacyjnych i zwiększenia efektywności w ww. obszarach na poziomie unijnym.

Głównymi tematami prac CELBET-u będą zagadnienia wspólne dla administracji celnych zarządzających wschodnią i południowo-wschodnią granicą lądową UE, takie jak: oszacowanie ryzyka, wymiana informacji, minimalny poziom kontroli celnej, sprzęt do kontroli celnej, zagadnienia szkoleniowe i współpraca ze Strażą Graniczą oraz służbami granicznymi krajów sąsiadujących. Działalność uwzględni specyficzne uwarunkowania 133 towarowych, drogowych i kolejowych przejść granicznych, usytuowanych na przedmiotowej granicy lądowej.

Grupa Ekspercka będzie funkcjonowała w oparciu o uzgodnioną strukturę. W ramach CELBET sformułowanych zostało 6 obszarów działań (tzw. grup), zarządzanych przez liderów oraz przewodniczącego CELBET-u i Komisję Europejską, nadzorującą wszystkie działania. Dla każdego obszaru działań określone będą cele ogólne i szczegółowe, które będą wspomagać CELBET w osiągnięciu celów strategicznych. Szczegółowe zadania będą opisane w Planie Działania, który zostanie opracowany w najbliższych miesiącach.

2 grudnia 2015 r. na przewodniczącego CELBET-u został wybrany zastępca Szefa Służby Celnej Estonii p. Egon Veermäe. Zainicjowano też proces rekrutacji ekspertów i liderów poszczególnych grup. Zaplanowano, że każda z grup składać się będzie z 3-4 ekspertów, przedstawiciela KE i lidera. Po uzyskaniu propozycji

Przejście graniczne w Gołdapi

z wszystkich krajów, w pierwszej kolejności wyłoniono liderów grup, a mianowicie:

1. Grupa ds. zarządzania ryzykiem- Pan Jyrki Linna (Finlandia)
2. Grupa ds. kontroli operacyjnej – Pan Mika Poutiainen (Finlandia)
3. Grupa ds. sprzętu i zamówień – Andras Bartha (Węgry)
4. Grupa szkoleniowa – Ieva Vizgirdiene (Litwa)
5. Grupa ds. oceny/wskaźników – Luminita Carasca (Rumunia)
6. Grupa ds. współpracy – Pan Bartosz Gruszecki (Polska)

Członkowie grupy będą działać zarówno w ramach pracy zdalnej, jak i podczas 5, 3 lub 2-dniowych spotkań każdego miesiąca w siedzibie CELBET.

Planuje się, że działalność grupy rozpocznie się w drugiej połowie 2016 roku, jednak zanim to nastąpi, jej członkowie muszą opracować szczegółowe plany działania, które podlegają zatwierdzeniu przez Komisję Europejską. Spełnienie tego wymogu oraz uruchomienie grantu są podstawowymi warunkami umożliwiającymi rozpoczęcie realizacji projektu. Kraje członkowskie oraz Komisja Europejska mają duże oczekiwania wobec CELBET-u, szczególnie z uwagi na fakt, iż forma działania w postaci Grupy Eksperckiej (*Expert team*) jest nowym narzędziem działania programu Customs 2020, a także mając na uwadze intensywność prac jej członków.

asp. Monika Chudziak
Departament Ceł
Ministerstwo Finansów

Przejście graniczne w Korczowej

Grupa wyszehradzka

W dniu 17 września 2015 r. w Trencinie (Słowacja) odbyło się posiedzenie szefów Ceł V4.

Prace w Grupie Wyszehradzkiej przebiegają zgodnie z założonym programem i decyzjami podejmowanymi przez Dyrektorów Generalnych Służb Celnych V4 na corocznych spotkaniach.

Deklaracje podpisane w ostatnich latach:

1. Wspólna Deklaracja V4 dotycząca zaniżania wartości celnej towarów importowanych z Azji. Wspólna deklaracja została zawarta w celu wymiany informacji i przygotowania wspólnej metodologii dla właściwego określania wartości celnej (spotkanie Szefów Służb Celnych w Luhaczowicach, 18.09.2014r.).
2. Wspólna Deklaracja o potrzebie wzmocnienia współpracy w obszarze celnym i podatkowym (14.11.2014r., Bratysława). Deklaracja kładzie nacisk na zwiększenie wzajemnego oddziaływania na siebie administracji celnych i podatkowych i ułatwienie przepływu informacji między nimi.
3. Wspólna Deklaracja państw V4 o wprowadzeniu profili ryzyka w zakresie tekstyliów i obuwia importowanych z krajów Azji (18.09.2015r. Trencin). Deklaracja zawiera akceptację metodologii AREP AMT (Automated Monitoring Tool) przyjętej (po długotrwałych pracach) przez UE (OLAF) i możliwość, dodatkowego przeliczania „fair prices" z uwzględnieniem dodatkowej cyfry (jednostki) CN (wprowadzono na wniosek Polski).

Zgodnie z ostatnimi uzgodnieniami podczas posiedzenia Szefów Ceł V4 w dniu 17 września 2015 r. w Trencinie ustalono, iż w roku 2016 prace w Grupie Wyszehradzkiej koncentrować się będą w grupach roboczych na następujących problemach:

- nieprawidłowości w obrocie olejami mineralnymi,
- zaniżanie wartości celnej wyrobów tekstylnych pochodzących z Azji,
- nieprawidłowości w obrocie suszem tytoniowym,
- kontrola post importowa i audyt.

nadkom. Agnieszka Witkowska
Departament Ceł
Ministerstwo Finansów

SSTL

Od grudnia 2015 r. wdrażany jest komponent kolejowy SSTL. Polska Służba Celna realizuje projekt pilotażowy w terminalu w Małaszewiczach, który obsługuje praktycznie całość transportu kolejowego pomiędzy UE i Chinami (dalekowschodnią Azją). Stanowi to promocję Polski i SC RP w kontekście inicjatywy „Jednego Pasa, Jednej Drogi" (reaktywacja historycznego Jedwabnego Szlaku pomiędzy Chinami i Europą).

SSTL – Smart and Secure Trade Lanes – Pilot unijno – chińskiego projektu zapoczątkowany w 2006 r. dla przetestowania rekomendacji WCO SAFE Framework of Standards. Od początku dotyczył ruchu kontenerów w transporcie morskim ułatwiając wymianę informacji pomiędzy służbami celnymi, współpracę w zakresie analizy ryzyka, wzajemne uznawanie kontroli i programy partnerskie ze środowiskiem handlu.

W 2010 roku rozpoczęto 2 fazę projektu, w którą włączono firmy nie posiadające statusu AEO, zintensyfikowano współpracę w zakresie analizy ryzyka.

W projekcie udział biorą Chiny i Hong Kong a ze strony unijnej: Wielka Brytania, Holandia, Francja, Belgia, Niemcy, Włochy, Hiszpania, a **od 2012 r. również Polska** (Izba Celna w Gdyni i Port Morski w Gdańsku). Na włączenie do projektu czekają m.in. Rumunia, Grecja, Portugalia, Węgry, Litwa i Czechy.

China-EU 26th Working Group Meeting on SSTL

Głównym celem obsługi ładunków w ramach SSTL jest:

- skrócenie czasu obsługi ładunku oraz zapewnienie współpracy pomiędzy wszystkimi służbami granicznymi. Współpraca służb granicznych wpłynie korzystnie na skrócenie czasu obsługi firm uczestniczących w projekcie SSTL.
- włączenie podmiotów nieposiadających statusu AEO do projektu według standardów SSTL.
- testowanie i ocena sposobu identyfikacji przesyłki w celu zmniejszenia ilości przesyłanych danych,
- uznawanie przez służbę celną w kraju importu kontroli przeprowadzanych w kraju eksportu towaru,
- zwiększenie ułatwień w handlu poprzez np. szybsze zwalnianie towarów po ich przybyciu do portu docelowego,
- skrócenie czasu dostawy dla partnerów handlowych i zmniejszenie nakładów na czynności kontrolne w stosunku do ładunków SST.
- rozwój standardów kontroli wśród uczestników oraz administracji w celu stworzenia bezpiecznego łańcucha dostaw. Więcej bezpiecznych kontenerów poprzez zastosowanie najnowszych technologii IT zabezpieczających ładunek

Kierunki rozwoju w przyszłości:

- stopniowo włączanie transportu lotniczego i kolejowego
- testowanie plomb elektronicznych
- włączenie innych służb na granicy (faza 3)
- zaufane szlaki na zasadzie end to end (obecnie port to port)
- promocja SSTL
- pozyskiwanie nowych podmiotów – opiekun kluczowego klienta, informacje zwrotne

Korzyści dla przedsiębiorców obecnie

- szybsza odprawa towarów – priorytet
- uznanie przez państwo importu kontroli przeprowadzonych w państwie eksportu
- usprawniona współpraca służb na granicy
- przewidywalność dostaw
- zmniejszona liczba kontroli przedsiębiorców uczestniczących w projekcie SSTL

Korzyści dla podmiotów gospodarczych w przyszłości

- Podejście end-to–end opierające się na zaufaniu wzajemnym administracji celnych i wzajemnym uznaniu kontroli może wspierać dalsze ułatwienia w łańcuchu dostaw pomiędzy uczestnikami projektu. Natychmiastowe zwolnienie towaru będzie gwarantowane w państwie docelowym, co jeszcze bardziej skróci czas realizacji zamówienia i poprawi procesy logistyczne oraz przewidywalność dostaw towarów do odbiorców.
- Projekt przewiduje koncepcję Skoordynowanego Zarządzania Granicą i włączenia innych służb do projektu – co oznacza krótszy czas przechowywania towarów i oczekiwania na kontrolę.
- Włączenie przedsiębiorców do wpływu na rozwój projektu poprzez wymianę doświadczeń
- pozytywne doświadczenia we współpracy w ramach SSTL mogą otworzyć drogę do łatwiejszego uzyskania statusu AEO

Departament Ceł
Ministerstwo Finansów

z wykorzystaniem materiałów z Izby Celnej w Gdyni

ASEM

W październiku 2015 r. Szefowie Ceł ASEM, w tym Szef Służby Celnej RP, obradowali na posiedzeniu w Indiach, gdzie przyjęli nowy plan pracy do 2017 r.

Zgodnie z planem pracy do 2017 r., koncentrować się one będą na: ułatwieniach w handlu, CBM, wizerunku ASEM, AEO, wspólnych operacjach celnych, przyszłości ASEM, PNR (Personal Number Record), bezpieczeństwie produktów.

Wiosną 2017 r. Polska będzie gospodarzem kolejnego posiedzenia ASEM AWC, gdzie przygotowane zostaną rekomendacje i projekt przyszłego programu współpracy w ramach ASEM.

ASEM (Asia-Europe Meeting) jest nieformalnym, zainicjowanym w 1996 roku w Bangkoku, procesem dialogu i współpracy pomiędzy dwoma regionami: Unią Europejską a Azją. Założeniem ASEM jest rozwój współpracy w trzech płaszczyznach: politycznej, ekonomicznej oraz kulturalno-naukowej i społecznej w duchu wzajemnego poszanowania i równości.

Na 2016 r. przypada 20 rocznica ASEM, które działa, jako skuteczne forum współpracy międzyregionalnej. Powodzenie procesu ASEM mierzone jest rosnącą liczbą jego członków (obecnie 53, łącznie z Chorwacją i Kazachstanem od 2014 roku). Ważne jest, że wraz z rozszerzeniem ASEM, skuteczność i efektywność forum jest zwiększana w celu budowania długofalowych relacji międzyregionalnych w oparciu o spójność i zaufanie.

W obszarze cła prace ASEM koncentrują się w dwóch gremiach: spotkaniach Szefów Ceł, (co 2 lata) i posiedzeniach eksperckich w grupie roboczej (ASEM AWC, co rok). W okresie między spotkaniami trwają nieustannie prace, zgodnie z harmonogramem przyjętym przez Szefów Ceł. Pracami tymi kierują koordynatorzy zarówno w Azji, jak i Europie. Służba Celna RP również włączyła się aktywnie w prace ASEM. Polska w latach 2011-2015 koordynowała działanie 2 Planu Działania – Upoważniony Przedsiębiorca AEO – zakończone raportem dla Dyrektorów Generalnych ASEM oraz rekomendacjami.

Agnieszka Witkowska
Departament Ceł
Ministerstwo Finansów

Wizyta delegacji administracji celnej Chińskiej Republiki Ludowej w Polsce

W dniach 15-17 lutego 2016 r. z wizytą w Polsce przebywała delegacja Chińskiej Administracji Celnej pod przewodnictwem Li Minga, Zastępcy Dyrektora Generalnego ds Współpracy Międzynarodowej w Dyrekcji Generalnej Chińskiej Administracji Celnej (GACC – General Administration of China Customs).

Goście odwiedzili Ministerstwo Finansów oraz Izby Celne w Białej Podlaskiej i w Gdyni. Celem wizyty było uzgodnienie projektu Wspólnego oświadczenia o ułatwieniach w odprawach celnych, omówienie możliwości usprawnienia pomocy administracyjnej, a także dalszy rozwój unijno-chińskiego projektu SSTL – co przedyskutowano również podczas pobytu na granicy wschodniej i północnej.

Delegacja odwiedziła Oddział Celny w Małaszewiczach. W ciągu roku przechodzi tędy około 5 mln ton towarów przywożonych na terytorium Unii Europejskiej. Przedstawiciele Chińskiej Administracji Celnej zapoznali się z funkcjonowaniem Oddziału Celnego w Małaszewiczach, dostępną tam infrastrukturą oraz możliwościami tzw. suchego portu położonego na głównym szlaku kolejowym łączącym Europę z Azją. To tu znajduje się jedyny w tej części Polski wolny obszar celny (o powierzchni 166 ha). Chińska Administracja wykazuje duże zainteresowanie zacieśnieniem współpracy dwustronnej nie tylko na poziomie centralnym, ale również na poziomie regionalnym. Uzgodniono, iż niezwykle wartościowym byłoby utworzenie sieci roboczych kontaktów w granicznych urzędach celnych Chin i Polski, tak aby na bieżąco rozwiązywać wszelkie problemy związane z odprawą towarów pochodzących z obydwu krajów.

Wizyta delegacji chińskiej w Gdańsku

Wizyta delegacji chińskiej – Małaszewicze

Delegacja odwiedziła również Oddział Celny „Terminal Kontenerowy" w Gdańsku, który obsługuje towary przypływające transoceanicznymi kontenerowcami z Dalekiego Wschodu do Głębokowodnego Terminala Kontenerowego (DCT). Delegacja zapoznała się ze specyfiką pracy Służby Celnej w porcie morskim. W ciągu roku w DCT przeładowywanych jest około 2 mln TEU (jednostka pojemności używana w odniesieniu do portów i statków, która jest równoważna objętości kontenera o długości 20 stóp). W oparciu o System Koordynacji Kontroli „Porty 24h", funkcjonariusze pomorskiej Służby Celnej są w stanie tak poprowadzić niezbędne formalności związane z odprawą towarów sprowadzanych drogą morską do Polski, aby mieściły się one w wymaganym reżimie czasowym. W trakcie dyskusji poruszone zostały także tematy kontroli towarów przechodzących przez polskie porty, zwłaszcza przy użyciu urządzeń skanujących oraz funkcjonowania w tym kontekście Wydziału Krajowe Centrum RTG w Izbie Celnej w Gdyni. Jest to jednostka centralna, która zapewnia kompleksowy nadzór nad efektywnością wykorzystania urządzeń RTG wykorzystywanych przez polską Służbę Celną.

Departament Ceł
Ministerstwo Finansów
z wykorzystaniem materiałów
IC w Białej Podlaskiej

POLSKI RADCA ds. CELNYCH W CHINACH

Z dniem 1 marca 2016 r. ustanowione zostało stanowisko Radcy ds. celnych przy Ambasadzie RP w Pekinie. Funkcję tę obecnie pełni pan Józef Pawlukiewicz. Radca celny odpowiedzialny jest m.in. za monitorowanie i analizę procesu kształtowania i wdrażania współpracy celnej pomiędzy Polską a ChRL oraz pomiędzy UE a ChRL (m.in. w zakresie zwalczania przestępstw celnych, ochrony praw własności intelektualnej, wdrażania systemu wzmacniającego bezpieczeństwo łańcucha dostaw SSTL, obustronnego uznawania statusu zaufanego przedsiębiorcy). Utrzymuje także kontakty z oficerami łącznikowymi i attaché celnymi i innych państw – głównie członkowskich UE i instytucji urzędujących na terenie ChRL, Radca wspiera również Ambasadę RP w działaniach promujących wymianę towarową, w tym zwłaszcza polski eksport na największy na świecie rynek.

Ewa Rogulska
Departament Ceł
Ministerstwo Finansów

Wizyta delegacji tajwańskiej administracji celnej w Polsce

W dniach 21-25 września 2015 r. gościliśmy w Polsce delegację wysokiego szczebla Tajwańskiej Administracji Celnej pod przewodnictwem Wiceministra Finansów Tajwanu, Pana Sheu Yu-Jer.

Zarówno polska jak i tajwańska strona pozytywnie oceniły współpracę realizowaną w ramach podpisanego w 2009 r. Memorandum o zwalczaniu przestępczości celnej. Delegacja tajwańska odwiedziła także Trójmiasto. Ze szczególnym zainteresowaniem odniosła się do informacji o zintegrowanym systemie odpraw „Porty 24", który uznała za znacznie bardziej zaawansowany niż rozwiązania w zakresie współpracy i ko-

Wizyta delegacji tajwańskiej w Izbie Celnej w Gdyni

ordynacji służb kontrolnych funkcjonujących w portach Tajwanu.

Delegacja pojechała również do Krakowa, gdzie przedstawiciele Izby Celnej m.in. przedstawili informację o obsługiwanych przez IC w Krakowie systemach informatycznych.

Współpraca z tajwańską administracją celną jest ograniczona do obszarów takich jak ułatwienia odpraw celnych dla wiarygodnych podmiotów, wymiana informacji o znaczniejszych przypadkach przemytu. Rozważane są ponadto perspektywy współpracy w zakresie ochrony praw własności intelektualnej (*IPR border enforcement measures*), stosowania zamknięć celnych (plomb), czy szkolenia psów służbowych.

Ewa Rogulska
Departament Ceł
Ministerstwo Finansów

Wizyta delegacji tajwańskiej w Izbie Celnej w Krakowie

EUBAM

Misja Doradcza Unii Europejskiej na granicy Mołdawii i Ukrainy EUBAM *(ang. European Union Border Assistance Mission to Moldova and Ukraine)*

Misja powstała w odpowiedzi na wniosek prezydentów Mołdawii i Ukrainy. Podstawę prawną stanowi Memorandum o porozumieniu podpisane przez Wspólnotę Europejską, Ukrainę i Mołdawię. Misja rozpoczęła działalność **30 listopada 2005 r.** i od tego momentu mandat wydłużany był cztery razy – w 2007 r., 2009 r., 2011 r. oraz 2015 r. Od 1 grudnia 2015 r. realizowana jest 11 faza misji, która ma być kontynuowana do 30 listopada 2017 r.

Głównym zadaniem EUBAM jest wniesienie trwałego wkładu w rozwój procedur zarządzania granicami spełniających normy Unii Europejskiej oraz zaspokojenie uzasadnionych potrzeb obywateli Mołdawii i Ukrainy (podróżnych i podmiotów gospodarczych), co przyczynia się do zwiększenia bezpieczeństwa regionalnego oraz wsparcia rozwoju gospodarczego.

Od 1 lipca 2015 r. funkcję szefa misji pełni Andrew Tesoriere – ambasador, były brytyjski dyplomata i specjalista w dziedzinie bezpieczeństwa, zarządzania transgranicznego oraz islamu.

Misja liczy łącznie 195 osób. Personel zagraniczny stanowi mniejszość i wynosi 79 osób, z czego 11 to Polacy.

EUBAM pomaga w:

- Łatwiejszym przekraczaniu granic wspierając legalny handel,
- wzmacnianiu bezpieczeństwa na granicy Mołdawii i Ukrainy oraz zmniejszeniu przestępczości transgranicznej,
- promowaniu współpracy transgranicznej, krajowej i międzynarodowej,
- wspieraniu środków budowy zaufania, jako wkładu do pokojowego rozwiązania konfliktu w Naddniestrzu.

Zadania EUBAM na 2016 r.

- poprawa współpracy granicznej i transgranicznej między właściwymi organami Mołdawii i Ukrainy, w tym zacieśnienie powiązań z innymi podmiotami krajowymi i międzynarodowymi, zgodnie ze strategią zintegrowanego zarządzania granicą (IBM) ww. krajów,
- wzmacnianie zdolności operacyjnych służb partnerskich zgodnie z zasadami zintegrowanego zarządzania granicami, w tym dobrego zarządzania i przeciwdziałania korupcji,

Polski ekspert SC Mirosław Lajlo, biuro terenowe Kuchurgan

- aktywne przyczynianie się do rozstrzygnięcia konfliktu w Naddniestrzu poprzez monitorowanie i raportowanie zmian na granicy, koordynowanie działań i budowanie zaufania,
- wspieranie skutecznego wdrożenia efektywnej kontroli weterynaryjnej, sanitarnej i fitosanitarnej,
- monitorowanie wdrażania liberalizacji wizowej na Ukrainie i liberalizacji post wizowej w Mołdawii.

Narada w odeskim porcie

Udział funkcjonariuszy polskiej Służby Celnej i Straży Granicznej w EUBAM

Polscy funkcjonariusze Służby Celnej (SC) oraz Straży Granicznej (SG), od ponad dziesięciu lat obecni są na Ukrainie i w Mołdawii, w ramach misji doradczej Unii Europejskiej na granicy Mołdawii i Ukrainy (EUBAM), gdzie sprawowali i nadal sprawują również stanowiska kierownicze w Misji. Stanowią jedną z liczniejszych reprezentacji spośród państw Unii Europejskiej (UE) w misji EUBAM.

Polski kontyngent liczy obecnie łącznie jedenaście osób, w tym siedmiu oddelegowanych ekspertów narodowych SC, dwóch oddelegowanych ekspertów narodowych SG oraz dwóch pracowników kontraktowych, byłych lub obecnych funkcjonariuszy SC, SG.

Polscy eksperci realizują powierzone im zadania w siedzibie głównej misji w Odessie, jak również w biurach terenowych rozlokowanych na obszarze Mołdawii i Ukrainy, w większości wzdłuż wspólnej granicy obu państw.

Udział polskich ekspertów w misji EUBAM wpisuje się w priorytety polskiej polityki zagranicznej, w tym strategię w ramach Unii Europejskiej na lata 2012-2016. Polska kontynuując politykę budowy zarówno współpracy bilateralnej poprzez wspieranie reform na Ukrainie oraz w Mołdawii jak i wzmacniania struktur regionalnych w ramach Partnerstwa Wschodniego, stawia na aktywny udział polskich ekspertów w misji EUBAM, których rola polega na przekazywaniu służbom partnerskim najlepszych praktyk i standardów przyjętych w krajach członkowskich UE, w zakresie budowania potencjału służb celnych i granicznych.

rew. Wojciech Dudziński
Misja EUBAM

Szef Służby Celnej na konferencji Europa Karpat w Przemyślu

27 lutego br. w Przemyślu odbyła się konferencja Europa Karpat, podczas której rozmawiano o bezpieczeństwie w Europie Środkowo-Wschodniej. W spotkaniu organizowanym z inicjatywy Marszałka Sejmu Marka Kuchcińskiego wzięli udział m.in. Marszałek Senatu, parlamentarzyści, przedstawiciele polskiego rządu, samorządów oraz liczni goście ze Słowacji, Węgier, Czech, Ukrainy i Rumunii. Polską Służbę Celną reprezentował Podsekretarz Stanu Szef Służby Celnej Marian Banaś, któremu towarzyszyła mł. insp. Jadwiga Zenowicz p.o. Dyrektora Izby Celnej w Przemyślu.

Uczestnicy III panelu podczas konferencji Europa Karpat

Podczas konferencji rozmawiano o bieżącej sytuacji związanej z migracją i kontrolą granic, możliwościach współpracy na rzecz poprawy infrastruktury w regionie karpackim oraz kulturze i wspólnym dziedzictwie. *Tematem dzisiejszego spotkania będą przede wszystkim sprawy ważne dla mieszkańców regionu karpackiego* – powiedział Marszałek Sejmu Marek Kuchciński otwierając spotkanie.

W ramach konferencji odbyły się 4 panele tematyczne, w których głos zabrało ponad 20 prelegentów.

1. Bezpieczeństwo w Europie Środkowo-Wschodniej: bieżąca sytuacja polityczna i bezpieczeństwo energetyczne

2. **Strategia Karpacka**
3. **Współpraca ekonomiczna – inicjatywy i projekty o wymiarze gospodarczym, turystycznym i ekologicznym**
4. **Współpraca w dziedzinie kulturalnej**

Jednym z uczestników panelu ***Współpraca ekonomiczna – inicjatywy i projekty o wymiarze gospodarczym, turystycznym i ekologicznym*** był Szef Służby Celnej Marian Banaś, który mówił o konieczności podniesienia skuteczności działań służb celnych i fiskalnych oraz o reformie administracji celnej i skarbowej w Polsce. Jak podkreślił, skuteczne działania Służby Celnej sprzyjają rozwojowi przedsiębiorczości.

Wizyta Szefa Służby Celnej na przejściu granicznym w Korczowej

Szef Służby Celnej podkreślił, że polska Służba Celna uczestniczy w wielu inicjatywach ukierunkowanych na wsparcie krajów regionu Karpat, w szczególności Ukrainy, wskazując m.in. na wspólny projekt z Niemcami i Litwą na rzecz Ukrainy, który ma na celu wzmocnienie sprawności służb celnych tego kraju w zintegrowanym zarządzaniu granicą.

Szef Służby Celnej zwrócił także uwagę uczestników spotkania na umowę między rządem Rzeczypospolitej Polskiej a rządem Ukrainy o udzieleniu kredytu w ramach pomocy wiązanej. Kredyt w wysokości do 100 mln euro będzie przeznaczony m.in. na finansowanie modernizacji przygranicznej infrastruktury drogowej na Ukrainie oraz rozbudowę przejść granicznych na granicy z Polską. *Ten ostatni element będzie uwzględniał także możliwość „wspólnych kontroli granicznych" tj. kontroli dokonywanych w jednym miejscu przez służby obu krajów, co przyczyni się do znacznego przyspieszenia odpraw granicznych* – powiedział.

Mówiąc o współpracy z krajami Trójkąta Wyszehradzkiego, Szef Służby Celnej powołał się na przykład Polsko-Słowackiego Centrum Współpracy Policyjnej i Celnej w Barwinku, wskazując, że centra tego typu są jednym ze środków rekompensujących zniesienie granicznej kontroli celnej wewnątrz UE i przyczyniają się do poprawy skuteczności zwalczania naruszeń prawa w rejonach przygranicznych, a także usprawniania współpracy.

Podczas wizyty na Podkarpaciu, Szef Służby Celnej odbył także roboczą wizytę na polsko-ukraińskim przejściu granicznym w Korczowej. Podczas spotkania z kadrą kierowniczą Izby Celnej w Przemyślu, Urzędu Celnego w Przemyślu oraz Oddziału Celnego w Korczowej, Szef Służby Celnej zapoznał się z nową infrastrukturą przejścia, która w przyszłości znacząco usprawni odprawy na przejściu granicznym w Korczowej. Uruchomienie platformy autostradowej A4 i przeniesienie na nią ruchu osobowego pozwoli na dostosowanie obecnego przejścia do terminalowego trybu odpraw pojazdów ciężarowych. Szef Służby Celnej pozytywnie ocenił przygotowanie Służby Celnej do tego przedsięwzięcia, które przyczyni się do wzrostu konkurencyjności drogowego przejścia granicznego w Korczowej oraz podniesie rangę Podkarpacia.

W trakcie spotkania w Korczowej, minister Marian Banaś mówił także o przygotowaniu do integracji Służby Celnej, kontroli skarbowej i administracji podatkowej w ramach Krajowej Administracji Skarbowej.

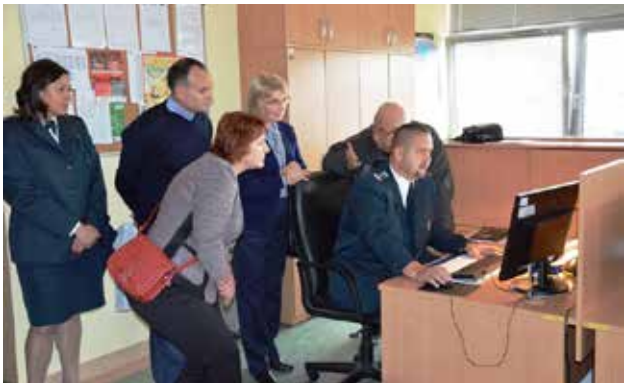
Kończąc wizytę na przejściu granicznym, Szef Służby Celnej złożył pamiątkowy wpis do kroniki Oddziału Celnego w Korczowej.

rachm. Edyta Chabowska
Rzecznik Prasowy
Izby Celnej w Przemyślu

Mołdawscy celnicy w Toruniu

W dniach 21-23 października 2015 r. Izba Celna w Toruniu gościła troje przedstawicieli administracji celnej Mołdawii. Naszymi gośćmi były Panie Galina Scripca i Ludmiła Radu oraz Pan Jurie Vararu. Wszyscy są ekspertami z zakresu reguł pochodzenia towarów i pracują w administracji celnej w Kiszyniowie

Podczas trwania wizyty studyjnej, zorganizowanej przez Wydział Przeznaczeń Celnych i Obsługi Przedsiębiorców przy współudziale Departamentu Ceł Ministerstwa Finansów, eksperci z zakresu reguł pochodzenia towarów przekazywali informacje dotyczące unijnych przepisów związanych ze statusem upoważnionego eksportera, weryfikacji preferencyjnych dowodów pochodzenia, zakazu zwrotu cła, zasady terytorialności oraz upoważnionego przedsiębiorcy AEO. Podczas prezentacji przygotowanych przez naszych funkcjonariuszy goście mogli na bieżąco uczestniczyć w dyskusji, zadawać pytania i szukać rozwiązań, które mogliby wprost przełożyć na warunki mołdawskie.

Wymiana doświadczeń

Drugiego dnia wizyty goście z Mołdawii odwiedzili fabrykę „Plastica" w Kowalewie Pomorskim. Wybór był nieprzypadkowy, ponieważ jest to jedna z firm, która korzysta, z ułatwień oferowanych przez Służbę Celną, a ponadto jest jedną z nowocześniejszych w regionie. Eksperci z Mołdawii mogli nie tylko przyjrzeć się całemu procesowi produkcji, ale również od strony praktycznej poznać funkcjonowanie i obieg dokumentów w firmie, która produkuje towary na eksport i współpracuje, na co dzień ze Służbą Celną.

Mołdawianie mieli też okazję zapoznać się z pracą naszych funkcjonariuszy w toruńskim Oddziale Celnym i zobaczyć jak praktycznie realizowane są procedury celne. Nie mogliśmy nie pochwalić się pięknem toruńskiej gotyckiej starówki, którą nasi goście, już po części oficjalnej, mogli podziwiać w trakcie wieczornego spaceru z przewodnikiem.

Celnicy z Mołdawii nie kryli zadowolenia z programu wizyty, pozostając pod wrażeniem gościnności gospodarzy i piękna naszego miasta.

Była to już kolejna delegacja zagraniczna, którą podejmowała toruńska Izba. W 2012 r. gościliśmy przedstawicielki ukraińskiej administracji celnej, natomiast w 2013 r. byliśmy gospodarzami wizyty administracji celnej Libanu.

Wspólne zdjęcie przed Urzędem Celnym w Toruniu

st. rachm. Jacek Cichocki
Izba Celna w Toruniu

Wizyta przedstawicielki greckiej administracji celnej

15 września 2015 r. w Urzędzie Celnym III „Port Lotniczy" w Warszawie w ramach *Europejskiego Programu Wymiany Policyjnej 2015*, gościła przedstawicielka greckiej administracji celnej. Głównymi tematami wizyty studyjnej było zwalczanie naruszeń praw własności intelektualnej oraz funkcjonowanie i osiągnięcia administracji greckiej we wszystkich obszarach jej działania.

Pani Chrysanti Alexopoulou towarzyszył Radca Ministra w Wydziale Dochodzeń Departamentu Kontroli Celnej, Podatkowej i Kontroli Gier w Ministerstwie Finansów Marcin Tomaszek oraz podkom. Artur Wojciechowski z Wydziału Ochrony Praw Własności Intelektualnej i Operacji TIR Izby Celnej w Warszawie.

Wizyta rozpoczęła się w Oddziale Celnym Towarowym I w Warszawie. Zastępca Naczelnika Urzędu Celnego przedstawił m.in. strukturę organizacyjną, główne zadania urzędu oraz zakres wykonywanych czynności. Następnie, Kierownik największego oddziału celnego w Polsce w portach lotniczych zaprezentował pracę oddziału. Funkcjonariusze celni zapoznali greckiego gościa z obsługą zgłoszeń celnych przesyłek w imporcie oraz eksporcie, pokazali praktyczne zastosowanie systemów: ECS/ICS, CELINA, ALINA, AHOS (System Terminalowy) oraz możliwości wykorzystania do kontroli celnej ogólnodostępnych stron internetowych dotyczących transportu lotniczego m.in. Cargo Tracking oraz stron internetowych operatorów kurierskich służących do śledzenia przesyłek.

Kolejnym punktem wizyty był Oddział Celny Osobowy w Warszawie. Kierownik oddziału przedstawił zespół pełniący tego dnia służbę na przejściu granicznym oraz omówił zadania realizowane przez oddział. Ponadto, zapoznał Panią Chrysanti Alexopoulou z wynikami działań operacyjnych oddziału, w szczególności w zakresie ochrony praw własności intelektualnej. Zaprezentowano również technologię odpraw celnych oraz infrastrukturę przejścia granicznego. Funkcjonariusze cel-

Wizyta przedstawicielki greckiej administracji celnej w Oddziale Celnym Osobowym na warszawskim lotnisku

ni pokazali specjalistyczny sprzęt, w jaki wyposażony jest oddział, a który wspomaga kontrolę celną oraz zademonstrowali jego działanie, w tym m.in. sprzęt do wykrywania śladowych ilości narkotyków, urządzenia do prześwietlania towarów/bagażu oraz system telewizji przemysłowej służący do monitorowania przepływów pasażerskich i towarowych. Przedstawiono także system informatyczny „LEONARDO DA VINCI" wspierający realizację zadań polskiej Służby Celnej w zakresie zwalczania obrotu towarami podejrzanymi o naruszenie praw własności intelektualnej.

Na zakończenie spotkania, Pani Chrysanti Alexopoulou podkreśliła, że dzięki wizycie w Urzędzie Celnym III „Port Lotniczy" w Warszawie zapoznała się z pracą polskich celników. Jej zdaniem, polska i grecka służba celna pracują na podobnych systemach, różniących się tylko szczegółami, wykonują te same zadania i pokonują te same trudności w ich wykonywaniu.

insp. Marian Zaron
Naczelnik Urzędu Celnego III
„Port Lotniczy" w Warszawie

Kolejne spotkanie polsko-rosyjskiej grupy ds. celnych

Ocena współpracy pomiędzy polską i rosyjską Służbą Celną, omówienie tendencji w granicznym ruchu osobowym i towarowym, uzgodnienie wspólnego stanowiska w kwestii m.in.„zielonych korytarzy" na polsko-rosyjskich przejściach granicznych – to najważniejsze tematy rozmów, jakie przeprowadziły 2 marca br. w Kadynach k. Elbląga delegacje Służb Celnych Rzeczpospolitej Polskiej i Federacji Rosyjskiej.

Zastęcy Szefów Służb Celnych Polski i Rosji spotkali się w Kadynach k. Elbląga

Obradom w ramach IV posiedzenia polsko-rosyjskiej grupy roboczej ds. współpracy celnej przewodniczyli: insp. Jerzy Chrobak, Zastępca Szefa Służby Celnej RP oraz Rusłan Dawydow, Zastępca Szefa Federalnej Służby Celnej Federacji Rosyjskiej. Podsumowując współpracę obu formacji zgodnie podkreślano, że układa się ona bardzo dobrze. Jednym z jej efektów jest utrzymanie stałej płynności odpraw granicznych oraz wdrożenie szeregu rozwiązań poprawiających ich dynamikę. Oceniający statystki dotyczące ruchu granicznego zauważyli spadek liczby podróżnych oraz towarów przemieszczanych przez polsko-rosyjską granicę. Jest to przede wszystkim efekt spadku wartości rosyjskiej waluty oraz ograniczeń wprowadzonych przez rząd Federacji Rosyjskiej przy wwozie towarów na ich terytorium. Strona rosyjska podkreśliła jednak, iż liczy, że ten stan ma jedynie charakter tymczasowy.

Obie strony wymieniły się też informacjami na temat planów uruchomienia ruchu towarowego na przejściu Gołdap – Gusiew oraz możliwości współpracy obu służb w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa w trakcie trwania Światowych Dni Młodzieży. Przedstawiono też plany dotyczące konsolidacji Administracji Podatkowej i Służby Celnej w Polsce oraz zmian w zakresie podporządkowania oraz kompetencji Służby Celnej w Rosji. Spotkanie zakończyło podpisanie przez Jerzego Chrobaka oraz Rusłana Dawydowa protokołu z obrad oraz parafowanie załącznika do protokołu Systemu Wczesnego Ostrzegania.

Po części oficjalnej uczestników obrad zaproszono do zwiedzenia katedry we Fromborku – miejsca pracy i pochówku Mikołaja Kopernika. Tam także wysłuchano koncertu muzyki organowej.

podinsp. Ryszard Chudy
Izba Celna w Olsztynie

„Zarządzanie zewnętrzną lądową granicą UE" Konferencja Szefów Służb Celnych, Narwa, Estonia

W ramach kontynuacji polskiej inicjatywy zacieśnienia współpracy pomiędzy krajami zarządzającymi zewnętrzną lądową granicą Unii Europejskiej, w dniach 12-13 marca 2015 roku w Narwie Estońska Służba Celna zorganizowała konferencję Szefów Służb Celnych i ekspertów tych krajów. Dodatkowo do uczestnictwa w wydarzeniu doproszono przedstawicieli Komisji Europejskiej DG TAXUD oraz FRONTEX-u.

Członkowie Grupy Kontaktowej ds. Lądowych Przejść Granicznych

Celem spotkania była nie tylko ocena postępu prac i stopnia implementacji zaleceń wypracowanych podczas konferencji w Krakowie w 2014r., ale przede wszystkim dyskusja na temat praktycznych możliwości współpracy celem większego zharmonizowania kontroli celnej na zewnętrznej lądowej granicy UE.

11 krajów członkowskich odpowiedzialnych jest za zarządzanie zewnętrzną (wschodnią i południowo-wschodnią) lądową granicą Unii Europejskiej: Bułgaria, Chorwacja, Estonia, Finlandia, Grecja, Litwa, Łotwa, Polska, Rumunia, Słowacja, Węgry.

Dyskusję przeprowadzano w formie panelowej, koncentrując się na 3 obszarach: 1) kluczowe wyzwania dla efektywnej kontroli celnej w transporcie drogowym i kolejowym, 2) graniczna kontrola celna we współpracy z innymi służbami granicznymi, 3) standaryzacja i ujednolicenie metod kontroli celnej oraz wyposażenia kontrolnego.

W oparciu o przedstawione przykłady krajowych praktyk i rozwiązania w poszczególnych krajach, jak również prace legislacyjne prowadzone na poziomie unijnym uczestnicy zwrócili uwagę na czynniki, pośrednio pozostające w kompetencji służb celnych, które wpływają na stopień harmonizacji kontroli celnej. Wymieniono np.: ułatwienia handlowe oraz bliską współpracę z krajami trzecimi warunkujące modernizację infrastruktury przejść po obu stronach granicy czy wdrożenie konceptu wspólnych kontroli i zielonych korytarzy. Systemy wspólnych analiz ryzyka służb granicznych mogłyby również przysłużyć się do efektywniejszej kontroli celnej zwiększając jednocześnie bezpieczeństwo granicy. Zintegrowane zarządzanie granicą, model Nuijama, one-stop-shop, wspólne kontrole, wspólne zespoły śledcze, system wczesnego ostrzegania, wspólne szkolenia czy wspólne narady służb przed rozpoczęciem zmiany zostały określone jako najlepsze praktyki, które inne kraje mogłyby rozważyć do wprowadzenia u siebie. Podkreślono jednocześnie, że efektywność działań kontrolnych uzależniona jest w dużej mierze od regularnej, bieżącej współpracy pomiędzy służbami granicznymi , szczególnie w zakresie wymiany danych i analizy ryzyka.

Wiele działań prowadzonych na forum unijnym stwarza możliwości dla wdrożenia wspólnych inicjatyw oraz daje podstawy do implementacji zidentyfikowanych dobrych praktyk (np. Inicjatywa Wspólnej Analizy Ryzyka, Grupa Projektowa ds. Technologii Celnej do wykrywania (CDTEG), Grupa Kontaktowa ds. Lądowych Przejść Granicznych- LFCG). Regionalne projekty pomiędzy krajami bałtyckimi w postaci BAXE, „Best practises of BCP's management" czy APNRS także obrazują potencjał jaki niesie bliska współpraca w poszczególnych obszarach.

Uczestnicy

Uczestnicy konferencji potwierdzili chęć wspólnych działań w celu zwiększenia bezpieczeństwa lądowej granicy przy jednoczesnym ułatwianiu legalnego handlu, czego wyrazem było przyjęcie wniosków końcowych zawierających listę szczegółowych propozycji. Wśród nich podkreślone zostało całkowite poparcie dla projektu powołania Grupy Eksperckiej ds. lądowej granicy zewnętrznej Unii Europejskiej, która zajęłaby się praktycznymi aspektami przedmiotowej współpracy. (Grupa tak została powołana kilka miesięcy później – kolejny artykuł w niniejszym wydaniu WC przybliża ideę CELBETu).

Monika Chudziak
Departament Ceł
Ministerstwo Finansów

Przedstawiciele Grupy Kontaktowej ds. Lądowych Przejść Granicznych ponownie z wizytą w Polsce

W ramach prac Grupy Kontaktowej ds. Lądowych Przejść Granicznych **(LFCG – Land Frontier Contact Group**), funkcjonującej przy Komisji Europejskiej w ramach Programu Customs 2020, w dniach 12-13 maja 2015 r. odbyło się kolejne spotkanie grupy, w którym uczestniczyli przedstawiciele służb celnych 9 państw członkowskich UE: Bułgarii Chorwacji, Finlandii Grecji, Litwy, Łotwy, Polski, Słowacji i Węgier, oraz przedstawiciel Komisji Europejskiej DG TAXUD. Spotkanie zorganizowane było w Izbie Celnej w Białej Podlaskiej i obejmowało Oddział Celny w Małaszewiczach oraz Oddział Celny w Terespolu (kolejowy). Celem wizyty międzynarodowych ekspertów była **analiza zagadnień związanych z funkcjonowaniem kolejowych przejść granicznych na zewnętrznej granicy Unii Europejskiej**, jak również identyfikacja tematów związanych z granicznych ruchem kolejowym, którymi w przyszłości będzie mogła zająć się przedmiotowa grupa.

Most kolejowy pomiędzy Polską a Białorusią

Na zewnętrznej lądowej granicy Unii Europejskiej znajduje się 50 kolejowych przejść granicznych otwartych dla ruchu towarowego, przez które w 2014 roku przejechało 6,9 mln wagonów. Na przejściach tych pracuje prawie 1068 funkcjonariuszy, a zarządzanie nimi należy do 14 krajów UE, sąsiadujących (w tym przypadku) z 10 krajami trzecimi.

Na przykładzie OC Małaszewicze i OC Terespol grupa zapoznała się szczegółowo z następującymi zagadnieniami: kolejowy ruch towarowy i osobowy; dokonywanie odpraw pociągów; funkcjonowanie miejsc wyznaczonych i uznanych; wykorzystywane systemy informatyczne; sprawowanie dozoru celnego; dokonywanie kontroli towarów i podróżnych, postepowanie w przypadku ujawnienia przemytu. Zagraniczni eksperci byli pod wrażeniem profesjonalizmu i wiedzy polskich przedstawicieli z IC Biała Podlaska, którzy uczestniczyli i towarzyszyli im podczas przedmiotowej wizyty.

W trakcie spotkania eksperci wymienili się swoimi doświadczeniami i przedstawili wyzwania, jakie stawia przed nimi bieżąca kontrola kolejowego ruchu towarowego i osobowego; np. krótki czas na dokonanie odprawy (kontrola w czasie ruchu pociągu), trudność w kontroli specyficznych towarów (np. towary masowe, rudy, ścinki szklane.), coraz to nowszy modus operandis przemytników (np. towary przykrywkowe), dostępny sprzęt kontrolny i infrastruktura, współpraca ze służbami granicznymi itp. Podzielili się także swoimi krajowymi rozwiązanymi wprowadzonymi celem usprawnienia odpraw granicznych na kolejowych przejściach.

Oddział Celny w Terespolu (kolejowy), budynek główny

Od 2006 roku Pani Monika Chudziak (Departament Ceł, MF) w imieniu Komisji Europejskiej pełni funkcję Koordynatora grupy LFCG.

Polska Służba Celna reprezentowana jest przez Pana Jana Żrałka (Departament Ceł, MF) oraz Pana Rafała Pryka (IC Olsztyn)

Dodatkowo jako ekspert kolejowy w prace zaangażowana jest Pani Katarzyna Demczuk (IC Biała Podlaska)

Wizyta uświadomiła grupie jak wiele jest wspólnych obszarów, w których mogłaby być pogłębiona współpraca, zarówno na poziomie unijnym, jak i pomiędzy poszczególnymi krajami. Taką możliwość daje zarówno dalsza działalność w ramach LFCG, jak również w ramach nowo powołanej Grupy Eksperckiej CELBET.

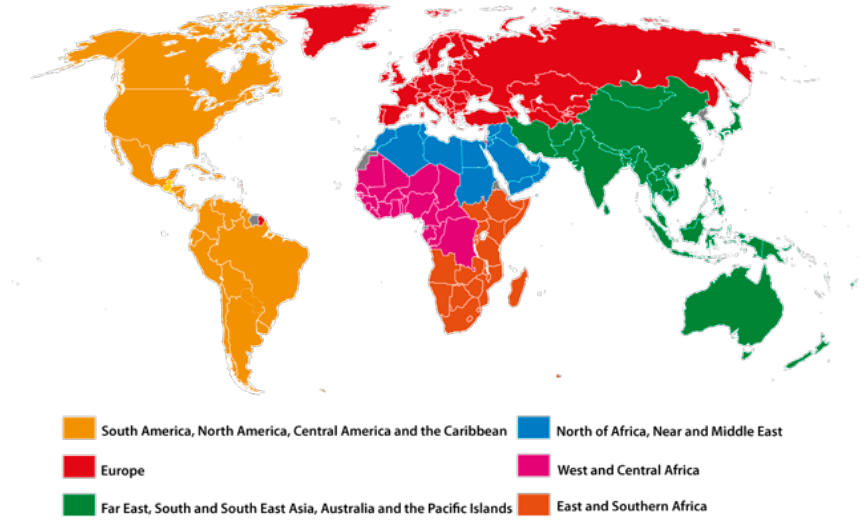
Była to już druga wizyta przedstawicieli LFCG. Poprzednie spotkanie miało miejsce w sierpniu 2011 r. w siedzibie Izby Celnej w Olsztynie i uwzględniało także wizytę roboczą na drogowym przejściu granicznym Grzechotki/Mamonowo II z Federacją Rosyjską.

Monika Chudziak
Departament Ceł
Ministerstwo Finansów

Konferencja państw Regionu Europy Światowej Organizacji Celnej (WCO Europe Region)

W dniach 23-24 kwietnia 2015r. we Wrocławiu odbyła się konferencja państw Regionu Europy Światowej Organizacji Celnej WCO. Gospodarzem konferencji była Unia Europejska, która w latach 2014-15 przewodniczyła Regionowi Europy. Organizację tego prestiżowego wydarzenia powierzono Polsce.

Konferencja jest corocznym, najważniejszym spotkaniem Szefów Służb Celnych państw europejskich (w tym bałkańskich i kaukaskich), podczas którego omawiane są najistotniejsze, strategiczne zagadnienia dotyczące naszego regionu, m. in.: współpracy celnej, wymiany informacji pomiędzy służbami celnymi, wspólnych działań w zakresie wdrażania ułatwień w handlu, także z uwzględnieniem przedsięwzięć prowadzonych przez Światową Organizację Handlu, wzmacniania działalności administracyjnej służb celnych, czy wypracowywanie mechanizmów współpracy cła z sektorem prywatnym.

W wydarzeniu udział wzięli szefowie administracji celnych 46 państw europejskich, Komisji Europejskiej, Światowej Organizacji Celnej oraz przedstawiciele środowisk gospodarczych. W spotkaniu uczestniczyło łącznie ok. 130 osób.

Podczas dwudniowego posiedzenia przedyskutowane zostały globalne tematy, najważniejsze dla administracji celnych, w tym m.in. priorytety strategiczne dla regionu, zintegrowane zarządzanie granicą oraz ułatwienia dla przedsiębiorców.

Uczestnictwo przedstawicieli tak wielu państw, umożliwiło również przeprowadzenie bilateralnych rozmów.

Następne spotkanie takiego gremium odbędzie się w maju 2016r w Kazachstanie.

**Obszar krajów członków Światowej Organizacji Celnej podzielony jest na 6 regionów.
Region Europy skupia 52 europejskie kraje.**

Monika Chudziak
Departament Ceł
Ministerstwo Finansów MF

Olsztyński funkcjonariusz celny akredytowanym ekspertem Światowej Organizacji Celnej

W siedzibie Światowej Organizacji Celnej (WCO) w Brukseli odbyły się warsztaty akredytacyjne mające na celu wyselekcjonowanie ekspertów, którzy podjęliby współpracę w zakresie prowadzenia specjalistycznych szkoleń w imieniu organizacji. Kandydaci zostali poddani szczegółowej weryfikacji – sprawdzono ich umiejętności, predyspozycje, wiedzę i znajomość języka angielskiego. Jednym z nielicznych kandydatów, którzy pomyślnie ukończyli warsztaty, był starszy rachmistrz Rafał Pryk z Izby Celnej w Olsztynie.

15-17 grudnia 2015, Kashiwa, Japonia

Zaangażowanie i profesjonalizm P. Pryka znalazły odbicie w powierzanych mu kolejnych i coraz to trudniejszych projektach. Kierownictwo WCO zwracało się do polskiej Służby Celnej o oddelegowanie funkcjonariusza do przeprowadzenia szkoleń, warsztatów, odbycia misji diagnostycznych lub zorganizowania wizyt studyjnych w dziedzinie zarządzania ryzykiem i skoordynowanego zarządzania granicami (CBM – Coordinated Border Management) z ramienia WCO i współpracującej z nią Organizacją Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie OBWE (OSCE Organization for Security and Co-operation in Europe) oraz Biurem Narodów Zjednoczonych ds. Narkotyków i Przestępczości (UNODC – United Nations Office on Drugs and Crime).

Dotychczasowe projekty realizowane były w Europie, Azji i Afryce:

- Warsztaty WCO/OSCE (Risk Management) w Tadżykistanie;
- Szkolenia WCO/UNODC (Container Control Programme) w Armenii, Kazachstanie, Ugandzie, Uzbekistanie i Tadżykistanie;
- Organizacja w Polsce wizyty studyjnej WCO/UNODC (Container Control Programme) dla funkcjonariuszy z Uzbekistanu;
- Misje diagnostyczne WCO (Coordinated Border Management) w Botswanie, Lesotho, Suazi i Namibii;
- Warsztaty WCO (Coordinated Border Management) dla Regionu Europy na Węgrzech i Regionu Azja/Pacyfik w Japonii i Mongolii.

Należy podkreślić, że wymienione zadania charakteryzują się bardzo dużym stopniem trudności i złożoności oraz wymagają obszernej wiedzy merytorycznej, analitycznej i technicznej. Wykazywana przez st. rachm. Rafała Pryka inicjatywa jest podstawą do wprowadzenia rozwiązań stosowanych w Służbie Celnej, podnosi standardy funkcjonowania organizacji oraz pozytywnie wpłynęło na prestiż i wizerunek Polski na arenie międzynarodowej, co dodatkowo zostało docenione przez WCO poprzez przyznanie z okazji Międzynarodowego Dnia Celnictwa w styczniu 2016 r. dyplomu za szczególne zaangażowanie w kreowanie pozytywnego wizerunku polskiej Służby Celnej za granicą.

18-22 maja 2015, Caledon Bridge, Lesotho

Gratulujemy i życzymy dalszych sukcesów.

Monika Chudziak
Departament Cel
Ministerstwo Finansów

Z wykorzystaniem materiałów Izby Celnej w Olsztynie

Przede wszystkim granica

Współpraca Izby Celnej w Olsztynie z Kaliningradzkim Obwodowym Urzędem Celnym

Podstawowym celem współdziałania polskiej i rosyjskiej Służby Celnej na poziomie regionalnym (Warmia i Mazury oraz Obwód Kaliningradzki) jest przede wszystkim uzgadnianie i wdrażanie rozwiązań gwarantujących płynność ruchu granicznego oraz zwalczanie przestępczości.

Współpraca Izby Celnej w Olsztynie z organami Federalnej Służby Celnej Federacji Rosyjskiej prowadzona jest na wielu płaszczyznach. Nakreślaniu kierunków współdziałania oraz jej ocenie służą spotkania na szczeblu Dyrektora Izby Celnej w Olsztynie oraz Naczelnika Kaliningradzkiego Obwodowego Urzędu Celnego. W roku 2015 było jedno takie oficjalne spotkanie. Poświęcono

Spotkania polskiej i rosyjskiej Służby Celnej oraz Straży Granicznej odbywają się cyklicznie

je m.in. omówieniu planów rozbudowy przejść granicznych oraz wdrożeniu przez stronę polską pilotażowego systemu rezerwacji czasu odprawy granicznej (e-booking TRUCK).

Ponadto cyklicznie organizowane były spotkania na szczeblu zastępców regionalnych struktur Służby Celnej z Warmii i Mazur oraz Obwodu Kaliningradzkiego. Uczestniczą w nich także przedstawiciele Straży Granicznych Polski i Rosji. Odbywają się one na przejściach granicznych, naprzemiennie po obu stronach granicy. W roku 2015 odbyło się 6 takich spotkań (Grzechotki, Mamonowo, Grzechotki, Gusiew, Bezledy, Mamonowo). W ich trakcie zawsze oceniana jest aktualna sytuacja na danym przejściu granicznym oraz omawiane są sprawy bieżące. W trakcie rozmów wyjaśniane są wszelkie wymagające tego kwestie, a także planowane i oceniane wspólne przedsięwzięcia. Efektem pracy tego zespołu było m.in. robocze przygotowanie takich dokumentów jak:

- analiza porównawcza przejść granicznych – dokument zawiera pełne dane dotyczące jednostek granicznych, w tym ich infrastruktury, obsady kadrowej i stosowanych procedur. Załącznikiem do niego są wspólne rekomendacje jak np. wskazanie na konieczność poszerzenia dróg znajdujących się na samych pasie granicy.
- System Wczesnego Ostrzegania w Sytuacjach Kryzysowych – opracowanie określa zasady postępowania obu stron w sytuacji, gdy na granicy pojawiają się problemy z utrzymaniem płynności ruchu.

Spotkania te służą też wymianie informacji na temat zmian w przepisach celnych oraz przewidywanych okresach natężenia ruchu granicznego (np. w związku z dniami świątecznymi czy też wydarzeniami o zasięgu międzynarodowym jak np. Światowe Dni Młodzieży.

Dobrą praktyką są też codzienne kontakty kierowników oddziałów celnych granicznych. Odbywają się one na pasie granicznym i w ich trakcie następuje przede wszystkim wymiana bieżącymi informacjami na temat ruchu granicznego.

W grudniu 2015 roku miało też miejsce kolejne spotkanie funkcjonariuszy z pionów kontroli poświęcone współpracy w dziedzinie zwalczania przestępczości. W jego trakcie omówiono i oceniono wspólną operację celną „TABAK" nakierowaną na kontrolę przewozu wyrobów tytoniowych przez polsko-rosyjską granicę oraz wskazano kierunki ewentualnych dalszych wspólnych działań.

Ponadto w roku 2015 przedstawiciele Izby Celnej w Olsztynie uczestniczyli w obchodach 70 rocznicy powstania struktur celnych Kaliningradzie. Wzięli też udział, jako przedstawiciele polskiej Służby Celnej w wystawie „Clo-2015" w Moskwie oraz jubileuszu powstania Północno-Zachodniego Urzędu Celnego w Sankt Petersburgu.

Także kolejny już raz przeprowadzono wspólne szkolenia przewodników psów służbowych – w czerwcu 2015 w Obwodzie Kaliningradzkim, zaś w październiku w Olsztynie.

podinsp. Ryszard Chudy
Izba Celna w Olsztynie

Sąsiedzkie współdziałanie w zakresie e-kontroli

Doświadczenia polskiej Służby Celnej w zakresie e-kontroli stanowią wzorzec dla naszych południowych sąsiadów. Administracja celna Słowacji, planując uruchomienie wyspecjalizowanej placówki zajmującej się zwalczaniem nielegalnej działalności w handlu elektronicznym, korzystała z wiedzy i sprawdzonych rozwiązań Izby Celnej w Opolu w tym zakresie.

W ubiegłym roku przedstawiciele Grupy Zadaniowej ds. e-kontroli kilkakrotnie spotkali się z reprezentacją słowackiej administracji celnej, aby rozmawiać na temat podejmowanych działań w przestrzeni elektronicznej. Pierwsza wizyta miała miejsce w kwietniu 2015 r. w Izbie Celnej w Opolu, w strukturach, której funkcjonuje polska Grupa Zadaniowa ds. e-kontroli. W spotkaniu z kierownictwem Izby Celnej w Opolu oraz przedstawicielami Ministerstwa Finansów i Dyrektorem nadzorującym działalność Strategicznego Centrum Analiz Służby Celnej udział wzięły osoby ze ścisłego kierownictwa administracji celnej i podatkowej Słowacji: Jozef Turćak, Dyrektor Generalny Sekcji Urzędów Celnych, Ludovit Mako – Dyrektor Urzędu Kryminalnego, Ivan Kuterka – Dyrektor Urzędu Celnego w Trencinie, Peter Sloboda i Karol Cebo – Zastępcy Dyrektora Urzędu Kryminalnego oraz Peter Krućay – kierownik CSU Trstena.

Jozef Turćak, Dyrektor Generalny Sekcji Urzędów Celnych na Słowacji

W trakcie dwudniowej wizyty przedstawiciele słowackiej administracji celnej mieli okazję wysłuchania prezentacji dotyczących wdrażania analizy kryminalnej oraz informatyki śledczej w polskiej Służbie Celnej oraz ich roli w kontekście zadań podejmowanych przez Służbę Celną. Ważne dla zebranych były także kwestie związane z metodyką szkolenia analityków kryminalnych oraz osób realizujących zadania informatyki śledczej. Eksperci z Grupy Zadaniowej ds. e-kontroli dzielili się swoimi doświadczeniami ze współpracy międzynarodowej w obszarze cyberprzestępczości, realizacji programów szkoleniowych czy też kooperacji z podmiotami zewnętrznymi, czy organizacjami międzynarodowymi w zakresie pozyskiwania nowych technologii wykorzystywanych do wykrywania i ścigania przestępstw dokonywanych z wykorzystaniem mediów elektronicznych.

Następstwem tej oficjalnej wizyty było kolejne robocze spotkanie przedstawicieli administracji celnych obu krajów, zorganizowane już w czerwcu 2015 r. w miejscowości Banská Bystrica. W jego trakcie przedstawiciele słowackich urzędów celnych mogli szczegółowo zapoznać się z narzędziami i metodami pracy Grupy Zadaniowej ds. e-kontroli, technikami pozyskiwania informacji z sieci Internet. Adam Majchrzak, Cezary Nowacki, Rafal Kokot i Janusz Szczepański zaprezentowali narzędzia informatyczne wykorzystywane przez polską Służbę Celną w e-kontroli, które mogą znaleźć również zastosowanie w analizie ryzyka prowadzonej przez słowackie urzędy.

Zwieńczeniem nawiązanej współpracy administracji obu państw w obszarze e-kontroli było spotkanie, które ponownie odbyło się w opolskiej Izbie Celnej w sierpniu 2015 r. z przedstawicielami Biura Kryminalnego Resortu Finansów Republiki Słowackiej (Criminal Office of the Financial Administration of Slovak Republic,w skrócie: COFA). Sierpniowe spotkanie miało charakter warsztatów dla przedstawicieli utworzonych jednostek internetowych. W trakcie praktycznego szkolenia eksperci z Grupy Zadaniowej przedstawiali na przykładzie konkretnych spraw, jak wykorzystywać dostępne narzędzia informatyczne w e-kontroli. Do dyspozycji gości przeznaczono komputery wyposażone w stosowne oprogramowanie i dostęp do internetu, a więc uczestnicy mieli okazję zapoznać się na konkretnych przykładach i zadaniach z metodami, które stosują, na co dzień funkcjonariusze Grupy Zadaniowej. Trenowano między innymi: zabezpieczanie materiałów z sieci Internet, analizę danych pochodzących z otwartych źródeł informacji, stosowanie

Pierwsza wizyta kierownictwa administracji celnej i podatkowej Słowacji w Izbie Celnej w Opolu

pluginów do przeglądarek oraz korzystanie z rejestrów domen internetowych typu „whois", a także doskonalono inne umiejętności w praktycznym stosowaniu narzędzi e-kontroli.

Uczestnicy wysoko ocenili poziom warsztatów, a także pochlebnie wyrażali się o polskim modelu działania Grupy Zadaniowej ds. e-kontroli. Warto nadmienić, że zarówno oficerowie COFA, jak również przedstawiciele polskiej administracji celnej uczestniczą w międzynarodowym projekcie Grupy Projektowej Przestępczość Internetowa (Customs @gainst Internet Crime), powstałej w oparciu działania 7.3. w ramach jednej z podgrup eksperckich Grupy Roboczej ds. Współpracy Celnej (Customs Cooperation Working Party's). Jednym z celów tej grupy jest wsparcie przez wyspecjalizowane w zwalczaniu przestępczości internetowej komórki, tych jednostek, które dopiero takie doświadczenie zdobywają.

Przekazane w trakcie spotkań uwagi i sugestie ekspertów z Grupy Zadaniowej z całą pewnością pozwolą słowackiej administracji celnej uniknąć wielu problemów w trakcie tworzenia i wdrażania modelu funkcjonowania e-kontroli w tym kraju. Instytucje, wprowadzając nowe rozwiązania, spotykają się, bowiem niejednokrotnie z podobnymi wyzwaniami i zagrożeniami. Jozef Turćak, Dyrektor Generalny Sekcji Urzędów Celnych na Słowacji, podkreślając znaczenie wzajemnej współpracy w celu skutecznej i bieżącej wymiany doświadczeń, narzędzi i metodologii e-kontroli, podziękował naszym ekspertom za wszystkie przekazane uwagi, sprawdzone pomysły oraz rozwiązania. Podjęta przez administracje celne obu państw współpraca z pewnością zaowocuje w przyszłości konkretnymi wynikami. Pierwsze działania w tym kierunku już zostały podjęte.

Przedstawiciele Biura Kryminalnego Resortu Finansów Republiki Słowackiej uczestniczący w warsztatach w Opolu

Słowaccy goćcie poznają metody pracy Grupy Zadaniowej

asp. Justyna Bioły-Kobylańska
Izba Celna w Opolu

Polsko-czeskie grupy patrolowe

Co najmniej raz w miesiącu polscy i czescy funkcjonariusze celni prowadzą w ramach wspólnych patroli rutynowe kontrole. Działania prowadzone przez funkcjonariuszy obu służb na terenach przygranicznych mają swoje uzasadnienie i przekuwają się także na wymierne rezultaty. Tak też było 22 lutego 2016 roku, kiedy po obu stronach byłego przejścia granicznego Kudowa-Nachod funkcjonariusze z Urzędu Celnego w Hradec Kralove i z Grupy Mobilnej w Kłodzku Izby Celnej we Wrocławiu przez osiem godzin prowadzili wyrywkowe kontrole wykorzystując mobilne urządzenia rtg. W akcji brały udział także polskie i czeskie psy służbowe. Efektem było ujawnienie 6 tysięcy sztuk odzieży z podrobionym znakiem towarowym i 7 gram marihuany. Dodatkowo zatrzymano dwóch Ukraińców bez dokumentów uprawniających do przekroczenia granicy oraz

kierowcę, który pod wpływem alkoholu, bez dokumentów prowadził samochód osobowy. Prewencyjne działania celników przyczyniły się, zatem do zachowania bezpieczeństwa na drogach obu państw.

Decyzję o skierowaniu pojazdu do kontroli rtg poprzedza analiza dokumentów

Działania tego typu są wcześniej planowane, jednak w zależności od oceny stanu faktycznego można zrealizować wspólny patrol w trybie doraźnym. Zacieśnianiu współpracy pomiędzy służbami obu państw służy dodatkowo działalność Wspólnej Placówki Kontrolnej w Kudowie-Słonem, gdzie przy jednym biurku celnicy na bieżąco przekazują sobie istotne informacje.

Podstawą do współdziałania w tym zakresie jest Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Czeską o współpracy w zwalczaniu przestępczości, ochronie porządku publicznego oraz współpracy na terenach przygranicznych podpisana w Warszawie 21 czerwca 2006 r. Dodatkowo szczegółowe zasady współpracy określa Memorandum o współpracy między Służbą Celną RP a administracją celną Republiki Czeskiej dotyczące zapobiegania i wykrywania naruszeń przepisów z 16 lipca 2012 roku.

W czasie kiedy na drodze trwają kontrole, celnicy ze Wspólnej Placówki Kontrolnej na bieżąco wymieniają informacje

Wytypowana do kontroli przesyłka trafi do kontroli rtg

kom. Arkadiusz Barędziak
Rzecznik Prasowy
Izba Celna we Wrocławiu

Polsko-niemieckie grupy patrolowe

Z-ca Szefa SC Jerzy Chrobak przewodniczył delegacji strony polskiej

W Izbie Celnej we Wrocławiu w dniu 27 stycznia 2016 roku odbyło się uroczyste spotkanie, podczas którego podpisano Wspólną Instrukcję Izby Celnej we Wrocławiu i Głównego Urzędu Celnego w Dreźnie. Dokument reguluje zasady współpracy polsko-niemieckich grup patrolowych funkcjonariuszy celnych działających we właściwości miejscowej Izby Celnej we Wrocławiu i Głównego Urzędu Celnego w Dreźnie. Pierwszą wersję dokumentu podpisano już w roku 2010, a teraz została uaktualniona z powodu wejścia w życie Umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Rządem Republiki Federalnej Niemiec o współpracy służb policyjnych, granicznych i celnych z dnia 15 maja 2014 r. Poza podpisującymi umowę tj. p.o. Dyrektorem Izby Celnej we Wrocławiu Bogusławem Szubą i Naczelnikiem

Głównego Urzędu Celnego w Dreźnie Franzem Horakiem uroczystość uświetnili swoją obecnością Zastępca Szefa Służby Celnej Jerzy Chrobak oraz Kierujący Departamentem Kontroli Celnej, Podatkowej i Kontroli Gier Dariusz Staniów. Stronie niemieckiej przewodniczył Prezydent Andreas Schneider z Generalnej Dyrekcji Celnej w Poczdamie. Do końca ubiegłego roku pan Schneider był Prezydentem Naddyrekcji Finansów Mitte – jednej z, pięciu, których zadania i kompetencje zostały obecnie scalone i powierzone kierowanej przez niego III Dyrekcji Celnej, która teraz jest już organem federalnym. Główną zasadą reformy dokonanej przez niemieckie Ministerstwo Finansów było zniesienie podziału terytorialnego i powierzenie nowym dyrekcjom obszarów merytorycznych. Prezydent Andreas Schneider do końca 2015 roku bezpośredni partner do współpracy z Dyrektorem Izby Celnej we Wrocławiu, obecnie nadzoruje całą

p.o. Dyrektora IC we Wrocławiu Bogusław Szuba i Naczelnik Głównego Urzędu Celnego w Dreźnie Franz Horak podpisują Wspólną Instrukcję

Pamiątkowe zdjęcie uczestników spotkania we Wrocławiu

współpracę z krajami sąsiednimi. Stąd wizyta we Wrocławiu jego polskich odpowiedników w osobach Zastępcy Szefa Służby Celnej Jerzego Chrobaka oraz Kierującego Departamentem Kontroli Celnej, Podatkowej i Kontroli Gier Dariusza Staniowa, którzy już wcześniej na płaszczyźnie regionalnej realizowali współpracę w zakresie zwalczania przestępczości transgranicznej.

Zarówno Prezydent Schneider jak i goście z Ministerstwa Finansów wyrazili nadzieję, że dzięki nowym regulacjom prawnym współpraca polsko-niemiecka znacznie się poprawi i zintensyfikuje. Patrole polsko-niemieckich grup celników są jedną z form dotychczasowej współpracy, której podstawą są partnerskie zasady i obustronne zaufanie. Jak zapewnili obecni na spotkaniu kierownicy grup mobilnych ze Zgorzelca i Görlitz, podpisanie dokumentu w obecności takich gości pozostaje dla nich zobowiązaniem. Na kolejne ujawnienia nie pozwolą nam długo czekać.

kom. Arkadiusz Barędziak
Rzecznik Prasowy
Izba Celna we Wrocławiu

Współpraca międzynarodowa Izby Celnej w Szczecinie w 2015 r.

Izba Celna w Szczecinie (nieprzerwanie od 2002 roku) uczestniczy w **Grupie Kontaktowej portów morskich o nazwie RALFH**, której prace nadzorowane są przez Komisję Europejską Dyrekcję Generalną TAXUD (Podatki i Unia Celna).

W skład Grupy RALFH wchodzą przedstawiciele placówek celnych, obsługujących ruch towarowy w ośmiu portach morskich UE: Rotterdam, Antwerpia, Le Havre, Felixstowe, Hamburg, Szczecin, Leixoes i Bilbao. Przedstawiciel Izby Celnej w Szczecinie dodatkowo pełni funkcję Koordynatora RALFH (oraz Grupy ODYSSUD, zrzeszającej najważniejsze porty morskie Europy Płd.). Podczas spotkań Grup formułuje się inicjatywy dotyczące dalszej harmonizacji w kwestii obsługi celnej oraz ujednolicenia podejścia do analizy ryzyka i kontroli.

Jedno ze spotkań przedstawicieli zespołów skanerowych (podgrup) z portów RALFH i ODYSSUD, z udziałem Koordynatora obu Grup, odbyło się z inicjatywy Służby Celnej w Gdańsku w dniach 9–11 września 2015 r., a jego gospodarzem była Izba Celna w Gdyni.

Grupa RALFH w 2015 r. skupiła się na problematyce związanej, z jakością danych deklarowanych organom celnym przez przewoźników kontenerowych w portach RALFH przed przybyciem towarów i w momencie ich przedstawienia. W tym celu zorganizowano specjalne spotkanie mające na celu przygoto-

wanie wspólnych działań kontrolnym mających na celu weryfikację, jakości deklarowanych danych tzw. Przywozowej Deklaracji Skróconej nt. przesyłek kontenerowych z krajów trzecich poprzez porównanie ich z danym dostępnymi z innych źródeł (cargo manifesty ładunkowe, dane CUSCAR, plan załadunkowy statku, systemy terminalowe, etc.). Próbne działania z udziałem kilku wybranych portów przeprowadzono na jesieni 2015 r. Wyniki tych działań potwierdziły konieczność przeprowadzenia działań o szerszym zasięgu (działania te, o kryptonimie BAPLIE, rozpoczęto w styczniu 2016 r. z udziałem portów RALFH. W działaniach, oprócz portu w Szczecinie, uczestniczy również Gdynia).

IC w Szczecinie bierze udział w **projekcie pilotażowym *„Transhipment Pilot"***, dotyczącym wymiany wyprzedzających informacji o ryzyku pomiędzy portami typu *„hub"* a portami typu *„feeder"* (dowozowymi). Działania w ramach *„Transhipment Pilot"* bazują w szczególności na wymianie pomiędzy zaangażowanymi portami wyprzedzających informacji o potencjalnym ryzyku, które umożliwiają Służbie Celnej w polskich portach morskich skoncentrowanie wysiłków kontrolnych na przesyłkach obarczonych wysokim ryzykiem, przy jednoczesnym ułatwieniu obrotu dla tzw. legalnego handlu.

Projekty realizowane przez Izbę Celną w Szczecinie ze Wspólnym Centrum Badawczym Komisji Europejskiej (JRC – Joint Research Centre) oraz Biurem OLAF w obszarze transportu morskiego (w oparciu o aplikację CONTRAFFIC i dostępne w niej komunikaty CSM, czyli *Container Status Message*), tj.:

CONTRAFFIC-ENS – projekt realizowany przy współudziale JRC oraz wybranych PCz posiadających granicę morską (DE, ES, FI, FR, MT, NL, PT, PL, UK), mający na celu zbadanie możliwości wykorzystania komunikatów CSM (dotyczących trasy i statusu kontenerów), dostępnych w aplikacji CONTRAFFIC, dla potrzeb poprawy, jakości danych dla potrzeb wyprzedzającej analizy ryzyka w transporcie morskim).

Wybrane dane dot. kontenerów przybywających do portów PL przesyłane są za pośrednictwem aplikacji Contraffic do JRC, który dokonuje ich zestawienia z danymi zawartymi w komunikatach CSM, mającego na celu zidentyfikowanie różnic pomiędzy danymi pre-arrival i wykrycie ryzykownych przesyłek. Ostatnie spotkanie w ramach Contraffic-ENS, w którym uczestniczył przedstawiciel IC w Szczecinie, odbyło się w dniach 22-23.10.2015 r. w Londynie, gdzie dokonano podsumowania dotychczasowych działań i podjęto decyzję o ich kontynuacji (w dodatkowych modułach).

CONTRAFFIC-SAD (*„Analiza zgłoszeń celnych w oparciu o dane CONTRAFFIC"*) – projekt realizowany przez DG JRC (*Joint Research Centre*) wespół z Europejskim Biurem ds. Zwalczania Oszustw OLAF z wybranymi administracjami celnymi państw członkowskich UE (11 krajów). Izba Celna w Szczecinie uczestniczy w projekcie od 2009 roku. W ramach CONTRAFFIC administracje celne przekazują do JRC/ CONTRAFFIC wybrane informacje zawarte w zgłoszeniach celnych, które następnie zostają poddane automatycznej analizie ryzyka pod względem występowania ewentualnych nieprawidłowości w odniesieniu do powiązań w relacji *dane kontenerów – daty – kraje pochodzenia – towary* – itp.

Przedstawiciel IC w Szczecinie reprezentuje Służbę Celną RP w spotkaniach i pracach **Komitetu Kodeksu Celnego – Sekcji Kontroli Celnych i Zarządzania Ryzykiem (CCC-CRM)**, w których uczestniczą przedstawiciele 27 państw członkowskich oraz dodatkowo Szwajcarii i Norwegii. W 2015 r. odbyło się sześć takich spotkań. Na przedmiotowych spotkaniach omawiane są wszystkie kluczowe kwestie związane z szeroko rozumianym wspólnotowym zarządzaniem ryzykiem, w tym z inicjatywami i przedsięwzięciami podejmowanymi przez kraje UE pod auspicjami Komisji Europejskiej w obszarze wyprzedzającej analizy ryzyka w kontekście bezpieczeństwa i ochrony, prowadzonej z wykorzystaniem wspólnych norm i kryteriów ryzyka CRC.

Grupa Kontaktowa portów morskich o nazwie RALFH

Działania na rzecz wdrożenia Strategii, ujęte w planie działań (roadmap), z uwagi na ich złożoność i przekrojowość, będą realizowane w perspektywie czasowej do 2020 roku.

Przedstawiciel IC w Szczecinie reprezentuje Służbę Celną RP w spotkaniach i pracach **Grupy Projektowej *„Security Risk Rules",*** zrzeszającej ekspertów w zakresie zarządzania ryzykiem z państw UE. Przedmiotowa grupa zajmuje się opracowaniem i rozwijaniem wspólnych kryteriów ryzyka, umożliwiających dokonywanie w sposób jednolity w ramach całej UE wyprzedzającej analizy ryzyka w obszarze bezpieczeństwa i ochrony w stosunku do towarów wprowadzonych do UE z krajów trzecich oraz wyprowadzanych z UE. W 2015 roku odbyły się dwa spotkania ww. grupy.

rew. Michał Szadokierski
Izba Celna w Szczecinie

Współpraca międzynarodowa realizowana w ramach Regionalnego Biura Łącznikowego dla Europy Wschodniej i Środkowej

Rys historyczny:

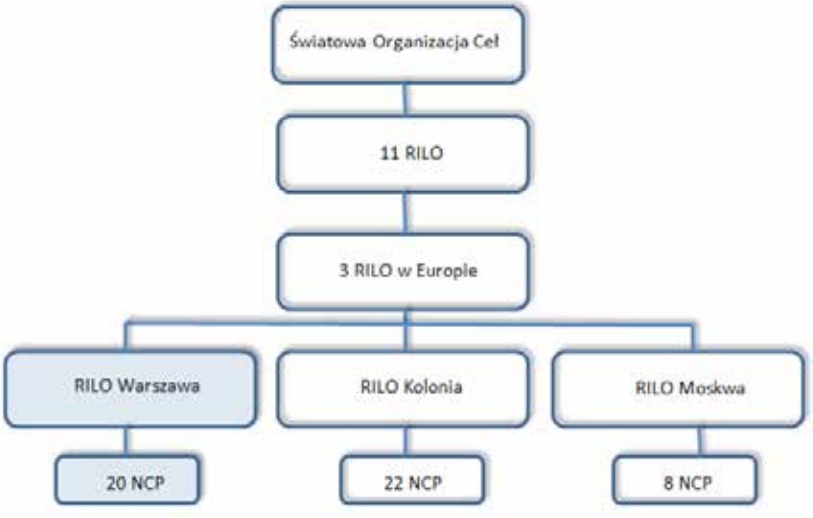
RILO ECE (REGIONAL INTELLIGENCE LIAISON OFFICE for Eastern and Central Europe) – Regionalne Biuro Łącznikowe dla Europy Wschodniej i Środkowej Światowej Organizacji Ceł funkcjonuje w strukturach Polskiej Służby Celnej od 1992r., obecnie jako jeden z wydziałów Departamentu Ceł w Ministerstwie Finansów. Powierzenie Polsce lokalizacji RILO było wyrazem uznania roli i zaangażowania pracy polskiej administracji celnej we współpracę międzynarodową.

Merytorycznie RILO ECE podlega Sekretariatowi Światowej Organizacji Ceł w Brukseli. Współpracuje z wieloma międzynarodowymi organizacjami i instytucjami, takimi jak INTERPOL, EUROPOL, UN Drugs and Crime Organization, Południowo-Wschodnią Inicjatywą Współpracy SELEC, Komisją Europejską OLAF oraz pozostałymi 10 RILO na świecie.

Biuro w Warszawie obejmuje w chwili obecnej 20 krajów Europy Wschodniej i Środkowej (Polska, Albania, Bułgaria, Bośnia i Hercegowina, Chorwacja, Estonia, Grecja, Węgry, Łotwa, Litwa, Mołdawia, Rumunia, Słowacja, Słowenia, Macedonia, Turcja, Ukraina, Czarnogóra, Gruzja oraz Serbia). W każdym z w/w krajów biuro RILO dla Europy Wschodniej i Środkowej posiada tzw. Jednostkę Krajową (National Contact Point), której głównym zadaniem jest gromadzenie, wykorzystywanie oraz przekazywanie informacji dotyczących przemytu poszczególnych grup towarowych w ramach Bazy CEN. W celu zapewnienia ścisłej współpracy Polskiej Administracji Celnej w ramach systemu RILO oraz szybszej i skuteczniejszej wymiany informacji, Decyzją nr 10/2008 Dyrektora Izby Celnej w Poznaniu, została utworzona Krajowa Jednostka Kontaktowa (NCP). Jednostka została usytułowana w Wydziale Zwalczania Przestępczości IC Poznań i rozpoczęła swoją działalność 5 maja 2008 roku.

Schemat ogólnoświatowego systemu RILO

Powołanie RILO ECE w Warszawie nastąpiło w oparciu o decyzję sesji plenarnej nr 79/80 Rady Współpracy Celnej (obecnie zwanej Światową Organizacją Celną) stwierdzającej potrzebę ustanowienia ogólnoświatowego systemu RILO w celu kontrolowania gwałtownego wzrostu przestępczości związanej z międzynarodowym obrotem towarowym, w tym głównie przemytu narkotyków oraz w celu poprawy efektywności służb zwalczających przestępczość, głównie poprzez poprawę współpracy i wymiany danych na zasadzie wzajemności.

Szefowie administracji celnych regionu, Rady Współpracy Celnej i ONZ-owskiego Programu Kontroli Narkotyków podpisali porozumienie określające zasady funkcjonowania Biura RILO dla Europy Wschodniej i Środkowej. Załącznikiem do porozumienia był Dokument Projektowy UNDCP pt. „Rozwój Regionalnego Biura Łącznikowego Rady Współpracy Celnej dla Europy Wschodniej i Środkowej z dnia 5.07.1993 roku (Dok. AD/RER/93/789).Na tej podstawie Prezes Głównego Urzędu Ceł podpisał w imieniu rządu polskiego odrębne porozumienie w tej sprawie. Określiło ono warunki, zasady i odpowiedzialność prawną strony polskiej za realizację projektu. Zgodnie z nim Polska Administracja Celna zobowiązała się do skierowania do pracy w RILO pracowników władających językiem angielskim, wyznaczenia tzw. oficera łącznikowego, zapewnienia i wyposażenia pomieszczeń i warunków pracy. Obecnie do pracy w biurze RILO ECE są oddelegowane trzy osoby z polskiej administracji, w tym jeden funkcjonariusz i dwie osoby z korpusu służby cywilnej.

Zgodnie z treścią dokumentu projektowego oraz umów międzynarodowych, biuro RILO w Warszawie jest ośrodkiem międzynarodowym dla całego regionu, występującym w imieniu Światowej Organizacji Ceł. Biuro RILO, obok funkcji merytorycznych, spełnia funkcje reprezentacyjne i szkoleniowe w imieniu Światowej Organizacji Celnej.

Aktualna lista zainteresowań tematycznych systemu RILO obejmuje przestępczość w dziedzinie: papierosów oraz innych wyrobów tytoniowych, narkotyków, zwłaszcza nowych substancji psychoaktywnych, leków psychotropowych i prekursorów, prania brudnych pieniędzy, materiałów promieniotwórczych, broni, amunicji, materiałów wybuchowych, ochrony praw własności intelektualnej, zagrożonych gatunków flory i fauny, dóbr kultury, celnej przestępczości gospodarczej oraz zwalczania terroryzmu.

Współpraca realizowana w ostatnim kwartale 2015 i w pierwszym kwartale 2016 roku:

Wspólna Operacja Celna pod kryptonimem CATalyst

W październiku 2015 r. Światowa Organizacja Celna we współpracy z Koreańską Służbą Celną, a także biurem RILO Azja/Pacyfik zainicjowali Wspólną Operację Celną pod kryptonimem CATalyst. Biuro RILO ECE zostało poproszone o oddelegowanie na czas trwania operacji swojego przedstawiciela do komórki koordynującej działania operacyjne w siedzibie WCO w Brukseli. Operacja okazała się wielkim sukcesem. W czasie 3 tygodni jej trwania dokonano 371 zajęć, które opiewały na 13 408 kg narkotyków, w tym 1 435 kg nowych substancji psychoaktywnych. Ponadto udaremniono przemyt papierosów, zagrożonych gatunków fauny i flory, gotówki oraz towarów z naruszeniem praw własności intelektualnej.

Szkolenia w ramach Programu Global Shield/ WCO

Biuro RILO ECE angażuje się już od wielu lat w walkę z przemytem prekursorów chemicznych wykorzystywanych przez organizacje terrorystyczne produkujące materiały wybuchowe. W ramach właściwości biura RILO, specjalnie wyszkoleni pracownicy służą ekspertyzą w ramach szkoleń organizowanych przez Światową Organizacje Celną. Ostatnia 2-tygodniowa sesja takich szkoleń miała miejsce w Duszanbe, Tadżykistan w listopadzie ubiegłego roku. Przeszkolonych zostało kilkunastu funkcjonariuszy reprezentujących służby celne Afganistanu, Indii, Pakistanu, Tadżykistanu, Kirgistanu i Kazachstanu. W trakcie takiego kolenia uczestnicy zapoznają się ze sposobami identyfikacji substancji chemicznych podwójnego zastosowania wykorzystywanych do produkcji materiałów wybuchowych, metodologią analizy ryzyka celnego oraz innymi środkami mającymi zmniejszyć ryzyko stwarzane przez te substancje. Ponadto uczestnicy szkolenia zgłębiają wiedzę z zakresu platformy CENcomm służącej do wymiany informacji nominalnych w czasie trwania operacji celnej.

Współpraca z OSCE/UNODC w zakresie zwalczania nowych substancji psychoaktywnych

Przedstawiciele biura RILO ECE biorą aktywny udział w organizowanych przez Organizację Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie regionalnych konferencjach poświęconych wymianie doświadczeń na temat nielegalnego obrotu i zwalczania nowych substancji psychoaktywnych, potocznie zwanych „dopalaczami". Rozprzestrzenianie się tych nowych narkotyków rośnie w niespotykanym dotąd tempie i stwarza poważne wyzwanie dla zdrowia publicznego. W wielu przypadkach nawet nieświadomy zakup nowych substancji psychoaktywnych może być katastrofalny w skutkach. Dlatego RILO ECE przyczynia się do podwyższania świadomości w zakresie nowych substancji psychoaktywnych wśród funkcjonariuszy administracji celnej, organów ściągania i innych służb zaangażowanych w walkę z dopalaczami. Mająca miejsce w dniach 16-17 lutego 2016 r. konferencja w Miń-

sku, Białoruś, zorganizowana we współpracy z Ministerstwem Spraw Wewnętrznych Republiki Białoruskiej miała na celu dalszy rozwój w zakresie tworzenia krajowych środków prawnych, procedur i praktyk operacyjnych oraz propagowanie najlepszych praktyk i wzmocnienie zdolności do zapobiegania temu zjawisku wśród organów ściągania, głównie w regionie Europy Wschodniej.

Wizyta przedstawicieli RILO AP w Biurze RILO ECE w Warszawie

RILO ECE współpracuje z innymi biurami RILO, zwłaszcza w Europie, Azji i Bliskim Wschodzie. Poprzez sieć Krajowych Jednostek dysponuje kontaktami w 150 krajach zrzeszonych w Ogólnoświatowy System RILO. W grudniu 2015 i w styczniu 2016 roku odbyły się dwie wizyty robocze przedstawicieli RILO dla Azji i Pacyfiku oraz Koreańskiej Służby Celnej w Biurze w Warszawie. Tematem wizyt było podsumowanie rezultatów wspomnianej wcześniej operacji CATalyst oraz opracowanie zasad wspólnego międzyregionalnego projektu SMART CAT dotyczącego monitorowania nowych substancji psychoaktywnych.

Warsztaty Światowej Organizacji Celnej dla Regionu Europy dot. skoordynowanego zarządzania granicą.

W listopadzie w Ośrodku Szkoleniowym WCO w Budapeszcie odbyły się dwudniowe warsztaty dot. skoordynowanego zarządzania granicą, przeznaczone dla przedstawicieli administracji celnych z regionu Europy. W spotkaniu wzięli udział m.in. oficerowie celni z Albanii, Austrii, Finlandii, Gruzji, Mołdawii, Rumunii, Azerbejdżanu Serbii i Czarnogóry. Warsztaty prowadzili eksperci z WCO, Frontexu i DG Taxud. Przedstawiciel RILO ECE wziął udział w panelu dotyczącym wymiany informacji w ramach koordynowania zarządzania granicami i przedstawił aplikację Światowej Organizacji Celnej tj. CEN, nCEN i CENcomm.

Zespół RILO ECE

SZKOLENIA

Z angielskim i ukraińskim za pan brat

Od września 2015 r. do kwietnia 2016 r. w Izbie Celnej w Warszawie oraz w Izbie Celnej w Szczecinie trwały kursy języka angielskiego i języka ukraińskiego, współfinansowane z Funduszy Norweskich w ramach Projektu „Bezpieczeństwo w strefie Schengen – zwiększenie skuteczności działań funkcjonariuszy celnych z regionów Mazowsza i Pomorza Zachodniego w walce z przestępczością transgraniczną i zorganizowaną".

Celem kursów było nabycie oraz podwyższenie znajomości języka angielskiego i języka ukraińskiego z ukierunkowaniem na słownictwo celno-prawne. Program kursów obejmował zagadnienia w zakresie m.in.:

- opisu czynności wykonywanych w trakcie kontroli – stosowanie słownictwa fachowego związanego z wykonywanymi czynnościami,
- umiejętności porozumiewania się z osobami kontrolowanymi,
- postępowania karnego – dokumenty, słownictwo i zadawanie pytań,
- wypracowania umiejętności swobodnego prowadzenia rozmowy.

Kursy językowe zorganizowano w cyklu dwusemestralnym. W trakcie realizacji całego kursu, na każdego słuchacza planowo przypadło nie mniej niż 112 godzin lekcyjnych.

Łącznie w kursach, które odbywały się w siedzibach izb i urzędów celnych, uczestniczyło 270 osób, w tym 194 osoby z Izby Celnej w Warszawie oraz 76 osób z Izby Celnej w Szczecinie.

Kursy językowe, przyczynią się m.in. do zniwelowania różnic w poziomie wykształcenia językowego w porównaniu z innymi administracjami celnymi krajów strefy Schengen. Ponadto, wyższy poziom znajomości języków, zdecydowanie ułatwi współpracę polskiej administracji celnej ze służbami innych krajów członkowskich w zakresie wspólnie podejmowanych działań.

Kurs z języka angielskiego – grupa z Izby Celnej w Szczecinie

Kurs z języka angielskiego – grupa z Izby Celnej w Warszawie

asp. Grzegorz Głowa
Zespół projektowy
Izba Celna w Warszawie

Promocja e-usług w mediach społecznościowych, czyli o e-Cle w Helsinkach

W dniach 25-26 kwietnia 2016 r. w Helsinkach (Finlandia) odbyło się 14. spotkanie Europejskiej Sieci Komunikacyjnej ds. Podatków i Cła (ECNtc). Miałem niewątpliwą przyjemność reprezentować stronę polską, a także mogłem przedstawić nasze dokonania w zakresie promocji e-usług Służby Celnej w mediach społecznościowych w ramach Programu e-Cło.

W zeszłym roku prowadziliśmy szeroko zakrojoną kampanię promocyjną e-usług oraz samej Platformy Usług Elektronicznych Służby Celnej (www.puesc.gov.pl) w mediach społecznościowych. W jej trakcie korzystaliśmy z najnowocześniejszych dostępnych obecnie narzędzi, takich jak film *Branded Content* we współpracy z Vlogerem Wojtkiem Drewniakiem na kanale Youtube „Historia bez Cenzury" (ponad 385 tysięcy wyświetleń – stan na koniec kwietnia br.), czy mobilna aplikacja *e-Celnicy* dostępna na systemy iOS, Android oraz on-line na www.ecelnicy.pl. Gracz wciela się w niej w rolę funkcjonariusza typującego podróżnych do kontroli, a akcja ma miejsce w trzech lokalizacjach i przy akompaniamencie muzyki retro nawiązującej do pierwszych gier komputerowych. Wyprodukowaliśmy również filmy z ambasadorami marki, jaką stał się Program e-Cło, jak również używaliśmy „klasycznych" metod, czyli Twitter, LinkedIN, Facebook, infografiki, artykuły edukacyjne i publikacje prasowe.

Jeśli chodzi o rezultaty, to wystarczy napisać, że wg danych z Google Analytics, w trakcie trwania kampanii, Youtube był czwartym sposobem dotarcia do serwisu www.puesc.gov.pl - zaraz po bezpośrednim wpisywaniu adresu w przeglądarkę, wyszukiwarce Google i klikaniu linków na stronie Ministerstwa Finansów.

Prezentacja dot. kampanii spotkała się z zainteresowaniem naszych kolegów z europejskich administracji celnych i podatkowych, ponieważ media społecznościowe to najwyraźniej nadal temat trudny. Niektóre kraje mają już dość spore doświadczenia i sukcesy na tym polu - podobne do polskich, ale niektóre są jeszcze w powijakach, albo wcale w tej przestrzeni nie funkcjonują. Wszyscy jednak są zgodni,, że być w mediach społecznościowych wypada, ale w mądry i przemyślany sposób.

st. rew. Mirosław Wojtowicz
z-ca kierownika Projektu
Promocja Programu e-Cło
Ministerstwo Finansów

Grupa ECNtc w komplecie, czyli *family photo* w nowej siedzibie fińskiej administracji podatkowej.

Jak chronić przyrodę z celnikami?

W ramach projektu współfinansowanego z funduszy norweskich "Bezpieczeństwo w strefie Schengen – zwiększenie skuteczności działań funkcjonariuszy celnych z regionów Mazowsza i Pomorza Zachodniego w walce z przestępczością transgraniczną i zorganizowaną", funkcjonariusze Izby Celnej w Warszawie i Izby Celnej w Szczecinie przeprowadzili w kilkudziesięciu szkołach województwa mazowieckiego i zachodniopomorskiego akcję profilaktyczno-edukacyjną.

Wersja proxy gry planszowej „Chroń przyrodę z celnikami"

Edukacyjna akcja trwała od grudnia 2015 r. do marca 2016 r. i obejmowała m.in. następującą tematykę: zagrożenia związane z uzależnieniem od narkotyków, zagrożenia związane ze spożyciem i użytkowaniem towarów podrobionych oraz ochronę zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt i roślin.

Dzieci i młodzież uczestniczący w spotkaniach, otrzymali grę edukacyjną „Chroń przyrodę z celnikami", opracowaną specjalnie na potrzeby prowadzonych przez Służbę Celną działań profilaktyczno-edukacyjnych. Gra tematyką nawiązuje do programu nauczania, uwrażliwiając graczy na problem handlu zagrożonymi wyginięciem okazami zwierząt i roślin, chronionych przez Konwencję Waszyngtońską (CITES). Głównym odbiorcą gry są dzieci i młodzież, a jej podstawowym celem jest uświadomienie i zwrócenie uwagi przedstawicieli młodego pokolenia na potrzebę ochrony zagrożonych gatunków – zgodnie z zasadą „uczyć bawiąc". Uczestnicy gry wcielają się w rolę funkcjonariuszy celnych, którzy wykrywają przemyt nielegalnych towarów. Gra wymaga nie tylko przemyślanej taktyki i sprytu, ale również aktywnej współpracy z innymi graczami, w celu wyeliminowania w jak największym stopniu przemytu i w konsekwencji rozbicia grupy przestępczej.

W trakcie gry, uczestnicy pogłębiają wiedzę na temat najczęściej pojawiających się w nielegalnym handlu żywych okazów oraz wykonanych z nich pamiątek, kosmetyków lub medykamentów. Poszerzone informacje na temat tych okazów oraz stopnia zagrożenia wyginięciem, znajdują się na stronie dedykowanej grze. Każda karta do gry posiada nadrukowany kod QR, który zeskanowany urządzeniem mobilnym odsyła do opisu związanego z kartą.

Mamy nadzieję, że gra „Chroń przyrodę z celnikami" będzie nie tylko samą przyjemnością do której chętnie się wraca, ale również atrakcyjną dla dzieci i młodzieży formą zdobycia wiedzy na temat zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt i roślin.

podkom. Bożena Wyszomirska
Ekspert ds. promocji i działań edukacyjnych
Izba Celna w Warszawie

Szkolenia specjalistyczne dla celników w ramach „Taktyki i techniki interwencji"

Od kwietnia 2015 r. do stycznia 2016 r. trwała realizacja szkolenia z zakresu „**Taktyki i techniki interwencji",** współfinansowanego z Norweskiego Mechanizmu Finansowego *„Bezpieczeństwo w strefie Schengen - zwiększenie skuteczności działań funkcjonariuszy celnych z regionów Mazowsza i Pomorza Zachodniego w walce z przestępczością transgraniczną i zorganizowaną"*.

W ramach szkolenia zrealizowano IV moduły szkoleniowe:

- **I – środki przymusu bezpośredniego;**
- **II – identyfikacja materiałów i przedmiotów mogących służyć do wyprodukowania materiałów wybuchowych, przeciwdziałanie terroryzmowi bombowemu;**
- **III – udzielanie pomocy w sytuacjach zagrożenia życia i zdrowia w warunkach działań taktycznych, w tym**

Funkcjonariusz sprowadza helikopter

Ćwiczenia sytuacji zakładniczej

współpraca z LPR (jest to pierwsze tego typu szkolenie w Służbie Celnej na taką skalę);

- **IV – pokonywanie przeszkód technicznych w warunkach kryzysowych.**

Uczestnikami szkolenia byli funkcjonariusze celni pełniący służbę w Izbie Celnej w Warszawie oraz w Izbie Celnej w Szczecinie przeszkoleni w ramach:

- modułu I – 143 osoby w 9 grupach;
- modułu II – 144 osoby w 9 grupach;
- modułu III – 221 osoby w 13 grupach;
- modułu IV – 65 osób w 4 grupach.

Udział w poszczególnych modułach, pozwolił funkcjonariuszom celnym utrwalić wiedzę oraz udoskonalić umiejętności w zakresie przedmiotowej tematyki.

Szkolenia miały formę zajęć teoretycznych oraz praktycznych. Zajęcia praktyczne odbywały się zarówno w salach treningowych, jak i w terenie. Program zajęć sytuacyjnych realizowany był w terenie z użyciem pojazdów w ruchu. Dynamiczny trening sytuacyjny doskonale uzupełniał szkolenie z zakresu działań interwencyjnych w parach i zespołach, co niewątpliwie przyczyni się do podniesienia sprawności operacyjnej funkcjonariuszy celnych.

rew. Michał Szadokierski
Izba Celna w Szczecinie

Nowoczesna Służba Celna

29 września 2015 roku w auli im. Kazimierza Lepszego w rektoracie Uniwersytetu Śląskiego odbyła się konferencja pt. „Nowoczesna Służba Celna".

Dyrektor Izby Celnej w Katowicach wraz z JM Rektorem Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach zorganizowali konferencję pt. „NOWOCZESNA SŁUŻBA CELNA". Tematem przewodnim spotkania były elektroniczne usługi Służby Celnej RP, uproszczenie formalności celnych oraz podnoszenie efektywności współpracy ze środowiskami gospodarczymi. Ostatnia dekada przyniosła wiele zmian w funkcjonowaniu Służby Celnej. Modernizacja, informatyzacja i uruchomienie wielu innowacyjnych projektów, wypracowanie nowych standardów obsługi pozwoliło na zmianę funkcjonowania i wizerunku Służby Celnej. Wprowadzanie ułatwień w odprawie celnej towarów, doskonalenie relacji z klientami, upowszechnienie procedur uproszczonych całkowicie zmieniło sposób działania Służby Celnej.

Formuła paneli dyskusyjnych z udziałem podmiotów gospodarczych pozwoliła na energetyczną wymianę opinii i spostrzeżeń:

- Czego oczekuje biznes od Służby Celnej?
- Jak klienci oceniają elektroniczne usługi Służby Celnej?
- Jakie udogodnienia oferuje Służba Celna legalnie działającym przedsiębiorcom?

Służba Celna jest otwarta na środowisko biznesowe, służy radą i pomocą. Koncentracja na klientach, budowanie pozytywnych relacji na linii Służba Celna – przedsiębiorca, aktywne

Przepisy dla podróżnych zaprezentowali celnicy z Centrum Informacji Służby Celnej w Cieszynie

wspieranie legalnej przedsiębiorczości to kluczowe zadania wynikające ze Strategii działania Służby Celnej w perspektywie lat 2014-2020. Poruszone podczas konferencji treści staną się swoistym impulsem do podjęcia działań, które pozwolą na efektywną współpracę biznesu i Służby Celnej.

W trakcie konferencji Sadi Polska – Agencja Celna Sp. z o.o otrzymała wyróżnienie specjalne. Sadi Polska – Agencja Celna Sp. z o.o.to znany i ceniony na rynku polskim i międzynarodowym przedsiębiorca, należący do grupy FIAT CHRYSLER AUTOMOBILES, który w roku 2008, po pomyślnie zakończonym audycie otrzymał status upoważnionego przedsiębiorcy AEO z numerem 1.

W roku 2015 jako pierwszy w woj. śląskim i drugi w skali naszego kraju przedsiębiorca, uzyskał pojedyncze pozwolenie na stosowanie procedur uproszczonych SASP, umożliwiające dokonywanie operacji celnych na terenie wielu państw Unii Europejskiej.

podkom. Grażyna Kmiecik
Rzecznik prasowy
Izba Celna w Katowicach

Śląscy celnicy na V Europejskim Kongresie Małych i Średnich Przedsiębiorstw

W dniach 12-14 października 2015 roku w Międzynarodowym Centrum Kongresowym Katowicach odbył się V Europejski Kongres Małych i Średnich Przedsiębiorstw. Śląska Służba Celna uczestniczyła w Targach Biznes Expo, które mają miejsce w trakcie kongresu.

Inicjatorem V Europejskiego Kongresu Małych i Średnich Przedsiębiorstw była Regionalna Izba Gospodarcza w Katowicach. Honorowy Patronat nad wydarzeniem objęła Komisja Europejska, a Wysoki Patronat – Parlament Europejski. Kongres odbył się pod hasłem „Nauka-Biznes- Samorząd. Razem dla Gospodarki."

W trzydniowym kongresie wzięło udział ponad 6 tys. osób – przedstawicieli świata biznesu, polityki, samorządu i nauki, goście zagraniczni.

W kongresie wzięło udział ponad 6 tys. osób

Edycja 2015 Europejskiego Kongresu Małych i Średnich Przedsiębiorstw miała na celu budowanie sprzyjających warunków dla rozwoju firm z tego sektora. W trakcie trzech dni kongresu odbyły się liczne warsztaty, spotkania B2B oraz F2F, panele dyskusyjne z ekspertami ds. przedsiębiorczości, handlu i gospodarki, przemysłu oraz nauki.

Na stoisku informacyjnym śląskiej Służby Celnej przedsiębiorcy mogli uzyskać kompleksowe informacje w zakresie najnowszych usług, które ułatwiają prowadzenie działalności gospodarczej.

Najnowsze usługi dla klientów Służby Celnej zaprezentował insp. Dariusz Preficz

Koncentracja na klientach, budowanie pozytywnych relacji na linii Służba Celna – przedsiębiorca sprzyja wspieraniu aktywności gospodarczej oraz podnoszeniu standardów obsługi klienta. Formuła kongresu jest okazją do dyskusji i poznania oczekiwań przedsiębiorców, co pozwoli na opracowanie rozwiązań i usług, które znajdą aprobatę i przyczynią się do wzrostu gospodarczego kraju.

Ułatwiamy działalność gospodarczą – Służba Celna dla przedsiębiorców

W trakcie V edycji Europejskiego Kongresu Małych i Średnich Przedsiębiorstw śląska Służba Celna przygotowała kompleksową informację o usługach dla klientów Służby Celnej.

W trakcie panelu „Formy wsparcia dla polskich przedsiębiorców w działalności międzynarodowej" insp. Dariusz Preficz zaprezentował ułatwienia organizacyjne oraz innowacyjne rozwiązania, z jakich mogą korzystać przedsiębiorcy. Certyfikat upoważnionego przedsiębiorcy AEO oraz pozwolenia na stosowanie procedury uproszczonej, eBooking Truck, porty 24, fast way, ułatwienia w doładunkach i przeładunkach należą do kategorii usług, które mają istotny wpływ na oszczędność czasu i finansów w działalności gospodarczej podmiotów.

Służba Celna wprowadza nowoczesne usługi i rozwiązania, aby wspierać legalnie działających przedsiębiorców. Upowszechnianie ułatwień celnych wpływa na konkurencyjność

Stoisko informacyjne śląskiej Służby Celnej

polskich przedsiębiorców na rynkach zagranicznych. Dzięki takim spotkaniom Służba Celna poznaje oczekiwania środowiska biznesowego zapewniając efektywną i profesjonalną obsługę przedsiębiorców.

W trakcie trzech dni kongresu (12-14 października 2015 roku) na stoisku informacyjnym śląscy celnicy odpowiadali na liczne pytania i problemy, kierowane przez odwiedzających. Mundurowi wyjaśniali zagadnienia związane z poborem należnych ceł i akcyzy, przeznaczeniem towarów, limitami towarów dla podróżnych. Informowali o ułatwieniach przy przekraczaniu granicy przygotowanych dla podróżnych oraz przedsiębiorców oraz innowacyjnych rozwiązaniach, jakie oferuje Platforma Usług Cyfrowych Służby Celnej.

podkom.Grażyna Kmiecik
Rzecznik prasowy
Izba Celna w Katowicach

Prelekcja dla konsultantów Centrów Wspierania Przedsiębiorczości z Ukrainy

4 listopada 2015 r. w siedzibie Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości w Warszawie funkcjonariusze z Wydziału Obsługi Przedsiębiorców Izby Celnej w Warszawie – st. asp. Ewa Winołowicz i mł. asp. Katarzyna Izdebska wystąpiły z prelekcją dla konsultantów Centrów Wspierania Przedsiębiorczości z Ukrainy (punktów informacyjno-konsultacyjnych w Korosteniu, Owruczu i Ługyniach) na temat „Unia celna – zasady funkcjonowania, obowiązki celne w Unii Europejskiej oraz informacja celna w UE – baza TARIC, Export Helpdesk".

Wizyta studyjna przebiegała w ramach 3 paneli:

- ORGANIZACJA – panel dotyczył standardów świadczenia usług w punktach konsultacyjnych, w tym procedury świadczenia usług, relacji z klientem, wymogów dot. konsultantów i dokumentowania usług;
- PRAWO UE – panel obejmował podstawy prawa Unii Europejskiej, informacje na temat kluczowych instytucji UE, bazy europejskich aktów prawnych i praktycznego z nich korzystania oraz wybranych obszarów prawa UE, w tym regulacji oznakowania CE.
- BIZNES UE – panel obejmował wizytę w Fundacji Agencji Rozwoju Regionalnego w Starachowicach. W ramach wizyty zaplanowano szkolenie z zakresu analizy biznesplanu firmy.

Prelekcja dla konsultantów Centrów Wspierania Przedsiębiorczości z Ukrainy

Prelekcja funkcjonariuszy z Wydziału Obsługi Przedsiębiorców Izby Celnej w Warszawie, była częścią panelu PRAWO w UE i miała na celu przekazanie wiedzy w zakresie instrumentów polityki handlowej i celnej Unii Europejskiej.

st.asp. Ewa Winołowicz
Wydział Obsługi Przedsiębiorców
Izba Celna w Warszawie

Konferencja dla touroperatorów

12 czerwca 2015 r. w hotelu Novotel Warszawa Airport w Warszawie odbyła się konferencja dla touroperatorów, w ramach realizowanego przez Izbę Celną w Warszawie w partnerstwie z Izbą Celną w Szczecinie Projektu „Bezpieczeństwo w strefie Schengen – zwiększenie skuteczności działań funkcjonariuszy celnych z regionów Mazowsza i Pomorza Zachodniego w walce z przestępczością transgraniczną i zorganizowaną".

Projekt jest współfinansowany z funduszy norweskich w ramach programu PL 15 „Współpraca w obszarze Schengen oraz walka z przestępczością transgraniczną i zorganizowaną, w tym przeciwdziałanie handlowi ludźmi oraz migracjom grup przestępczych".

Kom. Wawrzyniec Smoleń przybliża temat własności intelektualnej

W konferencji wzięli udział przedstawiciele touroperatorów oraz uczniowie Zespołu Szkół Hotelarsko-Turystyczno-Gastronomicznych Nr 1 w Warszawie.

Służbę Celną reprezentowali: Kierownik Projektu – Zastępca Naczelnika Urzędu Celnego w Ciechanowie podinsp. Krzysztof Pilzak oraz przedstawiciele Izby Celnej w Warszawie i Izby Celnej w Szczecinie. W konferencji uczestniczył również przedstawiciel Operatora Programu – p. Jacek Świrkowicz z Departamentu Współpracy Międzynarodowej i Funduszy Europejskich Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

Otwarcia konferencji dokonał Kierownik Projektu, który również rozpoczął część merytoryczną konferencji. W formie prezentacji przedstawił główne cele, odbiorców i obszary wsparcia funduszy norweskich oraz funduszy EOG. Przybliżył również gościom założenia projektu, jego beneficjenta oraz partnera.

Część zespołu projektowego

Następnie podinsp. Piotr Tałałaj Kierownik Referatu Komunikacji Społecznej w Izbie Celnej w Warszawie przedstawił uczestnikom m.in.: normy ilościowe i wartościowe towarów w ruchu podróżnych, ograniczenia i zakazy przewozu produktów leczniczych oraz zakazy związane z przywozem produktów pochodzenia zwierzęcego.

Kolejny prelegent st. rachm. Anna Skaldawska, która w Izbie Celnej w Warszawie pełni funkcję konsultanta ds. ograniczeń pozataryfowych oraz koordynatora ds. ochrony dóbr kultury zaprezentowała zebranym zasady przemieszczania przez granicę dóbr kultury oraz zwierząt towarzyszących podróżnym.

Naczelnik Wydziału Ochrony Praw Własności Intelektualnej i Operacji TIR, kom. Wawrzyniec Smoleń przybliżył uczestnikom konferencji tematykę ograniczeń i zagrożeń związanych z przewozem towarów naruszających prawa własności intelektualnej.

Na zakończenie spotkania podinsp. Piotr Tałałaj przedstawił problem ginących zwierząt i roślin oraz rolę Służby Celnej w tym obszarze. Zaprezentował również okazy CITES zatrzymane przez funkcjonariuszy celnych.

Konferencja dla touroperatorów była jednym z instrumentów, który służył podniesieniu świadomości w zakresie transgranicznej przestępczości celno-akcyzowej, zarówno wśród przedsiębiorców świadczących już usługi turystyczne, jak i przyszłych, kształcących się w tym kierunku osób.

Anna Cendrowska
Administrator projektu
Izba Celna w Warszawie

Ruszyły zajęcia edukacyjne w mazowieckich szkołach

1 grudnia 2015 r. mazowiecka Służba Celna rozpoczęła zajęcia edukacyjne w szkołach, organizowane w ramach Funduszu Norweskiego *„Bezpieczeństwo w strefie Schengen – zwiększenie skuteczności działań funkcjonariuszy celnych na terenie Mazowsza i Pomorza Zachodniego w walce z przestępczością transgraniczną i zorganizowaną”.*

Pierwsze lekcje odbyły się 1 grudnia 2015 r. w Szkole Podstawowej nr 12 im. Miry Zimińskiej-Sygietyńskiej w Płocku. Kolejne zajęcia, przeprowadzono w pięciu szkołach.

Czego podróżny nie może posiadać w swoim bagażu - wyjaśnia celniczka

Lekcje prowadzili wykładowcy Izby Celnej w Warszawie: insp. Lidia Tomaszewska, podinsp. Piotr Tałałaj, rachm. Elżbieta Paściak, podkom. Ireneusz Romański, st. rachm. Marcin Jasiński, asp. Krzysztof Bradé i rew. Agnieszka Szymańska, którzy są członkami zespołu zajmującego się m.in. opracowaniem modułów szkoleniowych w zakresie przedmiotowych działań edukacyjnych oraz ich realizacją.

Zajęcia prowadzone są z dziećmi ze szkół podstawowych, jak również z młodzieżą gimnazjalną i ponadgimnazjalną. Jest to szczególna grupa odbiorców, która dopiero stanie w bliższej i nieco dalszej przyszłości przed trudnymi wyborami i dylematami w relacjach społecznych i prawno-obywatelskich.

Funkcjonariusz celny prezentuje okazy CITES

Metody dydaktyczne zostały dostosowane do zróżnicowanej wiekowo grupy odbiorców. Opracowano moduły szkoleniowe, odpowiednie tematycznie dla najmłodszych odbiorców, jak również dla najstarszych, którzy są tuż przed osiągnięciem pełnoletności.

W trakcie zajęć wykładowcy omawiają główne zadania Służby Celnej oraz przybliżają uczniom zawód funkcjonariusza celnego. Ponadto, zapoznają uczniów z ważnymi dla podróżnych informacjami w zakresie kontroli towarów przewożonych przez granicę. Celnicy wyjaśniają, co podróżny może posiadać w swoim bagażu, czego nie i dlaczego oraz tłumaczą konsekwencje prawne związane z naruszeniem przepisów.

Funkcjonariusze celni omawiają także zagadnienia ryzykownych zachowań, w tym zagrożenia związane:

- ze spożyciem środków odurzających i substancji psychotropowych,
- z uzależnieniem od narkotyków,
- z handlem ludźmi i organami ludzkimi,
- ze spożyciem i użytkowaniem towarów podrobionych,
- z uzależnieniem od hazardu.

Uczniowie poznają również tematykę ochrony zagrożonych wyginięciem gatunków zwierząt i roślin.

Funkcjonariusze celni omawiają tematykę ochrony zagrożonych gatunków roślin i zwierząt

Powyższe tematy, poruszane są w ramach profilaktycznego oddziaływania na uczniów w procesie uczenia się prawidłowych postaw i umiejętności społecznych. Każdy uczeń uczestniczący w zajęciach edukacyjnych z funkcjonariuszami celnymi, otrzymuje grę edukacyjną dla dzieci i młodzieży pt.: *„Chroń przyrodę z celnikami”,* celem kontynuowania nauki poprzez zabawę.

Docelowo funkcjonariusze celni odwiedzą i poprowadzą lekcje w minimum 30 szkołach z 6 tys. uczniów z całego Mazowsza, naboru, których dokonało Kuratorium Oświaty w Warszawie.

rew. Agnieszka Szymańska
Członek Zespołu Edukacyjnego
Izba Celna w Warszawie

Służba Celna od kuchni, czyli edukacja najmłodszych

Izba Celna w Szczecinie rozpoczęła zajęcia edukacyjne, prowadzone w ramach Funduszy Norweskich, skierowane do młodzieży szkolnej, w zakresie profilaktyki przestępczości celno-akcyzowej i zachowań ryzykownych oraz ochrony gatunków roślin i zwierząt zagrożonych wyginięciem (CITES) a także podniesienia świadomości w zakresie zadań Służby Celnej.

Dzieci oblegają kordynatorkę ds CITES

Lekcje edukacyjne prowadzone są w ramach Projektu współfinansowanego z Funduszy Norweskich „Bezpieczeństwo w strefie Schengen – zwiększenie skuteczności działań funkcjonariuszy celnych z Reginów Mazowsza i Pomorza zachodniego w walce z przestępczością transgraniczną i zorganizowaną" z Programu PL 15, w partnerstwie poprzez izby celne w Szczecinie i Warszawie. W ramach projektu zajęciami edukacyjnymi objętych zostanie ponad 8200 dzieci i młodzieży ze szkół podstawowych, gimnazjalnych oraz ponadgimnazjalnych.

Zajęcia zaczęliśmy od najmłodszych klas, dla których zaproponowaliśmy atrakcyjną formę spotkania w jednym z naszych miejsc pracy Porcie Lotniczym Szczecin – Goleniów. Co więcej odbywały się one w części operacyjnej lotniska – hali odlotów, do której aby się dostać wszyscy musieli przejść kontrolę bezpieczeństwa, skanowanie rzeczy osobistych a także przejście przez bramki. Bramki wzbudzały wielkie emocje, a wyrywkowe kontrole osób, po przejściu których bramka „piknęła", powodowały kilkuminutowe przestoje, gdyż wszyscy chcieli zobaczyć co się wydarzyło. Następnie funkcjonariusze opowiedzieli o swojej pracy, umundurowaniu a przede wszystkim o gatunkach flory i fauny zagrożonych wyginięciem (CITES), których przewóz przez granicę jest przestępstwem. Po prelekcji wspólnie malowaliśmy pastelami worki marynarskie z wizerunkami zwierząt zagrożonych wyginięciem. Następnie pirotechnicy ze Straży Granicznej przedstawili robota, służącego do usuwania pozostawionych bagaży i rzeczy, które w tym szczególnym miejscu, jakim jest lotnisko, ze względu na bezpieczeństwo traktuje się jako możliwy ładunek wybuchowy – bombę. Na koniec dzieci otrzymały układankę z wizerunkiem papugi oraz odblaski, by stały się bardziej widoczne na drodze.

Funkcjonariusze opowiadają o swojej pracy na lotnisku

Zasłuchane klasy piąte

Klasy starsze odwiedzamy bezpośrednio w szkołach, gdzie oprócz informowania, kim jest funkcjonariusz Służby Celnej oraz gatunkach CITES, skupiamy się na profilaktyce celno-akcyzowej i zachowaniach ryzykownych. Pokazujemy niejednokrotnie filmy z nielegalnych rozlewni alkoholu, krajalni tytoniu, kontroli paczek z nielegalnymi substancjami czy kontenerów z podrobionymi zabawkami. Przestrzegamy także jakie mogą być konsekwencje kupowania i zażywania takich wyrobów zarówno ze strony prawnej jak i te najgorsze z możliwych – dla własnego zdrowia. Każda ze szkół na koniec zajęć otrzymuje gry edukacyjne „Chroń przyrodę z Celnikami", a w trakcie zajęć organizujemy konkursy wiedzy z niespodziankami, z których to największym zainteresowaniem młodzieży cieszą się Emblematy Służby Celnej, noszone przez funkcjonariuszy na rękawach mundurów.

Izba Celna w Szczecinie
Rzecznik prasowy
rew. Michał Szadokierski

Spotkanie z przedsiębiorcami dotyczące systemu TRACES

28 września 2015 r. w Izbie Celnej w Warszawie odbyło się spotkanie z przedsiębiorcami, dotyczące systemu TRACES – unijnego systemu kontroli i powiadamiania o przemieszczeniach zwierząt żywych oraz niektórych produktów pochodzenia zwierzęcego przez terytorium państw członkowskich UE.

Zebranych przywitał Zastępca Dyrektora Izby Celnej w Warszawie podinsp. Zbigniew Kolanda, który podkreślił, iż proces wdrażania uproszczeń i ułatwień dla przedsiębiorców, którego elementem jest wdrożenie ogólnopolskiego systemu TRACES, od kilku już lat jest jednym ze wspólnych priorytetów organów administracji państwowej. Ponadto zaznaczył, iż Służba Celna intensywnie pracuje nad stworzeniem „bezpapierowego" środowiska dla obsługi zgłoszeń celnych. Elementem tego procesu jest wykorzystanie elektronicznej formy Wspólnotowego Przywozowego Dokumentu Weterynaryjnego CVED w procesie obsługi zgłoszeń celnych.

Zastępca Dyrektora Izby Celnej w Warszawie podinsp. Zbigniew Kolanda omawia wdrażanie systemu TRACES

W spotkaniu udział wzięła Lekarz Weterynarii z Granicznego Inspektoratu Weterynaryjnego w Warszawie dr Maria Zaremba, która zaprezentowała system TRACES, wskazując na korzyści płynące dla podmiotów z „bezpapierowego środowiska" obsługi dokumentu CVED w tym systemie. Podkreśliła, iż w jego właściwości, około 95 % przesyłek zgłaszanych jest w systemie TRACES, co zdecydowanie usprawnia proces odprawy towarów podlegających granicznej kontroli weterynaryjnej. Zaznaczyła także, iż wykorzystanie systemu TRACES do powiadamiania o przybyciu przesyłek produktów wprowadzanych z krajów trzecich przy użyciu dokumentu CVED przed fizycznym ich przybyciem na terytorium Wspólnoty (prenotyfikacje przesyłek), jest rozwiązaniem preferowanym przez Granicznego Lekarza Weterynarii w Warszawie.

Ze strony podmiotów padały liczne pytania dotyczące systemu oraz zagadnień związanych z kontrolą weterynaryjną zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego, na które odpowiadała dr Maria Zaremba.

Spotkanie z przedsiębiorcami było okazją do podsumowania dotychczasowych doświadczeń w zakresie wykorzystania przedmiotowego systemu we właściwości Izby Celnej w Warszawie.

mł. asp. Anna Skaldawska
Wydział Przeznaczeń Celnych
Izba Celna w Warszawie

Drugi raz w „Mogadiszu"

Funkcjonariusze Wydziału Zwalczania Przestępczości Izby Celnej w Poznaniu po raz kolejny uczestniczyli w Szkoleniu z Taktyki i technik interwencji w „European Security Academy" we Włościejewkach.

Centrum szkoleniowe znajdujące się na 150 hektarach wyposażone zostało między innymi w replikę ratusza z Mogadiszu gdzie w 1993 roku operacja amerykańskich komandosów Delta Force przerodziła się w krwawą regularna bitwę – o czym możemy przekonać się oglądając film „Helikopter w ogniu" powstały na kanwie tamtych wydarzeń.

W tak malowniczych warunkach funkcjonariusze doskonalili technikę jazdy specjalnej w terenie zurbanizowanym oraz podejście pod budynki i poruszanie się po budynkach w warunkach ograniczonej widoczności, słyszalności, gwałtownie

Obezwładnianie po wyciągnięciu z auta

Podejście zespołowe pod budynek

Zespół przeszukuje budynek

zmieniających się warunkach oraz pod wpływem silnego stresu (ostrzał przez aktywnego strzelca, eksplozje, zadymienie). Doskonalili również oddawanie strzałów w zespole funkcjonariuszy, z wejściem do pomieszczeń, środków transportu i zachowanie się w trakcie wykonywania czynności służbowych w utrudnionych warunkach.

Andrzej Piotrowski
Izba Celna w Poznaniu

• Szkolenie miało miejsce w czerwcu 2015

Porozumienie o współpracy z Łódzką Izbą Przemysłowo-Handlową

18 stycznia 2016 roku zostało zawarte porozumienie pomiędzy Łódzką Izbą Przemysłowo-Handlową a Izbą Celną w Łodzi w zakresie współpracy mającej na celu promowanie i upowszechnianie działalności proeksportowej w regionie łódzkim.

Dokument podpisali podinsp. Piotr Walczak oraz Wiceprezes Zarządu Rady Łódzkiej Izby Przemysłowo-Handlowej Michał Haze.

Zawarte porozumienie określa zasady współpracy łódzkiej Służby Celnej oraz największej w województwie organizacji samorządu gospodarczego, w zakresie tworzenia korzystnych warunków dla rozwoju legalnej działalności przedsiębiorstw oraz wspierania działań proeksportowych. Będzie służyć realizacji wspólnych przedsięwzięć, w tym m.in. szkoleń czy konferencji, które działającym na terenie województwa łódzkiego przedsiębiorcom, pozwolą rozszerzyć wiedzę na temat zasad obrotu towarowego z zagranicą, a także ułatwień i uproszczeń, jakie Służba Celna oferuje klientom. Celem współpracy jest przede wszystkim zwiększenie zainteresowania łódzkich przedsiębiorców działalnością związaną z międzynarodową wymianą towarową.

Aktywna współpraca Izby Celnej w Łodzi oraz Łódzkiej Izby Przemysłowo Handlowej jest szczególnie ważna także ze względu na uprawnienia izb gospodarczych w zakresie wystawiania nieprefernecyjnych świadectw pochodzenia. Istotne znaczenie ma tu merytoryczne wsparcie ze strony Służby Celnej przede wszystkim w zakresie prawidłowego stosowania przepisów oraz właściwego wypełniania dokumentów.

Należy podkreślić, że zawarte porozumienie formalizuje zasady współdziałania obu instytucji, jednakże w minionych

Dyrektor Izby Celnej w Łodzi oraz Wiceprezes Zarządu Rady Łódzkiej Izby Przemysłowo-Handlowej podpisują dokument porozumienia

latach Izba Celna w Łodzi oraz Łódzka Izba Przemysłowo-Handlowa podejmowały już wspólne przedsięwzięcia, współpracując chociażby w zakresie organizacji wykładów prowadzonych przez funkcjonariuszy tut. izby dla zrzeszonych w ŁIPH przedsiębiorców, czy też udziału Służby Celnej w zorganizowanym przez ŁIPH III Kongresie Logistyki Służb Mundurowych.

Obecnie Izba Celna w Łodzi jest stroną 22 porozumień zawartych z służbami i instytucjami, a dotyczących współdziałania w zakresie ochrony bezpieczeństwa na terenie województwa łódzkiego, wpierania legalnej działalności gospodarczej oraz upowszechniania informacji na temat obowiązujących przepisów prawa.

mł. rew. Marta Zbaliszyn
Izba Celna w Łodzi

MPA

Rozmawiam z mł. insp. Andrzejem Zającem, Naczelnikiem Wydziału Międzynarodowej Pomocy Administracyjnej w Izbie Celnej we Wrocławiu. W Służbie Celnej wydział Wasz jest komórką centralną realizującą zadania z zakresu międzynarodowej pomocy administracyjnej w sprawach celnych i współpracuje z administracjami celnymi krajów Unii Europejskiej oraz krajów trzecich. Czy mógłby Pan przybliżyć zakres i charakter wykonywanych przez Wasz wydział zadań.

Wydział nasz rozpoczął działalność w listopadzie 2011 r., kiedy to kompetencje z zakresu międzynarodowej pomocy administracyjnej w sprawach celnych (w tekście dalej użyto skrótu MPA – przyp. red.) zostały przekazane z ówczesnego Departamentu Kontroli Celno-Akcyzowej i Kontroli Gier w Ministerstwie Finansów do Izby Celnej we Wrocławiu. W ramach Służby Celnej wydział nasz jest tzw. centralną jednostką koordynującą realizującą zadania z zakresu MPA i współpracuje z centralnymi jednostkami umiejscowionymi w strukturach administracji celnych innych państw. Wydział utworzony został na bazie funkcjonującego od 2004r. w Izbie Celnej we Wrocławiu, Centralnego Biura ds. Konsultacji i Obsługi Systemu ISPP (CBK) realizującego zadania w zakresie procedur konsultacyjnych pomiędzy zaangażowanymi w wydawanie określonych pozwoleń organami Państw Członkowskich UE. W chwili obecnej w wydziale służbę pełni 10 funkcjonariuszy celnych oraz jeden pracownik służby cywilnej, wszystkie osoby posiadają wieloletnie doświadczenie zawodowe w Służbie Celnej oraz odpowiednie wykształcenie lingwistyczne. Osoby pracują w trzech zespołach językowych: angielskim, niemieckim i rosyjskim. W roku 2015 w wydziale zrealizowano łącznie 2286 wniosków o udzielenie MPA, co stanowi ok 70% ogółu wszystkich spraw realizowanych w wydziale. Chcę podkreślić, że z tej liczby ok 20% wniosków nie jest rozsyłanych do właściwych izb celnych a są one załatwiane bezpośrednio przez nasz wydział, w oparciu o dane zawarte w dostępnych ogólnopolskich bazach danych. Dla porównania liczba wniosków w latach poprzednich wynosiła odpowiednio: rok 2012 – 1500, rok 2013 – 1700, rok 2014 – 1850. Świadczy to o dużej dynamice w realizacji zadań z zakresu MPA i w związku z tym sprawna obsługa wniosków wymagała zaprojektowania i wdrożenia rozwiązań informatycznych wspomagających nasza pracę. W roku 2012 przy współudziale Wydziału Informatyki Izby Celnej we Wrocławiu wdrożono elektroniczny system rejestracji pism rozbudowany o funkcje analityczne i statystyczne, a rok później współpracującą z nim elektroniczną przeglądarkę intranetową do śledzenia aktualnego stanu realizacji wniosków. System rejestracji spraw jest również bardzo pomocny przy sporządzaniu terminowych analiz z zakresu aktualnego stanu współpracy w zakresie MPA z innymi administracjami celnymi, przygotowywanych na potrzeby spotkań kierownictwa Służby Celnej oraz Ministerstwa Spraw Zagranicznych z przedstawicielami zagranicznych administracji celnych przy okazji kontaktów międzynarodowych.

Funkcjonariusze Wydziału Międzynarodowej Pomocy Administracyjnej podczas pracy

Intranetową przeglądarkę?

Intranetowa przeglądarka jest bardzo przydatnym narzędziem dla polskiego organu sporządzającego wniosek a należy mieć na uwadze, że poza organami celnymi z międzynarodowej pomocy korzystają również izby i urzędy skarbowe oraz urzędy kontroli skarbowej. Ponieważ zdarzają się przypadki, że czas realizacji przez zagraniczne administracje celne (dalej w tekście ZAC – przyp. red.) naszych wniosków wynosi od kilku do czasami kilkunastu miesięcy organ, który wystąpił z danym wnioskiem może za pomocą przeglądarki intranetowej na bieżąco sprawdzać, jaki jest aktualny stan realizacji wniosku, czy wysłano monit, kiedy otrzymano odpowiedź itd. Oddanie przeglądarki do użytku organom celnym znacznie ograniczyło prowadzenie dodatkowej korespondencji, przez co zwiększyła się efektywność naszego działania.

Chciałbym skupić się na praktycznych aspektach realizacji MPA. Jakie Pana zdaniem aspekty szeroko rozumianej MPA mają zasadnicze znaczenie?

Realizacja zadań z zakresu MPA przebiega w dwóch głównych obszarach:

1. sporządzanie i wysyłanie wniosków polskich organów celnych oraz organów skarbowych do zagranicznych administracji celnych oraz
2. realizacja wniosków otrzymywanych od zagranicznych organów celnych, przez polskie ograny.

W tym miejscu chciałbym wskazać na dwa bardzo ważne zadania regulaminowe naszego wydziału, a mianowicie:

- monitorowanie i identyfikację zjawisk ogólnokrajowych i ponadregionalnych oraz ocenę zagrożeń dla skutecznego wykonywania przez Służbę Celną zadań kontrolnych z zakresu współpracy międzynarodowej w sprawach celnych i akcyzowych oraz
- monitorowanie prawidłowości i jednolitości postępowania organów celnych oraz opracowywanie wyjaśnień i wytycznych w zakresie MPA.

Każdy z celników jest doświadczonym lingistą

Wydział nasz realizując zadania z zakresu MPA, w tym zakresie reprezentuje Służbę Celną na arenie międzynarodowej, współpracujemy ze wszystkimi krajami świata, zatem od jakości naszej pracy oraz jakości pracy współpracujących z nami organów celnych zależy ocena naszej Służby. Dlatego też szczególna dbałość o zachowanie najwyższych standardów w obszarze MPA jest naszym głównym celem.

Na czym polegają wspomniane przez Pana zagrożenia?

Sporządzenie wniosku, który nie będzie spełniał szczegółowych wymogów skutkować może brakiem odpowiedzi zagranicznego organu celnego lub odmową jego realizacji, skutkiem czego będzie stracona szansa na pozyskanie niezbędnego, dla celów prowadzonych postepowań administracyjnych lub kontroli celnych, materiału dowodowego, upływ terminów procesowych, w następstwie przedawnienie należności Skarbu Państwa. Niestety nie można w tym miejscu pominąć przypadków niepełnej realizacji wniosków przez niektóre ZAC, mimo, ze zostały one sporządzone prawidłowo.

Dlaczego Pana zdaniem tak duże znaczenie ma prawidłowość i jednolitość przy sporządzaniu wniosków o MPA?

Prawidłowo tj. zgodnie z obowiązującymi przepisami, umowami oraz standardami międzynarodowymi, sporządzony wniosek zwiększa szansę na jego szybką realizację przez ZAC, tym samym polski organ wnioskujący otrzyma określony materiał dowodowy. Przyczyni się to do zwiększenia efektywności działania Służby Celnej oraz organów administracji skarbowej. Aby zachować obowiązujące standardy Dyrektor Izby Celnej we Wrocławiu na bieżąco przekazuje współpracującym izbom celnym wskazówki do wykorzystania przy formułowaniu wniosków. Problematyka ta jest również omawiana na corocznie (począwszy od 2014 r.) organizowanych we Wrocławiu ogólnopolskich seminariach poświęconych tematyce MPA, w których udział biorą przedstawiciele wszystkich izb celnych. Warto nadmienić, że współpraca z krajami unii Europejskiej oraz pozostałymi krajami świata uregulowana jest odpowiednimi przepisami oraz umowami międzynarodowymi (obecnie mamy ok. 90 umów międzynarodowych, protokołów i porozumień). Do tego należy dodać szereg ograniczeń oraz szczegółowych wymagań wprowadzonych przez określone kraje, których niezachowanie na etapie sporządzania wniosku w następstwie skutkuje jego odrzuceniem, upływem terminów procesowych itd. Aktualnie zdefiniowaliśmy 16 krajów, które wprowadziły określone wymogi techniczne, od których uzależniają realizacje wniosków. Dlatego też organy celne oraz organy administracji celnej oraz skarbowej muszą wykazywać szczególną dbałość o prawidłowe sporządzenie wniosku. Zakres niezbędnej wiedzy jest jak widać bardzo duży, dlatego w celu ułatwienia współpracującym z nami organom prawidłowe sporządzanie wniosków wydział nasz wspólnie z Wydziałem Informatyki Izby Celnej we Wrocławiu zaprojektował oraz podjął prace wdrożeniowe elektronicznego systemu wspomagającego sporządzanie wniosku o udzielenie MPA. System zostanie udostępniony zainteresowanym organom za pośrednictwem strony intranetowej. Inicjatywa ta, zgłoszona w ramach Programu 3i, została już zaakceptowana przez Departament Służby Celnej oraz Departament Kontroli Celnej Podatkowej i Kontroli Gier. Wdrożenie systemu w sposób zasadniczy przyczyni się do zwiększenia efektywności działania całej Służby Celnej poprzez unowocześnienie narzędzi obsługi w zakresie MPA, co z kolei wpłynie na wzrost pozytywnego wizerunku S.C. na gruncie międzynarodowym. W chwili obecnej trwają końcowe prace projektowe, zakładamy rozpoczęcie etapu testów ogólnokrajowych w II kwartale b.r.

Czego dotyczą ograniczenia wprowadzone indywidualnie przez kraje?

Przykładem jest np. administracja celna Hongkongu, w której zgodnie z obowiązującym tam ustawodawstwem, okres przechowywania dokumentów odpraw celnych wynosi dwa lata. Z tego powodu wnioski obejmujące okres przekraczający dwa lata od dokonania określonej operacji celnej nie mogą być realizowane. Ma to również drugie – bardzo istotne znaczenie związane z planowaniem kontroli celnej lub kontroli podatkowej w podmiotach dokonujących obrotu towarowego z tym krajem, jeżeli organ, który planuje kontrolę posiada wiedzę, że w ramach jej kontroli będzie koniecznym skorzystanie z MPA powinien to uwzględnić przy planowaniu okresu, który objęty będzie ta kontrolą.

Wspomniał Pan o dwóch obszarach zagrożeń.

Drugi wspomniany przeze mnie obszar to prawidłowość realizacji wniosków otrzymywanych od ZAC. Zauważyć należy, iż zgodnie z obowiązującymi przepisami i umowami międzynarodowymi jako zasadę należy przyjąć, że wnioski otrzymywane od ZAC, przesyłane do realizacji przez właściwe izby celne, powinny być realizowane przez każdą izbę celną w tym samym trybie oraz każdorazowo w zakresie określonym we wniosku, organy Służby Celnej są do tego zobowiązane na podstawie obowiązujących przepisów prawa międzynarodowego, jako przykład zacytuję w tym miejscu treść art. 8 ust.1 Konwencji Neapolitańskiej II: *W celu zapewnienia pomocy (…) organ, do którego kierowany jest wniosek lub powiadomiony przez niego właściwy organ, postępuje tak jakby działał na swoją rzecz lub na wniosek innego organu swojego Państwa Członkowskiego.*

Korzysta on ze wszystkich swoich uprawnień, którymi dysponuje w ramach swojego prawa krajowego w celu rozpatrzenia wniosku (zainteresowanych odsyłam do właściwych aktów prawnych). Wynikiem niewłaściwej realizacji wniosków otrzymywanych od ZAC będzie m.in.:

1. niedostarczenie ZAC żądanych dowodów do prowadzonych przez nich kontroli oraz postepowań, w tym postepowań sądowych,
2. narażenie Służby Celnej na negatywną ocenę / skargi ZAC na sposób realizacji wniosków,
3. pogorszenie wizerunku Służby Celnej na arenie międzynarodowej.

Aby zminimalizować ryzyko powstania wspomnianych zagrożeń, Wydział nasz na bieżąco prowadzi analizę trybów postepowania stosowanych przez organy celne oraz w przypadkach, gdzie jest to uzasadnione, występuje z odpowiednimi wskazówkami indywidualnie lub zbiorczo do dyrektorów izb celnych. Każdorazowo wytyczne takie wcześniej są uzgadniane z Departamentem Kontroli Celnej, Podatkowej i Kontroli Gier. Działanie to ma na celu zachowanie prawidłowości oraz jednolitości postępowania w zakresie realizacji wniosków zagranicznych administracji celnych przez organy Służby Celnej.

Spotkanie z Panem Phil Newport, Oficerem Łącznikowym ds. Zwalczania Przestępczości

Wnioski, które wpływają do realizacji w Waszym wydziale to też źródło cennych, dla potrzeb kontroli, informacji.

Oczywiście. Na etapie analizy wniosków wpływających od ZAC podejmowane są decyzje, dla których (poza izbami celnymi otrzymującymi wniosek do realizacji) z funkcjonujących w Służbie Celnej komórek organizacyjnych, informacje zawarte we wnioskach mogą być przydatne. Mam tu na myśli krajowe grupy zadaniowe, do których zgodnie z ich właściwością, informacje są przesyłane bezpośrednio z naszego wydziału celem dalszego wykorzystania, część informacji wprowadzana jest równocześnie do Systemu ZISAR. Informacje zawarte we wnioskach ZAC stanowią ważny materiał do prowadzenia analiz w obszarach podlegających kontroli sprawowanej przez Służbę Celną. Niektóre przypadki wymagają poinformowania przez nas Generalnego Inspektora Kontroli Finansowej (podejrzenie prania brudnych pieniędzy), czy też powiadamianie właściwego prokuratora w przypadkach nielegalnego przewozu pieniędzy.

Realizacja zadań z zakresu MPW wymaga również bezpośrednich kontaktów z przedstawicielami zagranicznych administracji celnych.

Zdecydowanie tak. Jest to jeden z ważniejszych aspektów naszej współpracy partnerami z zagranicy. Do chwili obecnej odbyliśmy szereg spotkań z partnerami z Niemiec, Wielkiej Brytanii, Holandii, Czech, Słowacji i Węgier. Okazją do wymiany doświadczeń są również konferencje międzynarodowe poświęcone tematyce celnej, w których udział biorą również przedstawiciele naszego wydziału. Naszym dodatkowym atutem są wypracowane bardzo dobre kontakty bezpośrednie z przedstawicielami zagranicznych administracji celnych krajów UE, co daje nam możliwość szybkiej konsultacji w zakresie realizacji wniosków.

Wspominał Pan o współpracy z organami administracji skarbowej. Czy zauważa Pan potrzebę zintensyfikowania współpracy Waszego wydziału z administracją skarbową?

Realizacja wniosków zagranicznych administracji celnych często wymaga ścisłej współpracy organu Służby Celnej z właściwym urzędem skarbowym. Przykładami takich wniosków są przypadki, w których towar przywożony z kraju trzeciego jest dopuszczony do obrotu w jednym z Państw Członkowskich UE z następującą po nim wspólnotową dostawą do innego kraju UE - jest to procedura 4200. Realizacja takich wniosków wymaga ścisłej współpracy organu celnego z właściwym urzędem skarbowym, który nadzoruje prawidłowość rozliczania przez dany podmiot podatku VAT z tytułu importu towarów. Z drugiej strony obserwowany wzrost liczby wniosków składanych przez urzędy skarbowe oraz urzędy kontroli skarbowej dowodzi zwiększającego się z roku na rok zainteresowania ze strony tych organów międzynarodową pomocą administracyjną realizowaną przez nasz wydział, jako nierzadko jedyną drogą pozyskania dowodów w planowanych lub prowadzonych już postepowaniach administracyjnych oraz kontrolach. W celu ułatwienia prawidłowego przygotowania wniosków, zaprojektowany przez nas system wspomagający udostępniony będzie również organom administracji skarbowej oraz urzędom kontroli skarbowej, co moim zdaniem przyczyni się do zwiększenia efektywności działania również i tych organów.

Czy chciałby Pan coś dodać na zakończenie naszej rozmowy?

Chciałbym podkreślić bardzo dobrą współpracę ze wszystkimi izbami i urzędami celnymi, a także innymi organami, które pośrednio biorą udział w realizacji wniosków ZAC, których zakres często jest bardzo obszerny i wymaga zaangażowania wielu sił i środków. Współpraca przebiega bez żadnych zakłóceń i z dużym zaangażowaniem z obu stron. Za taką owocną współpracę w imieniu naszego wydziału, a także kierownictwa izby Celnej we Wrocławiu serdecznie dziękuję.

Rozmawiał:
Rzecznik Prasowy Izby Celnej we Wrocławiu
kom. Arkadiusz Barędziak

Kobiety w podlaskiej Służbie Celnej

Pracują w komórkach kadrowych, finansowych i orzeczniczych. Pełnią służbę w oddziałach celnych, komórkach zwalczania przestępczości. Są wykwalifikowanymi specjalistkami od analizy laboratoryjnej, przewodniczkami psów służbowych, ratownikami medycznymi – kobiety w podlaskiej Służbie Celnej.

W Izbie Celnej w Białymstoku oraz w podległych jej urzędach i oddziałach celnych pracują 433 panie na 1134 wszystkie zatrudnione osoby. Podlaskie celniczki pełnią służbę praktycznie we wszystkich jednostkach i komórkach organizacyjnych białostockiej izby celnej. Ich znakiem rozpoznawczym jest nie tylko zielony lub czarny mundur, ale przede wszystkim skuteczność, wykształcenie oraz wiedza merytoryczna i profesjonalizm.

Warto także dodać, że 29 spośród wszystkich pań pracujących w podlaskiej Służbie Celnej zajmuje stanowiska kierownicze – od kierowników zmian, poprzez kierowników referatów i naczelników wydziałów, a na stanowiskach kierownika oddziału celnego, naczelnika urzędu celnego i głównym księgowym kończąc.

Dziś o swojej pracy na przejściu granicznym, wrażeniach z bycia kobietą w mundurze i niektórych stereotypach z tym związanych w rozmowie z rzecznikiem prasowym Izby Celnej w Białymstoku opowie *st. rew.* Anna Żukiewicz – funkcjonariuszka podlaskiej Służby Celnej.

st. rew. Anna Żukiewicz z Izby Celnej w Białymstoku

Jak zaczęła się Pani przygoda ze Służbą Celną? Czy był to krok przemyślany, czy też decyzja spontaniczna?

Jak sięgnę pamięcią zawsze chciałam pracować w formacji mundurowej. Fascynował mnie ten rodzaj pracy. Już wybierając studia zwracałam uwagę na ich profil pod względem mojej przyszłej kariery zawodowej. Najpierw wybrałam administrację ze specjalizacją celną, następnie uzyskałam tytuł magistra administracji na Wydziale Prawa Uniwersytetu w Białymstoku.

Gdzie pełni Pani służbę i na czym polegają wykonywane przez Panią obowiązki?

Pracę funkcjonariusza celnego rozpoczęłam w 2006 roku na polsko-białoruskim przejściu granicznym w Bobrownikach i tam przez okres 4 lat zajmowałam się głównie pracą biurową. Od 2010 roku pełnię służbę w Oddziale Celnym Drogowym w Kuźnicy na granicy polsko-białoruskiej na stanowisku specjalisty Służby Celnej.

Tu specyfika mojej pracy jest zupełnie inna. Pracuję w systemie zmianowym, dwunastogodzinnym i mam ciągły kontakt z podróżnymi. Najczęściej zajmuję się wszczynaniem postępowań w sprawach o przestępstwa i wykroczenia skarbowe, postępowaniem mandatowym, obsługą finansowo-kasową oddziału celnego, wykonywaniem czynności kontrolnych w związku z wywozem towarów przez podróżnych w ramach sytemu Tax Free, a także odprawami towarowymi na kierunku przywozowym i wywozowym.

Pani praca polega na ciągłym kontakcie z klientem – dość specyficznym i czasami trudnym (mam tu na myśli np. osoby próbujące przemycić do Polski jakiś towar). Czy kobieta w mundurze może liczyć na taryfę ulgową podczas wykonywania swoich obowiązków służbowych?

Zadania, które realizuję w pracy są faktycznie związane z obsługą klienta. Trzeba ciągle pracować nad właściwymi relacjami z podróżnymi oraz nierzadko obalać stereotypy czy uprzedzenia związane z płcią piękną. Zgadzam się z tym, że kobiety potrafią złagodzić atmosferę zarówno w codziennych kontaktach z kolegami w pracy, jak i podczas wykonywania obowiązków służbowych. Jednak nie wydaje mi się, że w związku z tym możemy liczyć na taryfę ulgową, bo przecież nie taka jest nasza rola. Podczas rekrutacji do Służby Celnej wszystkich obowiązywały takie same zasady, bez względu na płeć.

Podczas codziennej służby przy obsłudze ruchu granicznego zdarzają się zapewne sytuacje miłe, jak i te – nazwijmy je – trudniejsze. Czy może Pani wtedy liczyć na wsparcie kolegów z pracy?

We wszystkich służbach zdarzają się sytuacje trudne i niebezpieczne. W takich momentach funkcjonariusze wspierają się i wzajemnie pomagają. Jeśli zajdzie taka potrzeba my kobiety zawsze możemy liczyć na pomoc i asystę naszych kolegów z pracy, którzy są bardzo życzliwi i wspierają nas „silnym ramieniem".

A jak podróżni i kierowcy reagują na widok kobiety w mundurze?

Oczywiście zdarzają się sytuacje, kiedy np. podczas odprawy kierowcy mówią, że „to nie jest praca dla kobiety, powinna pani teraz być w domu, a nie w środku nocy w pracy, to jest za ciężka praca dla kobiety". Odpowiadam wtedy, że to praca, którą ktoś musi wykonać i dzięki temu, że to ja dokonuję właśnie odprawy, Pan szybciej dojedzie do wyznaczonego celu.

Podczas pracy na przejściu granicznym w Kuźnicy Białostockiej

Dwunastogodzinna służba. W dzień, w nocy, w święta. Niezależnie od warunków atmosferycznych. To chyba niełatwy „kawałek chleba"?

Jasne jest, że praca w porze nocnej jest trudniejsza, wymaga większego wysiłku i skupienia. Wybierając ten zawód zdecydowałyśmy się na takie zasady i bez względu na płeć po służbie dziennej mamy służbę nocną. Jest to kwestia czasu, aby się do tego przystosować i zaadaptować do pracy w godzinach nocnych. Najwięcej komentarzy można usłyszeć od kierowców właśnie w dni świąteczne, bo kierując się stereotypami uważają, że w taki dzień kobieta powinna być w domu i jak to mówią „teraz pani powinna piec ciasta na święta, a nie siedzieć w pracy". Ja zawsze ich zaskakuję i twierdzę, że ciasta są już dawno upieczone i czekają na mnie w domu.

Czy zdarza się Pani słyszeć w pracy komplementy? A może częściej spotyka się Pani z próbą wywarcia presji podczas np. kontroli?

W swojej pracy stykamy się z różnymi ludźmi. Bywają bardzo sympatyczni podróżni czy kierowcy, którzy komplementują kobiety. Mówią, że jest im bardzo miło, że właśnie funkcjonariuszka dokonuje ich odprawy. Zdarzają się też sytuacje mniej przyjemne, kiedy to podróżni myślą, że przez to, że jesteśmy kobietami mogą na nas wywrzeć większą presję, co oczywiście jest nieprawdą. Czasami trzeba włożyć więcej wysiłku, żeby uświadomić podróżnym, że przepisy są równe wobec wszystkich.

Cieszę się, że w pewnym sensie łamane są stereotypy. Również dla kobiet jest kształtowana nowa rzeczywistość w służbach i widoczna jest wyraźna tendencja wzrostowa liczby pań w formacjach mundurowych, bo w końcu „służba" to też kobieta. Mimo że kobiet jest mniej w służbach, to jednak jesteśmy równie silne i zdeterminowane do pracy jak mężczyźni.

Bardzo dziękuję za rozmowę.

mł. asp. Maciej Czarnecki
Rzecznik prasowy
Izby Celnej w Białymstoku

Celnicy z Białej Podlaskiej
Izba Celna w Białej Podlaskiej

Izba Celna w Białej Podlaskiej

Urząd Celny w Białej Podlaskiej (niegdyś Biała Radziwiłłowska) należał do tych kilku urzędów, w których właściwości miejscowej, znajdują się miasta dużo większe, prężne ośrodki gospodarcze, miasta mające historycznie dużo większe znaczenie. W przypadku Białej Podlaskiej są to przede wszystkim Lublin i Chełm, ale takich przykładów jest w Polsce więcej. Można tu wymienić np. Rzepin – Poznań, Nowy Targ – Nowy Sącz.

Tak, więc, historia celników z Urzędu Celnego w Białej Podlaskiej będzie raczej historią celników z historycznego Lublina, Chełma czy Kraśnika. Lubelszczyzna to kraina, przez którą od wieków prowadziły szlaki handlowe, łączące wschód z zachodem.

Najpierw dwie ciekawostki, z okresu najwcześniejszego. Już w V w. n. e. przez Lubelszczyznę biegł tzw. szlak bursztynowy, czego dowodem są znaleziska archeologiczne w Bośni

k. Puław. Odkryto tam skarb bursztynowy, kawałki bursztynu, w tym częściowo obrobione półfabrykaty. Drugim dowodem na istnienie najstarszych szlaków handlowych na Lubelszczyźnie, jest znalezienie skarbu monet arabskich z IX wieku na przedmieściach Lublina.

Wracając do czasów udokumentowanych historycznie należy stwierdzić, że szlaki handlowe i nierozłącznie związane z nimi komory mytnicze i celne funkcjonowały na tym terenie już za pierwszych Piastów. Ze względu na geograficzne położenie, Lubelszczyzna znajdowała się na szlaku handlowym z Azji do Europy Zachodniej. Należy jednak podkreślić, że w wiekach X - XII, szlak ten omijał Lublin. Jak pisał w 1113 roku, kronikarz Bolesława Krzywoustego, Gali Anonim, droga handlowa prowadziła z Niemiec, przez Wrocław, Opole, Kraków, Sandomierz, Zawichost do Włodzimierza, Łucka i Kijowa. Odgałęzienie tej drogi prowadziło do Lublina. Dopiero od XIII/XIV wieku kupcy jadący na wschód zaczęli przejeżdżać przez Lubelszczyznę.

Na ich szlaku ustanowiono pierwsze komory celne. Powstały one w Kraśniku (1290r.), Lublinie (1324) i Chełmie (1392).

Na początku XIV wieku powstały dwa główne szlaki handlowe prowadzące przez Lubelszczyznę. Pierwszy, prowadził z Rusi przez Hrubieszów – Krasnystaw – Lublin – Kazimierz – Zwoleń – Radom do Wrocławia i dalej do Niemiec. (O szlaku tym często wspominali śląscy kupcy wybierający się na słynne lubelskie jarmarki.) Drugi szlak prowadził z nad Bałtyku na Ruś i dalej w głąb Azji, aż do Chin. Szlak ten znany jest z toruńskiej taryfy celnej z polowy XIV wieku. Według tej taryfy, droga prowadziła z Torunia przez Warszawę, Lublin do Włodzimierza.

Dla rozwoju średniowiecznych miast najważniejsze było otrzymanie od władców odpowiednich przywilejów podatkowych i celnych oraz tzw. prawa składu, czyli przymusu sprzedaży towarów przez obcych kupców w danym mieście. Ważny był także przymus drogowy, czyli obowiązek przejazdu określonymi drogami, przy których stały komory celne, państwowe, miejskie i prywatne. Przywileje celne miasta otrzymywały przeważnie na krótki okres, a i to musiały być one często odnawiane, gdyż kolejny władca czy dzierżawca komory celnej często nie uznawał wcześniej przyznanych ulg i zwolnień celnych. Najczęściej przywileje nadawano przy tzw. „lokacji", tj. nadawaniu praw miejskich. Mieszczanie byli wówczas zwalniani od płacenia podatków i ceł, przeważnie na okres 5-10 lat. (Kraków, Poznań). Wyjątkowo korzystne przywileje otrzymali mieszczanie Lublina.

W roku 1315 król Władysław Łokietek w przywileju nadanym kupcom toruńskim, wyznacza im drogę na Ruś przez Łęczycę – Opatów – Zawichost – Kraśnik – Turbin do Włodzimierza. Przywilej ten byt bardzo niekorzystny dla mieszczan lubelskich, pozbawiając ich dochodów m. in. z cła. W dwa lata później król zrekompensował mieszkańcom Lublina te straty. W przywileju lokacyjnym, wydanym 15 sierpnia 1317 roku, kupcy lubelscy zostali zwolnieni od płacenia cła na obszarze całego państwa, bezterminowo. W dokumencie zapisano:

„Aby zaś łatwiej i lepiej mogło być pominione miasto lokowane, wszystkim mieszczaniom zamieszkującym je, gdziekolwiek dotrą ze swoimi towarami czy to pochodzącym z kupna czy przeznaczonym na sprzedaż, dajemy i udzielamy pełną wolność od płacenia ceł na zawsze..."

Jak jednak już wspomniałem, z przestrzeganiem królewskich przywilejów bywało różnie. Świadczy o tym fakt, że już w 10 lat później, mieszczanie lubelscy zwrócili się do króla

„z prośbą o wydanie pod adresem administracji celnej polecenia przestrzegania wydanych przez niego przywilejów. Władysław Łokietek czyniąc zadość ich prośbom wydał celnikom polecenie, w którym zakazał niepokoić kupców lubelskich, jakimkolwiek opłatami celnymi".

W następnych latach przywilej ten potwierdzali m. in. Kazimierz Wielki, a następnie w 1405r. Władysław Jagiełło.

Interesujący by) przywilej celny nadany kupcom z Lublina przez litewskich książąt Jagiełłę i Skirgiełłę 15 kwietnia 1383 r., a więc na dwa lata przed podpisaniem Unii Krewskiej, pozwalającej m. in. polskim kupcom na wolny handel na Litwie. W przywileju z 1383r. Jagiełło i Skirgiełło zezwolili kupcom lubelskim na swobodny handel na terenie całej Litwy.

O gospodarczym znaczeniu Lublina świadczył też fakt, iż podczas nadawania stołecznemu Krakowowi w 1387r. prawa składu, odnotowano: „dla wszystkich kupców oprócz jadących do Sandomierza i Lublina". Lublin, dzięki korzystnemu położeniu korzystał głównie na handlu tranzytowym. Między innymi pośredniczył w handlu Zakonu Krzyżackiego z Rusią. Przez Lublin szedł krzyżacki eksport sukna flandryjskiego i bursztynu, o czym świadczą zapiski w krzyżackich księgach rachunkowych z lat 1402–1411.

Duże znaczenie dla rozwoju Lublina miały organizowane tu od końca XIV wieku jarmarki. Począwszy od 1392r. funkcjonował w Lublinie jarmark zielonoświątkowy, a w 1448r. Kazimierz Jagiellończyk przyznał Lublinowi kolejne trzy jarmarki, w lutym, sierpniu i październiku. Na tych jarmarkach spotykali się kupcy z Poznania, Wilna, Wrocławia i Krakowa, z Węgier, Rosji i Niemiec. Kupcy z Litwy i Rosji przywozili futra i wosk, z południowej Rusi – woły, drewno, z zachodu sukno, jedwabie, metale. O znaczeniu Lublina i działalności komory celnej w Lublinie, dowiadujemy się także z zachowanej korespondencji między królem Kazimierzem Jagiellończykiem, a Carem Iwanem III. W swoich listach car skarżył się, że celnicy w Lublinie pobierają zawyżone cło, nie zważając na wcześniejsze umowy.

Na początku XVI wieku dużego znaczenia nabiera handel wołami. Całe stada pędzono wówczas z Podola i Wołynia, przez Szczebrzeszyn, Lublin, Kazimierz do Poznania i Wrocławia, na Śląsk i do Niemiec. Zachował się dokument stwierdzający, że

„na Sejmie Piotrkowskim w 1493r. Król Jan Olbracht w sprawie między celnikami sandomierskimi a rajcami lubelskimi o drogi, którymi są pędzone woły z Rusi, oraz pobieranie cel, orzeka, że woły z ziemi wołyńskiej należy pędzić przez Bełz, Hrubieszów, Lublin i Radom."

Dekret ten odnowił potem król Aleksander w dniu 28 października 1503 r.

Inny zachowany dokument dotyczący handlu wołami, wydany został *przez* króla Zygmunta I zatwierdzał ugodę między opatem sulejowskiego klasztoru cystersów z jednej strony, a posłami miasta Lublina z drugiej. Ugoda dotyczyła pobierania cła od bydła pędzonego przez miasta Skrzyń i Sulejów, należące do klasztoru. W ugodzie zaznaczono, że, pędzący bydło muszą posiadać zaświadczenie urzędowe, poświadczone odpowiednimi pieczęciami, że bydło należy do mieszczan lubelskich.

Lublin pośredniczył także w handlu między Toruniem i Gdańskiem a krajami Morza Czarnego i Śródziemnego. W roku 1548, król zezwolił mieszczanom lubelskim na zbudowanie specjalnego budynku, zwanego „Kapanica", w którym badano autentyczność towarów przywożonych z Turcji Grecji. *Można powiedzieć, że byty to początki, tak obecnie popularnej, walki o prawa własności intelektualnej.*

Na początku XVI wieku, wydarzy) się szeroko komentowany przez współczesnych, konflikt między lubelskimi celnikami, a kupcami z Poznania. Ostatecznie, król przychylił się do prośby poznaniaków i zwolnił ich z płacenia ceł w Lublinie.

Dzięki korzyściom płynącym z handlu, Lublin bardzo się rozrósł i ok. 1500 r. należał obok Lwowa, Elbląga, Torunia, Warszawy, Poznania i Krakowa do największych miast w Polsce. Miasto liczyło wówczas ok. 20 000 mieszkańców. Obok Polaków, mieszkali tu liczni osadnicy z Niemiec, osiedlali się kupcy z Rusi i Litwy Liczna była kolonia żydowska. Miedzy innymi w dokumentach miejskich zachowała się informacją, że na przełomie XIV/XV wieku, dzierżawcą ceł i podatków był żyd, Josko. Największy rozwój miasta przypada na lata 1569 - 1648, kiedy po Unii Lubelskiej, kupcy lubelscy mogli prowadzić działalność na olbrzymim terytorium Polski i Litwy. Dużego znaczenia nabrał wówczas handel z Moskwą. Z Moskwy przywożono głównie futra i skóry, a z Lublina wywożono wyroby z żelaza, sukno i węgierskie wino. Handel z Moskwą korzystnie wpłynął na rozwój miast leżących przy lokalnych szlakach handlowych. Dużego znaczenia nabrały wówczas drogi: Brześć – Sławatycze – Włodawa – Krasnystaw – Zamość, Brześć – Biała Radziwiłłowska (obecnie Podlaska) – Międzyrzec – Łuków – Mińsk – Warszawa oraz Brześć – Lublin, przez Łomżę, Rossosz, Parczew i Ostrów.

W XVI wieku, kupcy lubelscy otrzymali kolejne przywileje celne. Najpierw w 1570 r. została wydana decyzja królewska zabraniająca pobierania cła od mieszczan lubelskich na terenie całego kraju (dawne przywileje przestano respektować w czasie wojny o Inflanty), a następnie król Stefan Batory w 1570r. i król Zygmunt III Waza (ten od kolumny na Placu Zamkowym w Warszawie) w latach 1576 i 1591 ponownie przyznali kupcom lubelskim zwolnienia od obowiązku płacenia cła na terytorium całego kraju.

W XVI wieku zreorganizowano system celny w Polsce. Ustanowiono wówczas 4 Główne Zarządy Prowincji Celnych.

I. *Zarząd* Wielkopolski i Małopolski
II. *Zarząd* Ruski – m. in. Lwów, Lublin i Sandomierz,
III. Zarząd obejmujący Podlasie, Wołyń i Kijów,
IV. Zarząd komory celnej we Włocławku.

Powolny upadek Lublina rozpoczyna się po roku 1648. Wojny z Rosją, przemarsze wojsk szwedzkich, moskiewskich i polskich, powstanie Chmielnickiego, spowodowały przecięcie szlaków handlowych i utratę znaczenia Lublina, jako miasta tranzytowego. Pozostał tylko handel wewnętrzny. Najlepiej świadczą o tym dochody z królewskiej komory celnej w Lublinie. Jeśli w 1565 r. pobierano tutaj 3050 zł cła, to w 1660, już tylko 904 złote. Z miasta kupieckiego, Lublin zaczął przekształcać się w miasto rzemieślnicze. Mimo, utraty poprzedniego znaczenia, handel w Lublinie i to nie tylko wewnętrzny, funkcjonował nadal. Kupcy lubelscy w interesach podróżowali w dalszym ciągu po całej Europie. Świadczą o tym dokumenty wydawane przez radę miejską kupcom udającym się w różne strony m. in. do Niemiec, Moskwy, Turcji. Dokumenty takie wydawano przeważnie po łacinie, zachował się jednak ciekawy dokument w języku polskim, stanowiący niejako glejt, umożliwiający kupcowi przejazd przez inne miasta i kraje. Pod koniec XVIII wieku, Rada Miejska Lublina wystawiła następujący dokument:

„Dajemy to zaświadczenie nasze Imć Panu Christyanowi Gotlebowi Millerowi mieszczaninowi, kupcowi lubelskiemu, iż tenże jest mieszczaninem osiadłym i kupcem dobrze się mającym, któremu aby wiara wszędzie dana była w interesach jego handlowych, jako i etach, I komorach. WImP Superintendentów i pisarzów upraszamy, którą to uczynność przy zalecaniu usług naszych w podobnych okolicznościach odsłużyć obowiązujemy się. Co dla lepszej wagi i ważności przy przyciśnięciu pieczęci urzędu naszego podpisem rąk naszych stwierdzamy. Dań w Lublinie dnia 27 marca R. P. 1779. Rada Miejska."

Po rozbiorach, Lubelszczyzna podzieliła los Rzeczpospolitej. W Lubelskiej komorze celnej rozpoczęli urzędowanie carscy urzędnicy.

Jeszcze tylko przez krótki okres Księstwa Warszawskiego w lubelskich komorach celnych pojawili się polscy celnicy. Według stanu na rok 1812 w Księstwie Warszawskim funkcjonowała Dyrekcja Skarbowa i 10 Departamentów Celnych. Na Lubelszczyźnie działały Departament Lubelski (9 komór celnych) i Departament Siedlecki (3 komory celne).

Po odzyskaniu niepodległości, w II Rzeczypospolitej przystąpiono do organizacji administracji celnej. Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 października 1922r. w przedmiocie ustanowienia Dyrekcji Ceł, jako okręgowych władz II instancji na obszarze b. zaboru rosyjskiego utworzono Dyrekcje Ceł w Warszawie, Wilnie i Lwowie. Terytorialny zakres działania Dyrekcji Ceł w Warszawie obejmował m. in. województwa lubelskie i poleskie.

W warszawskiej Dyrekcji Ceł funkcjonowało 8 urzędów celnych I i II klasy. Okręg jurydyczny Urzędu Celnego I klasy w Warszawie obejmował województwo warszawskie z wyłączeniem powiatu mławskiego i przasnyskiego oraz całe województwo lubelskie. Taka struktura celna przetrwała do wybuchu II Wojny Światowej.

nadkom. Marcin Woźniczko
Departament Służby Celnej
Ministerstwo Finansów

Celnicy z Białej Podlaskiej po II Wojnie Światowej

Po wojnie, już w 1945 roku, rozpoczęła się odbudowa polskiej administracji państwowej, w tym administracji skarbowej i celnej. Rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 17 października 1945 roku powołano 5 urzędów celnych (Gdańsk, Katowice, Kraków, Poznań, Warszawa). Województwo lubelskie znalazło się w okręgu właściwości miejscowej Urzędu Celnego w Krakowie.

„Z początkiem 1947 roku wstąpiłem do służby celnej w Urzędzie Celnym w Terespolu, jako pomocniczy dozorca celny - opowiadał młodszemu pokoleniu Józef Chodziński, jeden z pierwszych pracowników urzędu. – W tym czasie urząd nasz liczył 12 pracowników, w tym 3 z ukończoną szkołą średnią. Praca była dość ciężka, a składało się na to wiele czynników, takich jak: trudne warunki lokalowe, ostra zima, mały stan osobowy. Z rana byłem zatrudniony przy plombowaniu wagonów z odprawionym towarem celnym, a po południu przy kontroli pociągów osobowych"

Pierwszy okres reorganizacji struktury administracji celnej – po zakończeniu II wojny światowej – zamyka Zarządzenie nr 695 Ministra Skarbu z dnia 31 lipca 1947 r. o upoważnieniu urzędów celnych do orzecznictwa w sprawach karnych skarbowych oraz ustaleniu okręgów ich terytorialnej właściwości. Zgodnie z tym zarządzeniem na terenie województwa lubelskiego utworzono 3 urzędy celne. W ramach Dyrekcji Ceł w Warszawie funkcjonował Urząd Celny w Terespolu. Okręg właściwości miejscowej tego urzędu obejmował powiaty: Biała Podlaska, Łuków, Radzyń Podlaski, Siedlce – województwa lubelskiego. W ramach Dyrekcji Ceł w Krakowie, funkcjonowały Urząd Celny w Chełmie – okręg właściwości miejscowej tego urzędu obejmował powiaty: Biłgoraj, Chełm, Hrubieszów, Krasnystaw, Tomaszów Lubelski, Włodawa, Zamość – województwa lubelskiego oraz Urząd Celny w Lublinie. Jego okręg właściwości miejscowej obejmował miasto: Lublin i powiaty: Kraśnik, Lubartów, Lublin i Puławy województwa lubelskiego.

Rok 1958 Urząd Celny w Terespolu, barak przy PKP – pierwszy z prawej Eustachy Byliński, udziela wyjaśnień zmianie celników

Kolejne zmiany nastąpiły w połowie lat pięćdziesiątych. Minister Handlu Zagranicznego zarządzeniem z dnia 16.11.1954 r. przeniósł siedzibę Urzędu Celnego z Chełma do Dorohuska, a Urząd w Chełmie zlikwidował.

W roku 1960 przeprowadzono następną reorganizację administracji celnej. W jej wyniku, zgodnie z zarządzeniem Ministra Handlu Zagranicznego, na terenie Lubelszczyzny funkcjonowały 3 urzędy celne, swoim zasięgiem terytorialnym obejmowały:

- Urząd Celny w Dorohusku – m. Chełm oraz powiaty chełmski, hrubieszowski, tomaszowski i włodawski;
- Urząd Celny w Małaszewiczach (przeniesiony z Terespola) – powiaty bialski, łukowski i radzyński województwa lubelskiego oraz m. Siedlce i powiat siedlecki województwa warszawskiego;
- Urząd Celny w Warszawa – Poczta – m. st. Warszawa oprócz dzielnicy Ochota i siedziby Urzędu Celnego w Warszawie - Kolejowego, województwo lubelskie oprócz m. Chełma oraz powiatów bialskiego, chełmskiego, hrubieszowskiego, łukowskiego, radzyńskiego, tomaszowskiego i włodawskiego oraz województwo warszawskie oprócz m. Siedlec i powiatu siedleckiego.

W połowie lat sześćdziesiątych zarządzeniem Ministra Handlu Zagranicznego z dnia 19 maja 1965r. utworzono Urząd Celny w Lublinie, przekształcając jednocześnie Urząd Celny w Dorohusku w oddział Urzędu Celnego w Lublinie. Zgodnie z ww. zarządzeniem Ministra Handlu Zagranicznego do zakresu działania:

1. Urzędu Celnego w Lublinie należy sprawowanie kontroli celnej obrotu towarowego z zagranicą w ruchu towarowym, oprócz przewozu przez pocztę,
2. Oddziału w Dorohusku należy sprawowanie kontroli celnej obrotu towarowego z zagranicą w ruchu osobowym i towarowym.

W roku 1971 zarządzeniem Ministra Handlu Zagranicznego zniesiono Urząd Celny w Małaszewiczach, a na terenie jego właściwości utworzono Urząd Celny w Terespolu.

Taka struktura administracji celnej na terenie województwa lubelskiego utrzymała się do roku 1975, w którym weszła w życie nowa ustawa Prawo celne i jednocześnie dokonano reorganizacji administracji celnej. Zarządzeniem Ministra Handlu Zagranicznego i Gospodarki Morskiej z dnia 21 czerwca 1975 r. w sprawie organizacji urzędów celnych utworzono 18 urzędów celnych, w tym działający na terenie województwa Lubelskiego, Urząd Celny w Terespolu. Tym samym zarządzeniem zlikwidowano Urząd Celny w Lublinie przekształcając go w oddział celny podległy Urzędowi Celnemu w Terespolu.

Urząd Celny w Terespolu funkcjonował do końca roku 1997. Od 1 stycznia 1998r. Minister Finansów rozporządzeniem w sprawie utworzenia urzędów celnych oraz określenia ich siedzib przeniósł siedzibę Urzędu Celnego z Terespola do Białej Podlaskiej.

(*tekst zaczerpnięty z pracy licencjackiej, autorstwa Iwony Kurowskiej będącej funkcjonariuszem Izby Celnej w Białej Podlaskiej, napisanej w roku 2001 w zakładzie Statystyki i Ekonometrii Wydziału Ekonomii UMCS w Lublinie, pod kierunkiem dr Adeli Zalewy*)

Izba Celna w Białej Podlaskiej

Izba Celna w Białej Podlaskiej funkcjonuje od 1 maja 2002 r. i jest jedną z 16 izb celnych w kraju. Obejmuje teren województwa lubelskiego. Izba Celna w Białej Podlaskiej obsługuje najdłuższy polski lądowy fragment granicy Unii Europejskiej i obszaru Schengen, tj. 467 km. Izba Celna w Białej Podlaskiej i podległe jej urzędy znajdują się na najważniejszym transeuropejskim szlaku komunikacyjnym Zachód–Wschód. Jest to główny korytarz tranzytowy dla towarów przewożonych przez terytorium Polski, wyjeżdżających na Białoruś przez Kukuryki i na Ukrainę przez Dorohusk i Hrebenne.

W Izbie Celnej w Białej Podlaskiej funkcjonują 3 urzędy celne.

Urząd Celny w Białej Podlaskiej – urząd celny graniczny; obejmuje swym zasięgiem przejścia graniczne drogowe i kolejowe na granicy polsko - białoruskiej. Podlegają mu oddziały celne w Białej Podlaskiej, Małaszewiczach, Koroszczynie, Terespolu (drogowy i kolejowy), Sławatyczach;

Urząd Celny w Zamościu – urząd celny graniczny; obejmuje swym zasięgiem przejścia graniczne drogowe i kolejowe na granicy polsko-ukraińskiej. Podlegają mu oddziały celne w Zamościu, Hrebennem, Hrubieszowie, Zosinie, Tomaszowie Lubelskim i Dołhobyczowie;

Urząd Celny w Lublinie – urząd celny graniczny; obejmuje swym zasięgiem przejścia graniczne drogowe i kolejowe na granicy polsko-ukraińskiej. Podlegają mu oddziały celne w Lublinie, Puławach, Chełmie, Dorohusku (drogowy i kolejowy). Na terenie właściwości miejscowej Urzędu Celnego w Lublinie działa też jedyne lotnicze przejście graniczne w województwie lubelskim - Port Lotniczy Lublin w Świdniku.

Urząd Celny w Białej Podlaskiej

Urząd Celny w Zamościu

Urząd Celny w Lublinie

Rozmowa z kom. Mirosławem Benichem – Oddział Celny Drogowy w Terespolu

Kariera zawodowa wielu osób to często zbiór przypadków i decyzji wynikających z potrzeby chwili, nie zawsze przemyślanych. Jak było w Pana przypadku? Jak został Pan celnikiem?

Moja przygoda z w administracją celną – tak to się wówczas nazywało - zaczęła się banalnie. Nie była to moja pierwsza praca – po ukończeniu szkoły pracowałem, jako maszynista prowadząc pociągi do różnych miejscowości odległych nawet o 200-300 km od miejsca zamieszkania. W dotychczasowej pracy, – pomimo że ją lubiłem i było to spełnienie moich dziecięcych i młodzieńczych marzeń – przeszkadzało mi, że nie mogłem zaplanować, kiedy będę miał czas wolny. Problem dotyczył nawet najbliższych dwóch, trzech dni, nie mówiąc o dłuższym okresie. Wychodząc do pracy (służby) mogłem wrócić za 12 godzin, 20 lub też 40 godzin – nie były to przypadki odosobnione. Koledzy umawiali się w soboty do dyskoteki, a ja najczęściej udawałem się do pracy. Zapragnąłem trochę stabilizacji i unormowania swojego dotychczasowego trybu życia. Kolega, z którym razem pracowaliśmy zaproponował, abyśmy zapytali o pracę w urzędzie celnym.

Siedziba urzędu celnego mieściła się na dworcu kolejowym w Terespolu. Udaliśmy się do działu kadr, którego naczelnikiem był wówczas pan Jan Siłuszyk. Zapytał o powody chęci zmiany pracy, dlaczego chcę pracować w urzędzie celnym, co wiem o pracy celnika. Opowiedziałem o mojej dotychczasowej pracy na kolei i potrzebie stabilizacji. Pomimo że mieszkałem w strefie przygranicznej i widywałem celników na dworcu, nie wiedziałem, tak do końca, na czym polega ich praca. Po rozmowie pan Siłuszyk powiedział, abyśmy składali podania o przyjęcie do pracy. Było to na początku grudnia 1987 r.

Ja złożyłem podanie o przyjęcie, natomiast kolega z nieznanych mi przyczyn zrezygnował. W połowie lutego następnego roku otrzymałem informację, że moje podanie rozpatrzono pozytywnie. W międzyczasie dowiedziałem się od sąsiadów, że funkcjonariusz ówczesnej milicji – odpowiednik dzisiejszego dzielnicowego – prowadził wobec mojej skromnej osoby wywiad środowiskowy wypytując m.in. o nawyki i sposób prowadzenia się. W dziale kadr ustaliłem, że mogę być przyjęty do pracy w urzędzie celnym z dniem 1 marca. Miałem niespełna dwa tygodnie na załatwienie spraw w dotychczasowym zakładzie pracy. Udało się załatwić wszystkie formalności i z dniem 1 marca 1988 roku w wieku 24 lat zaczęła się moja przygoda z celnictwem.

Jak wyglądały Pana pierwsze kroki w zawodzie? Kto był Pana pierwszym przełożonym?

Było ich kilku, ale zacznę od początku. Po przyjęciu do pracy w pierwszym dniu zapoznawałem się z przepisami m.in. BHP. Nowo przyjęty pracownik – podobnie jak teraz – zapoznawał się z pracą we wszystkich oddziałach i komórkach wewnętrznych. Oddziałów granicznych było wówczas cztery, tj. Małaszewicze (posterunki Małaszewicze Południe, Kobylany), Kukuryki, kolejowy w Terespolu i drogowy w Terespolu. Komórki wewnętrzne mieściły się w Terespolu na osiedlu celnym, też było ich niewiele: dział karny, finansowy, postępowania celnego i gospodarczy.

kom. Mirosław Benich jest kierownikiem zmiany na drogowym przejściu granicznym w Terespolu

Okres przygotowawczy trwał 6 miesięcy i kończył się egzaminem dyrektorskim (komisja egzaminacyjna powołana przez dyrektora). Zdanie egzaminu było warunkiem skierowania na zasadniczy kurs celny. Pod koniec pierwszego dnia pracy wspólnie z naczelnikiem Siłuszykiem udaliśmy się do dyrektora urzędu pana Leona Sidorowicza. W gabinecie byli już – nie znałem ich wcześniej – Władysław Grysiewicz, który był naczelnikiem Oddziału Celnego Drogowego w Terespolu i, jak się później okazało, był moim opiekunem oraz Jan Gzara, wówczas naczelnik Oddziału Celnego w Małaszewiczach, do którego to oddziału miałem się zgłosić do pracy następnego dnia. Był to bardzo miły sposób wprowadzenia nowego pracownika. Już pierwszego dnia poznałem wszystkich swoich przełożonych. W okresie, w którym zaczynałem pracę w urzędzie celnym, ten rytuał dotyczył wszystkich nowo przyjętych pracowników.

Następnego dnia zgłosiłem się do pracy w Małaszewiczach. Siedziba oddziału mieściła się w drewnianym baraku na tyłach funkcjonującego wówczas Domu Kultury Kolejarza. Kilka tygodni temu przejeżdżając pociągiem przez Małaszewicze zauważyłem, że jedyną wskazówką, że stał tam niegdyś budynek, są resztki fundamentów. W miejscu, gdzie stał barak, rosną już kilkumetrowe drzewa. No cóż czas płynie, ale sentyment pozostał.

Pierwszego dnia kierownik zmiany – o ile dobrze pamiętam był nim pan Mieczysław Danieluk – polecił, abym zapoznał się z przepisami wprowadzającymi taryfę celną, a następnie, abym zreferował, co z tego zrozumiałem. Po kilkukrotnym przeczytaniu przedstawiłem swoje stanowisko, ale moja interpretacja była zgoła odmienna od obowiązującej litery prawa. Jedno, co

sobie wówczas uświadomiłem to, że aby to wszystko zrozumieć czeka mnie bardzo dużo nauki.

Po pobycie w Małaszewiczach trafiłem do Oddziału Celnego Kolejowego w Terespolu, gdzie naczelnikiem był Pan Sakowicz. Nie miałem jeszcze munduru – otrzymywało się go po około trzech miesiącach i zasadą było, aby na przejściach z ruchem osobowym przychodzić do pracy przynajmniej w marynarce i krawacie, a najlepiej w garniturze. Niestety z upływem czasu taka forma ubioru zanikła i zdarzało się, że nowo przyjęci funkcjonariusze przychodzili do pracy w wyciągniętych swetrach i dżinsach. Po zapoznaniu się z pracą w oddziałach i komórkach wewnętrznych, we wrześniu przystąpiłem do egzaminu dyrektorskiego. Po jego zliczeniu otrzymałem stempel okrągły (datownik) i zostałem skierowany do pracy w Oddziale Celnym Drogowym w Terespolu.

W okresie letnim oddział był czynny całodobowo, natomiast od 1 października od godz. 7: 00 do 21:00. Z uwagi na brak odpraw w nocy o godz. 7: 00 kolejka pojazdów oczekujących na wyjazd z Polski sięgała jednego kilometra a jej rozładowanie trwało, co najmniej do południa. Każdy pojazd wyjeżdżający z kraju był poddawany rewizji celnej, co było czynnością czasochłonną. Taka sama kolejka pojazdów ustawiała się po drugiej stronie granicy. Taki stan trwał jednak krótko. Już około 20 października przywrócono odprawy całodobowe i od tego czasu, tj. roku 1988 nic się w tym zakresie nie zmieniło.

Podczas wykonywania obowiązków służbowych

Co woziło się wówczas przez granicę ze Związkiem Radzieckim?

W tym okresie funkcjonowały dwie taryfy celne: tzw. taryfa handlowa dla firm i niehandlowa dla osób fizycznych. Taryfa niehandlowa zawierała około 20 pozycji i były to głównie wyroby odzieżowe, kosmetyki, telewizory. Obowiązywały wówczas cła wywozowe i przywozowe. Przedmiotem wywozu i zarazem przemytu w owym czasie były głównie wyroby odzieżowe: spodnie dżinsowe, swetry, kolorowe bluzki, okulary, kosmetyki, futra, kożuchy, guma do żucia Donald, a ze sprzętu RTV wchodzące na rynek magnetowidy. Wywożono też nielegalnie dewizy – dolary USA. Z ówczesnego Związku Radzieckiego przywożono głównie telewizory, kuchenki mikrofalowe, eternit, glazurę. Był to towar o dużych gabarytach i raczej trudny do ukrycia. Przedmiotem przemytu były głównie wyroby ze złota. Legalnie sprowadzano też samochody osobowe Łada i Tawria.

Jak wyglądała kontrola celna pod koniec lat 80?

Po odbyciu trzymiesięcznego zasadniczego kursu celnego w czerwcu 1989 roku zostałem skierowany do pracy w Oddziale Celnym Kolejowym w Terespolu. Kontrola pociągów osobowych odbywała się w czasie jazdy na trasie Terespol–Siedlce–Terespol, natomiast pociąg „POLONEZ" był kontrolowany na trasie Terespol–Warszawa–Terespol. Postój pociągów na stacji w Terespolu trwał 5-7 minut. Zasadniczo do kontroli pociągu w trasie wyznaczano dwóch funkcjonariuszy, ale zdarzały się przypadki, że w trasę jechał jeden funkcjonariusz. W czasie 12-godzinnej służby większość czasu spędzało się w pociągach. Lubiłem takie służby z uwagi na fakt, że nie do końca zostały zerwane moje więzi z koleją.

W tym okresie pociągów było znacznie więcej niż dzisiaj. W Polsce i Niemczech stacjonowały jeszcze wojska radzieckie i kursowały specjalne pociągi przewożące żołnierzy i ich rodziny. Kursowały też dodatkowe pociągi raz, dwa razy w miesiącu zwane przez nas „ENERGOPOLEM". Przewoziły one polskich pracowników pracujących na budowach eksportowych w ZSRR – nazwa pochodziła od firmy prowadzącej tam budowę. Kontrola pociągu wyjeżdżającego z Polski nie sprawiała większych problemów, natomiast powrót pociągu to była „droga przez mękę". Przejście przez skład było nie lada wyczynem. Przedziały, korytarze, toalety wypełnione były głównie przywożonymi telewizorami, kuchenkami mikrofalowymi a nawet, co może wydać się dziwne, motocyklami z wózkiem bocznym. Miałem taki przypadek, że z jednej strony wagonu stał motocykl, a z drugiej wózek boczny. Pasażerami pociągu byli w przeważającej części mężczyźni po 12-godzinnej podróży (pociąg rozpoczynał bieg w Kałudze). Z uwagi na wypity alkohol byli mało komunikatywni, a trzeba się był z nimi dogadać. Należało ustalić właścicieli wwożonych towarów i dokonać oclenia. Funkcjonariuszki celne niechętnie kontrolowały takie pociągi, dlatego do kontroli wyznaczano głównie mężczyzn.

Jak układała się współpraca ze służbami granicznymi ZSRR a później Białorusi?

Współpraca ze służbami granicznymi ZSRR została nawiązana w ramach wspólnych odpraw najwcześniej w Kukurykach pod koniec lat 80. Następnie na początku lat 90. w Oddziale Celnym Drogowym w Terespolu i w Sławatyczach po otwarciu przejścia granicznego. W tym ostatnim, z powodu braku infrastruktury po stronie białoruskiej (ZSRR już się rozpadł), wszystkie służby graniczne pracowały po stronie polskiej. Między funkcjonariuszami panowały dobre relacje. Udzielaliśmy sobie pomocy w ramach podjętych ustaleń. Nawiązywaliśmy też zwykłe międzyludzkie przyjaźnie. Zdarzało się, że funkcjo-

nariusze polscy i białoruscy odwiedzali się na stopie prywatnej. Pamiętam przypadek nagłej śmierci kierownika zmiany białoruskich celników. Był to niespełna czterdziestoletni mężczyzna. Na uroczystości pogrzebowe z tutejszego oddziału udała się oficjalna delegacja, w której uczestniczyłem, na czele z naczelnikiem oddziału Stanisławem Chwyciem.

Koniec lat osiemdziesiątych i początek dziewięćdziesiątych to okres ważnych zmian nie tylko w Polsce, ale i w Europie. Czym żyło się w administracji celnej w roku 1989? Jakie obawy i jakie nadzieje towarzyszyły urzędnikom celnym w tamtym czasie?

W roku 1989 administracja celna, tak jak cala Polska, żyła przemianami ustrojowymi zachodzącymi w kraju. Uchwalane były nowe akty prawne, liberalizowane były przepisy dotyczące obrotu towarowego z zagranicą, czego efektem było zniesienie ceł wywozowych na początku lat 90. W tamtym czasie administracja celna podlegała pod Ministerstwo Współpracy Gospodarczej z Zagranicą i dopiero później przeszliśmy pod Ministerstwo Finansów.

Do obrad okrągłego stołu, które rozpoczęły się w lutym 1989 r., w cle pracowałem niespełna dwa lata, z czego większość czasu spędziłem na szkoleniu i kursie. Zmiany, które następowały były dla mnie, jako młodego funkcjonariusza poniekąd naturalne. Wprowadzony wówczas plan Balcerowicza mający na celu urynkowienie gospodarki spowodował zamknięcie wielu zakładów pracy i bezrobocie. Wiele zwolnionych z pracy osób nie mając innej możliwości zarobkowania przerzuciło się na wyjazdy za granicę. Nastąpił znaczny wzrost ruchu osobowego. Nasza grupa zawodowa nie obawiała się utraty pracy, wręcz przeciwnie – zatrudnienie w administracji celnej rosło. Systematycznie wzrastał ruch towarowy jak i osobowy, były otwierane nowe placówki celne, co wymagało zapewnienia odpowiedniej obsady. Każdy mógł założyć firmę i prowadzić wymianę handlową z zagranicą – co wcześniej było zarezerwowane wyłącznie dla firm państwowych. Wzrost ruchu granicznego i zmiany przepisów zmuszały do zmiany dotychczasowych przyzwyczajeń. Celnicy musieli stać się bardziej profesjonalni.

Zmiany przepisów, które nie zawsze były precyzyjne i zawierały liczne luki, doprowadziły na początku lat 90. do słynnej afery alkoholowej. Wskutek niejasnych regulacji prawnych do Polski wjechały ogromne ilości alkoholu bez opłaconego cła i podatku.

Lata 90. to przede wszystkim umożliwienie mieszkańcom naszego kraju swobodnego podróżowania. Jak zmieniła się w tym czasie granica polsko-białoruska? Co warto zapamiętać z tego okresu?

Lata 90. jak wcześniej wspomniałem to początek liberalizacji przepisów. Aby wyjechać za granicę wystarczył paszport i voucher. Voucher zastępował w owym czasie wizę. Była to kartka papieru kosztująca grosze i praktycznie niczego nie gwarantująca – ani wyżywienia ani zakwaterowania. Vouchery były sprzedawane z zaparkowanego przed przejściem granicznym dużego fiata. W początkach lat 90. rozpoczęła się era przywozu do Polski mniej lub bardziej legalnego paliwa w zbiornikach pojazdów oraz przemytu alkoholu, papierosów i bardzo krótko złomu metali kolorowych. Alkohol i papierosy są przemycane z resztą do dnia dzisiejszego. Sposoby ukrywania były bardzo różne: spirytus w woreczkach foliowych umieszczonych pod odzieżą, w kołach jezdnych pojazdu, spirytus w zbiornikach na paliwo. Papierosy również pod odzieżą, w kołach, zbiornikach, siedzeniach. Walka z przemytem opierała się tylko na przysłowiowym „nosie" celnika, jego spostrzegawczości, analizie faktów. Nie funkcjonowała wówczas żadna analiza ryzyka wspomagająca pracę. Nie było też specjalistycznego sprzętu do kontroli. Częste były przypadki wyjmowania papierosów z kół pojazdu przy pomocy łyżek do kół przez celnika ubranego w białą koszulę – nie było wówczas ubrań polowych.

Kolejna ważna data, rok 1999 i wprowadzenie ustawy o Służbie Celnej. O czym się wówczas dyskutowało? Jakie nadzieje wiązali Pan i Pana koledzy z tą ustawą?

Efektem transformacji 1989 r. było powstanie w administracji celnej związków zawodowych. Walczyły one o sprawy bytowe pracowników, w tym głównie o podwyżki płac. Jako formacja umundurowana nie mieliśmy prawa do strajku. Jedyne, co mogliśmy zrobić, aby skłonić rządzących do ustępstw, był tzw. strajk włoski, polegający na skrupulatnym egzekwowaniu przepisów prawa, co mogło doprowadzić do paraliżu na granicy. Jedną z rzeczy, jakie udało się wywalczyć celnikom po roku 1989 było uchwalenie ustawy o Służbie Celnej. Dało nam to nadzieję, że staniemy się służbą w pełni mundurową ze wszystkimi przywilejami, w tym głównie emerytalnymi, wszak pracujemy w podobnych warunkach jak najpierw WOP, a obecnie Straż Graniczna. Ustawa ta była częściową realizacją obietnicy rządu z 1998 roku. Niestety, jak w przypadku emerytur, obietnice te nie zostały zrealizowane w całości.

I w końcu przystąpienie Polski do Unii Europejskiej i likwidacja granicy celnej na zachodzie naszego kraju. Jak Pan wspomina tamte wydarzenia?

W roku 2004 w związku z wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej bardzo liczyliśmy na wzrost płac. Mówiło się o dodatku granicznym i zbliżaniu naszych wynagrodzeń do tych w UE. Staliśmy się służbą chroniącą nie tylko granicę Polski, ale całej UE. Wiązało się to m.in. ze zwiększeniem obowiązków. Niestety nasze oczekiwania się nie spełniły. Likwidacja granicy zachodniej i południowej skutkowała alokacją funkcjonariuszy celnych na granicę wschodnią i północną. Przeprowadzony w sposób niedopracowany, bez głębszego przygotowania proces doprowadził do wielu rodzinnych tragedii – rozwodów i rozpadu więzi rodzinnych. Alokowani funkcjonariusze z dnia na dzień otrzymywali propozycję pełnienia służby w odległej o kilkaset kilometrów miejscowości i na podjęcie decyzji mieli jeden lub dwa dni. Była to prawdziwa rewolucja w życiu wielu osób, która na lata położyła się cieniem na atmosferze panującej w Służbie Celnej.

mł. asp. Marcin Czajka
Izba Celna w Białej Podlaskiej

Celnicy z Podlasia
Izba Celna w Białymstoku

Izba Celna w Białymstoku

W 1998 roku, po ponad 200 letniej przerwie, związanej z rozbiorami Polski i kolejnymi zmianami administracyjnymi, reaktywowane zostało Województwo Podlaskie, ze stolicą w Białymstoku.

Podlasie politycznie i gospodarczo związane z Polską i Litwą nie dochowało się jednak szerszej literatury, poświęconej jego historii, chociaż już w 1873 roku, wybitny polski historyk i encyklopedysta, autor „Encyklopedii Staropolskiej" Zygmunt Gloger, pisał: „Ciekawe byłyby dzieje Podlasia, gdyby, kto umiejętnym piórem obraz ich skreślił".

O wczesnej historii Podlasia, krainy leżącej w dorzeczu Bugu, miedzy Litwą a Mazowszem, wiadomo stosunkowo niewiele. Kraina zamieszkała początkowo przez Jaćwingów (główne ośrodki gospodarcze to Rajgród i Suwałki), została stopniowo opanowana przez polskich kolonistów z Mazowsza oraz ruskich i litewskich.

W roku 1237 Podlasie opanowała Ruś Halicka, a w stolicy ówczesnego Podlasia, Drohiczynie, odbyła się koronacja księcia halickiego, Daniela.

Pewne ustabilizowanie sytuacji politycznej, doprowadziło do rozwoju miast, szczególnie położonych na szlakach z Litwy na Mazowsze i z Rusi do Polski i dalej do miast pomorskich. Szczególnie znaczenie miała tu droga wychodząca z Torunia, przez mazowieckie komory celne w Płońsku, Pomnichowie, Serocku, Broku, Nieskurzynie do Drohiczyna (komora celna funkcjonowała tutaj już w 1237 roku), i dalej przez Grodek, Brańsk, Brześć na Ruś. W Nieskurzynie droga ta odgałęziała się w kierunku na Litwę.

Główne miasta Podlasia we wczesnym średniowieczu, to: Drohiczyn (prawa miejskie otrzymał 1498 r.), Wizna (XIV w.), Brańsk (1493 r.), Suraż (1501 r).), Bielsk Podlaski (1440 r.), Tykocin (1425 r.), Wąsosz (1436 r.).

Prawdziwa kolonizacja Podlasia, które praktycznie do końca XV wieku pokrywała wielka, niezamieszkała puszcza, rozpoczęła się w XVI wieku. Przy szlakach królewskich wiodących z Polski na Litwę powstało wówczas wiele osad handlowych, miasteczek i oczywiście nierozerwalnie związanych z rozwojem handlu, komór celnych. Jeżeli takie miasta jak Drohiczyn czy Wizna otrzymywały lokalizację z rąk panujących, głównie Wielkich Książąt Litewskich, to od XVI wieku prawa miejskie nadają głównie wielcy magnaci polscy i litewscy. Takim przykładem może być np. Chodzież – założona przez Chodkiewiczów, Boćki – przez Sapiehów, czy Siemiatycze – przez Tęczyńskich. Również późniejszą stolicę Podlasia, Białystok, założyli Branicy. Prawa miejskie Białystok otrzymał dopiero w 1749 roku. (Suwałki w 1720 roku).

Oczywiście, zgodnie z średniowieczną tradycją, poszczególne miejscowości, otrzymując lokalizację i prawa miejskie, otrzymywały również przywilej prowadzenia jarmarków, pobierania cła i myta, często prawo składu.

Czym handlowano w średniowieczu na Podlasiu? Przede wszystkim rozwijał się tu handel wewnętrzny, pomiędzy poszczególnymi grodami, rzadziej handel dalekosiężny. Handlowano głównie wyrobami z drewna, miodem, woskiem, ale również zbożem, (szczególnie od XVII w.) oraz wołami. Importowano sól, szafran, pieprz, śledzie i sukno.

Szczególnie korzystnie na rozwój handlu wpłynęło podpisanie Unii Lubelskiej w 1569 roku. Kupcy na Podlasiu mogli odtąd na dużą skalę pośredniczyć w handlu między Polską, a Litwą oraz Litwą i Prusami.

Szlak handlowy wiódł z Grodna do Rajgrodu, gdzie ulegał rozgałęzieniu na dwie drogi: jedna prowadziła przez krzyżacki zamek położony na Jeziorze Ełckim do Prus, druga przez komorę celną w Kamiennym Brodzie na rzece Łek w kierunku Mazowsza.

Kupcy z Grodna, Mohylewa, Wilna często wieźli tędy towary na jarmarki świętojańskie, do Poznania.

Na Podlasiu przyłączonym na podstawie Unii Lubelskiej do Korony, obowiązywały odtąd cła koronne. Pobór cła król oddał w dzierżawę. Zachował się do dzisiaj bardzo interesujący dokument z czasów króla Stefana Batorego, dotyczący poboru cła na Podlasiu. Wg. tego dokumentu, król ***„oddał bezpłatnie dochody z cła na Podlasiu w dożywotnie użytkowanie Piotrowi Zborowskiemu, wojewodzie krakowskiemu, za zasługi położone dla Rzeczypospolitej"***. Wartość tego „użytkowania" wynosiła około 7000 złotych rocznie.

Dużego znaczenia nabrała wówczas przeprawa przez rzekę Nettę i istniejąca tam, niedaleko Augustowa komora celna.

Pierwsza informacja o tej komorze celnej pochodzi z 21 marca 1496 roku. Wielki Książe Litewski, późniejszy król polski, wydał wówczas przywilej stwierdzający, że ***„mieszczanie grodzieńscy zdążający ku Kownu przez Niemen i ku Prusom, przeprawiając się przez Nettę cła i myta płacić nie powinni"***

Mimo licznych królewskich przywilejów, na komorze celnej położonej nad rzeką Nettą dochodziło do częstych sporów i utarczek, między kupcami a celnikami. Zachowały się liczne dokumenty, w których kupcy odwoływali się do króla lub królowej, skarżąc się na celników.

W kancelarii królewskiej, już z pierwszym roku funkcjonowania przywileju „***zwalniającego dla mieszczan z Grodna, od płacenia cła*** „zachowała się skarga na ***„służebników pana podstarościego, którzy biorą od mieszczan grodzieńskich myto na rzece Necie do Prus idącym"***

Kolejna skarga na „***zdzierstwo obsługi komory celnej na rzece Necie***" zachowała się z 1540 roku. Zgodnie z tym dokumentem, 20 lipca 1540 roku mieszczanie grodzieńscy przedstawili królowej Bonie w Wilnie swoją sytuację. Stwierdzili, że „***na rzece Necie ku Prusom, celnicy od nich wyciągają po trzy groszech od każdego wozu"***, co w konsekwencji doprowadziło do tego, że kupcy i przekupnie „***dla bojaźni na jarmark przybywać nie chcą".***

Rozsądzanie skargi mieszczan, przez królową Bonę, nie zażegnało jednak konfliktu. Z innego dokumentu, pochodzącego z tego okresu, dowiadujemy się, że król Zygmunt Stary wypominał w 1544 r. marszałkowi ziemskiemu, staroście grodzieńskiemu, Stefanowi Petrowicowi, że „***namiestnikom swoim każesz myto brać na rzece Necie, jadącym do Prus, a opornych, sądzisz i rządzisz i kaźnią pod most wsadzasz".*** Konflikt między celnikami a kupcami, na rzece Necie, jak wiadomo z zachowanych dokumentów, przetrwał ponad 200 i zakończył się dopiero z zamknięciem komory celnej, po utracie niepodległości.

Syn Zygmunta Starego i królowej Bony, Zygmunt August, także ma zasługi w rozwoju gospodarczym Podlasia. Założył tutaj, wiele miast i miasteczek, rozbudowywał drogi. To on przywilejem z dnia 17 maja 1557 r. nadał prawa miejskie dla Augustowa, przyznając mu prawo organizacji dwóch jarmarków rocznie i zwalniając mieszczan od opłat celnych na okres 10 lat.

Leżące przy drodze lądowej z Grodna do Królewca oraz drodze przez Rajgród – Wąsosz i Łomżę na Mazowsze, a dalej do Krakowa i na Śląsk, miasto Augustów, szybko się rozwijało. Drogami tymi wożono przede wszystkim towary lekkie – futra, skory, sukno, metale szlachetne, kosztowności, galanterię, bakalie, wosk, miód itp.

Zachował się fragment księgi celnej, augustowskiej komory celnej za okres 9 kwietnia - 7 lipca 1607 roku. W handlu między Koroną a Litwa zgodnie z tymi zapiskami, dominowały skóry, wiezione przez kupców z Wilna, Mińska i Mohylewa.

Jako ciekawostkę można podać, że np. kupcy?

„– Nikipor Diemiencielewicz z Mohylewa (współczuję *kupcom z Prus, którzy musieli wypowiedzieć nazwisko tego Litwina****) przewiózł 11 kwietnia 1607 r. na 12 wozach 23.648 sztuk skór różnego rodzaju oraz 10 wyder, płacąc 50 złotych i 27 groszy cła,***

– Sieewon Prokopowicz z Mohylewa w tym samym dniu na 8 wozach – 58.300 sztuk skór, 270 wyder, 320 norek i 80 kun płacąc 83 zł 29 gr cła".

W sumie w kwietniu 1607 roku, 46 kupców z Mohylewa, Połocka, Wilna i Mińska na 188 wozach przewiozło przez augustowską komorę celną 57.200 skór lisich,54.10 skór popielicych, 4.065 sztuk skór kozich, 1158 sztuk juchtu, 893 skór wydry, 200 skór bydlęcych, 880 skór z norek, 415 gronostajów, 224 wilki, 140 lisy, 10 niedźwiedzi, 1 rysia oraz 3 wozy chmielu i 3 beczki dziegciu płacąc w sumie 503 zł 27 gr cła.

Jak wysokie były to kwoty, można sądzić porównując ówczesne dochody i ceny towarów na Podlasiu. Przeciętny dochód szlachcica z jednej wsi wynosił rocznie 150–250 złotych. Kożuch kosztował niespełna 2 złote, para butów 3 złote 5 groszy *(1 złoty stanowił równowartość 30 groszy*), 1000 sztuk cegieł kosztował 3 złote, garniec wina 16 groszy, a piwa 3 grosze.

Jak widać z powyższych danych, kupiec płacący jednorazowo 50–80 złotych za opłaty celne, musiał być bardzo bogatym człowiekiem, a starosta czy podstarości „ciągnący" dochody z cła jeszcze bogatszym. Tak, wiec nie powinny dziwić ciągłe kłopoty mieszczan grodzieńskich na komorze celnej nad rzeką Nettą.

Oprócz skór, chmielu i dziegciu w księdze celnej odnotowano także konopie, śledzie, i przyprawy korzenne. Dane te pozwalają zorientować, czym handlowano w XVII między Korona a Litwą.

Zupełnie inaczej przedstawiał się handel na przykład między Rusią, Podolem i Wołyniem a Koroną. Według zachowanych danych za 1583 rok, komory celnej w Brześciu, głównym towarem, jaki tam przewożono były: woły, skóry bydlęce, żelazo, miedź i siarka.

Obok komory celnej nad Nettą i augustowskiej, do najbardziej znanych należała na Podlasiu, komora celna w Drohiczynie. Położona nad Bugiem, prowadzona była przez braci dobrzyńskich. (Zakon Dobrzyński został sprowadzony do Polski równocześnie z Zakonem Krzyżackim). Nadając braciom dobrzyńskim Drohiczyn, Książę Konrad Mazowiecki przyznał im w roku 1237 liczne przywileje, w tym prawo pobierania opłat celnych. Z tego też roku pochodzi pierwsza udokumentowana informacja o najstarszej na Podlasiu komorze celnej w Drohiczynie.

Z komorą celną w Drohiczynie wiąże się jedna z najstarszych zagadek z historii celnictwa w Polsce. Otóż na przełomie XIX i XX wieku na terenie Podlasia, podczas wykopalisk archeologicznych, znaleziono większą ilość ołowianych plomb, przytwierdzonych do różnego rodzaju towarów. Małe, o średnicy 1–1,5 cm, płatki ołowiu składały się z dwóch części, pomiędzy którymi były resztki grubej nici lub cienkiego sznurka. Na płatkach ołowiu znajdował się herb książąt ruskich, z dynastii Rurykowiczów. Wielu historyków twierdzi, że te plomby pochodzą z komory celnej w Drohiczynie. Ta historyczna (celna) zagadka, nie została jednak jeszcze ostatecznie rozwiązania.

Rozwój gospodarczy Podlasia został niestety przerwany przez „Potop" szwedzki. Wojska szwedzkie, tatarskie, ruskie, ale także i polskie w ciągłych walkach i przemarszach zrujnowały kraj.

Świadczą o tym m.in. zachowane księgi celne, podlaskich komór celnych w Augustowie i w Wiźnie. W publikacji „Cło generalne na walnym zjeździe warszawskim anno 1710 postanowione. Regestra. Perecepta" gdzie przedstawiono obroty cła generalnego na komorach celnych w latach 1710–1712, podano, że na komorze celnej w Augustowie w latach 1710–1712 pobrano opłaty celne w wysokości 299 złotych 10 gr. (Głównie

są to opłaty celne za przewożoną sól). Porównując z wynikami z przed 100 lat, z roku 1607, pobory z cła na komorze augustowskiej, znacznie się zmniejszyły.

Dużo większe opłaty celne w latach 1710–12 pobierano na komorze celnej w Wiźnie. Gdzie pobrano w tych latach łącznie opłaty w wysokości 1506 zł 15 gr. Przewożono tam wówczas głównie zboże, ale również chmiel, jagły, łój, słoninę, gorzałkę, woły i sporo śledzi.

Dopiero w połowie XVIII w. rozpoczął się ponownie rozwój gospodarczy Podlasia. Powstały nowe miasta (Osowiec – 1775 r., Białystok 1749 r.). Niestety wkrótce nastąpił rozbiór Polski.

Działalność polskich celników na terenie Podlasia trwała do roku 1795, tj. do III Rozbioru Polski w wyniku, którego większa część Podlasia znalazła się pod Zaborem Pruskim, jako Prusy Nowowschodnie.

W okresie od 1807 do 1815 część Podlasia znalazła się w Księstwie Warszawskim. Działali tam wówczas polscy celnicy.

W Księstwie administracja celna podlegała Dyrekcji Skarbowej, w ramach, której funkcjonowało 10 departamentów celnych, w tym Departament Łomżyński (13 komór celnych) i Siedlecki (3 komory celne).

Po roku 1815, na mocy postanowień Kongresu Wiedeńskiego, większa część Podlasia weszła w skład nowo utworzonego Królestwa Polskiego. (Województwo Podlaskie, z stolicą w Siedlcach i Województwo Augustowskie ze stolicą w Suwałkach). W 1845 w ramach reformy administracyjnej w Rosji, powołano gubernię podlaska., którą w latach następnych podzielono na gubernie – siedlecką, łomżyńską i suwalską.

Bezpośrednio do cesarstwa rosyjskiego wszedł w 1808 roku obwód białostocki, który następnie od 1842 roku, wszedł w skład guberni grodzieńskiej.

Po upadku powstania listopadowego w 1831 r. granica administracyjna stała się również granicą celną.

Domek Napoleona – budynek dawnej komory celnej w Białymstoku. Zbudowano go w połowie XIX w., na krótko przed zniesieniem w 1851 r. granicy celnej. W latach 1815––1918 w odległości 9 km na zachód od tego miejsca biegła granica między Królestwem Kongresowym a Rosją.

Królestwo Polskie do roku 1851 zachowało autonomie celną, co zresztą okazało się bardzo korzystne dla białostoczyzny.

W okresie rozbiorów na terenie Podlasia działy służby celne zaborców. Trzeba jednak powiedzieć, że kupcy z Podlasia, potrafili wykorzystać częste zmiany polityczne.

Przykładem może być początek XIX wieku, kiedy to po zajęciu Podlasia prze Rosjan i Prusaków, kwitł tam nielegalny handel, a przede wszystkim przemyt koni dla wojska pruskiego z terenów zajętych przez Rosjan. Jednoczesne otwarcie granicy polsko-pruskiej w 1795 roku, pozwoliło kupcom z Podlasia prowadzić wygodny, (bezcłowy) handel z Elblągiem, Królewcem, Gdańskiem. Kupców z Podlasia handlujących skórami spotykało się wówczas na rynkach Frankfurtu i Lipska.

Innym przykładem, korzystnego dla rozwoju handlu nowego układu granicznego, a przy tym celnego, było utworzenie granicy celnej, pomiędzy Królestwem Polskim a Rosją. Skorzystały na tym miasta Podlasia, które znalazły się pod Zaborem Rosyjskim. Kupcy i przemysłowcy z Białegostoku, Supraśla, Wasilkowa, Suwałk mogli teraz po likwidacji bariery celnej, znacznie rozwinąć handel i eksport do Rosji, głównie towarów włókienniczych.

Po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku, Podlasie zostało administracyjnie podzielone między kilka województw. Większość ziemi podlaskiej znalazła się w województwie białostockim, ale także w nowogrodzkim, poleskim i lubelskim. Część znalazła się też poza granicami, na terenie Niemiec.

W 1918 roku rozpoczęto organizację polskiej administracji celnej. Powstały Dyrekcje Ceł. Na terenie Podlasia działały urzędy celne podległe Dyrekcji Ceł w Warszawie i w Wilnie.

Na Podlasiu funkcjonowały następujące urzędy celne:

- Dyrekcji Ceł w Warszawie podlegał Urząd Celny I Klasy w Grajewie (województwo białostockie z wyłączeniem powiatu suwalskiego, augustowskiego i grodzieńskiego),
- Dyrekcji Ceł w Wilnie podlegał Urząd Celny w Raczkach (powiaty: Augustów, Sejny, Grodno) oraz Urząd Celny II klasy w Filipowie (powiat Suwałki).

Po reformie administracji celnej i likwidacji Dyrekcji Ceł w Wilnie w 1930 r., wszystkie urzędy celne na Podlasiu podlegały Dyrekcji Ceł w Warszawie.

Po II wojnie światowej w Polsce przystąpiono ponownie do organizacji administracji celnej. Należy tu jednak zaznaczyć, że Podlasie, powstałe niegdyś na ziemiach granicznych Polski i Wielkiego Księstwa Litewskiego, ponownie zostało przedzielone granicą i duża jego część znalazła się poza granicami Rzeczpospolitej. Na terenie Polski, Podlasianie znaleźli się w województwie białostockim.

W roku 1945 zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Skarbu z dnia 17.10.1945 r. o upoważnieniu urzędów celnych do orzekania w sprawach karnych skarbowych oraz ustaleniu okręgów miejscowej właściwości tych urzędów ustalono podział terytorialny kraju, w ramach, którego, Urząd Celny w Warszawie obejmował swoją działalnością m.in. województwo białostockie.

Działały tu m.in urzędy celne w Białymstoku, Kuźnicy Białostockiej, Krynkach (Zubkach Białostockich), Czeremszy, Suwałkach (zlikwidowany w 1946 r.)

Kolejna reorganizacja nastąpiła bardzo szybko. Już w kwietniu 1946 r. zlikwidowano Dyrekcje Ceł i powołano 17 urzędów celnych, w tym Urząd Celny w Białymstoku.

HISTORIA POLSKIEJ SŁUŻBY CELNEJ

W latach czterdziestych i pięćdziesiątych, reorganizacje w administracji celnej następowały bardzo często. Jedne urzędy celne likwidowano, inne organizowano. Miedzy innymi Urząd Celny w Białymstoku zlikwidowano w 1950 r.

W kolejnej ramach reorganizacji w roku 1954 urzędy celne podzielono na klasy. Do klasy trzeciej zaliczono Urząd Celny w Czeremsze i Krynkach (Zubkach) a Kuźnicę do klasy czwartej. Urząd Celny w Kuźnicy zlikwidowano 27 maja 1957 r., a jego rolę zaczął pełnić Urząd Celny w Krynkach.

System celny po II wojnie światowej uporządkowano praktycznie dopiero w 1960 r. Zarządzeniem Ministra Handlu Zagranicznego z dnia 3 września 1960 r. utworzono w Polsce 45 urzędów celnych. Na terenie Podlasia działały;

– Urząd Celny w Czeremsze – powiaty bielski, hajnowski i siemiatycki województwa białostockiego,
– Urząd Celny w Kuźnicy Białostockiej – województwo białostockie oprócz powiatów bielskiego, hajnowskiego i siemiatyckiego.

W celu prowadzenia odpraw celnych masowych towarów wysyłanych do ZSRR (głównie węgiel), 1 marca 1963r powołano Oddział Celny w Białymstoku.

W latach sześćdziesiątych przekształcono Urząd Celny w Czeremsze w Oddział Celny Urzędu w Kuźnicy Białostockiej, któremu podlegały także posterunki celne w Siemianowicach, Ełku i Zubkach Białostockich.

Po wprowadzeniu w 1975 r. nowego prawa celnego, Zarządzeniem Ministra Handlu Zagranicznego i Gospodarki Morskiej z dnia 21 czerwca 1975r. w sprawie organizacji urzędów celnych, postanowiono, że w Polsce działa 18 urzędów celnych, w tym Urząd Celny w Kuźnicy Białostockiej. W Urzędzie funkcjonowały wówczas 3 oddziały i 2 posterunki celne.

W roku 1994 Urząd Celny przeniesiono z Kuźnicy Białostockiej do Białegostoku.

nadkom. Marcin Woźniczko
Departament Służby Celnej
Ministerstwo Finansów

Izba Celna w Białymstoku

Izba Celna w Białymstoku funkcjonuje od 1 maja 2002 r. i jest jedną z 16 izb celnych w kraju. Obecnie, w marcu 2016 r. w Izbie Celnej w Białymstoku działają trzy urzędy celne: w Białymstoku, Łomży i Suwałkach.

W skład Urzędu Celnego w Białymstoku wchodzą następujące komórki organizacyjne: Referat Ogólny, Jednoosobowe Stanowisko Radcy Prawnego, Referat Kontroli Wewnętrznej, Referat Kontroli Przedsiębiorców, Referat Oceny Ryzyka, Referat Dozoru I, Referat Dozoru II, Referat Dochodzeniowo-Śledczy, Referat Akcyzy i Gier, Referat Przeznaczeń Celnych i Obsługi Przedsiębiorców I, Referat Przeznaczeń Celnych i Obsługi Przedsiębiorców II, Sekcja Informatyki, Oddział Celny w Białymstoku, Oddział Celny Kolejowy w Kuźnicy, Oddział Celny Drogowy w Kuźnicy, Oddział Celny w Siemianówce, Oddział Celny w Połowcach i Oddział Celny w Bobrownikach.

Urząd i Oddział Celny w Białymstoku

Właściwość miejscowa obejmuje powiaty: białostocki, bielski, hajnowski, moniecki, siemiatycki, sokólski i miasto Białystok.

Urząd i Oddział Celny w Łomży

W skład Urzędu Celnego w Łomży wchodzą następujące komórki organizacyjne: Referat Ogólny, Jednoosobowe Stanowisko Radcy Prawnego, Referat Dozoru, Referat Oceny Ryzyka i Kontroli Przedsiębiorców, Referat Dochodzeniowo-Śledczy, Referat Akcyzy i Gier, Przeznaczeń Celnych i Obsługi Przedsiębiorców, Oddział Celny w Łomży.

Właściwość miejscowa obejmuje powiaty: grajewski, kolneński, łomżyński, wysokomazowiecki, zambrowski i miasto Łomża.

Urząd i Oddział Celny w Suwałkach

W skład Urzędu Celnego w Suwałkach wchodzą następujące komórki organizacyjne: Referat Ogólny, Jednoosobowe Stanowisko Radcy Prawnego, Sekcja Informatyki, Referat Akcyzy i Gier, Przeznaczeń Celnych i Obsługi Przedsiębiorców oraz Referat Dochodzeniowo-Śledczy, Referat Kontroli Przedsiębiorców i Oceny Ryzyka, Referat Dozoru, Oddział Celny w Suwałkach i Oddział Celny w Augustowie.

Właściwość miejscowa obejmuje powiaty: augustowski, sejneński, suwalski i miasto Suwałki.

Źródło:
Strona internetowa Izby Celnej w Białymstoku

Wspomnienia i teraźniejszość celnika z Kuźnicy

Ćwierć wieku w cle i ćwierć wieku na przejściu granicznym w Kuźnicy. O początkach swojej pracy w administracji celnej, arkanach codziennej, 25-letniej służby oraz ciekawostkach z życia celnika opowie w rozmowie z rzecznikiem prasowym Izby Celnej w Białymstoku *podkom*. Leon Szoka – Zastępca Kierownika Oddziału Celnego Drogowego w Kuźnicy.

podkom. Leon Szoka – Zastępca kierownika Oddziału Celnego Drogowego w Kuźnicy

Panie Leonie, 25 lat pracy w cle. Jak wyglądał początek Pana przygody z przejściem granicznym i przede wszystkim, jak wyglądała wtedy praca celnika?

Pracę w administracji celnej zacząłem w 1991 roku w ówczesnym Urzędzie Celnym w Kuźnicy. Był to okres zaraz po przekształceniach ustrojowych, dlatego w wielu instytucjach odbywały się nabory i poszukiwanie osób do pracy. Mój nabór był dosyć liczny, pamiętam, że byłem 178 funkcjonariuszem Urzędu Celnego w Kuźnicy – wtedy głównej siedziby administracji celnej w województwie.

Do służby przygotowawczej zostałem skierowany do Oddziału Celnego Kolejowego w Kuźnicy, gdzie przepracowałem ponad 2 lata. Pierwszym moim przełożonym był naczelnik Jerzy Kasiukiewicz, natomiast pierwszym opiekunem Romuald Białobłocki – późniejszy wieloletni działacz związkowy i przewodniczący Związku Zawodowego Pracowników Administracji Celnej Województwa Podlaskiego.

Moja służba na kolejowym przejściu granicznym przypadła na czas, kiedy wdrażano papierowe dokumenty SAD, które zastępowały listy przewozowe w ruchu towarowym. Ale wtedy głównie obsługiwaliśmy odprawy pociągów osobowych. To były czasy, kiedy na dobę przez przejście graniczne w Kuźnicy przejeżdżało 6 dalekobieżnych pociągów międzynarodowych m.in. Moskwa – Warszawa, Sankt Petersburg – Berlin, Wilno – Berlin, Ryga – Berlin oraz kilka pociągów tzw. „kowbojek" relacji Grodno – Kuźnica i Grodno – Sokółka. Do Kuźnicy przyjeżdżał wtedy nawet pociąg z Ukrainy.

Kiedy zaczynałem pracę w urzędzie celnym, nie było jeszcze komputerów. Pierwszy został zainstalowany bodajże w 1992 roku. Dziś aż trudno sobie wyobrazić pracę bez komputera. Nowe taryfy celne przywożone były do oddziału zwykle wieczorem 31 grudnia w formie papierowej. Było naprawdę niewiele czasu, że by zapoznać się ze zmianami – a tych kluczowych zawsze było dużo. Pamiętam także ewidencje towarowe w księgach formatu A3, w których wpisy były najmniejszym kłopotem. Wszczęcie procedury poszukiwawczej na podstawie takiego opasłego tomiska – to było dopiero nie pada wyzwanie.

Jak wyglądało wówczas natężenie ruchu na przejściu w Kuźnicy? Pewnie nie każdy „turysta" miał czyste sumienie przekraczając naszą granicę?

Liczba podróżnych w pociągach była bardzo duża. Bywało, że z jednego składu, tzw. diesla wychodziło na peron 700 osób. Towarem, który najczęściej wtedy zatrzymywaliśmy był alkohol – białoruska i rosyjska wódka. Wśród rekwirowanego przez nas alkoholu dużo było także polskiego spirytusu, który był legalnie eksportowany do Rosji i Białorusi, a potem, jako tańszy był przemycany do Polski. Koleżanki, z którymi pracowałem znalazły kiedyś w naszpikowanej kieszonkami spódnicy jednej z podróżnych 18 litrów takiego spirytusu.

Zaczęły się także pojawiać papierosy, często wszczynaliśmy także sprawy za przewóz dewiz bez zgłoszenia. Początek lat dziewięćdziesiątych to były czasy, kiedy nasi sąsiedzi wozili ze sobą najróżniejszy towar na handel. Wielki torby ze szkłem i ceramiką, nićmi, grabiami, ubraniami, dzwonkami do drzwi, bombkami choinkowymi, samowarami – a wśród nich znajdowaliśmy właśnie ukryte papierosy lub alkohol. Ciekawostką jest to, że wtedy przywożone do Polski były często… telewizory. Dziś wprost przeciwnie – telewizory są jednym z najpopularniejszych towarów kupowanych przez Białorusinów w ramach Tax Free.

Początek Pana pracy to oddział celny kolejowy, ale ponad 22 lata służby to jednak przejście drogowe.

Na jesieni 1993 roku zostałem przeniesiony do Oddziału Celnego Drogowego w Kuźnicy. Infrastruktura otwartego w 1990 roku przejścia była skromna, a wybudowane obiekty po stronie polskiej składały się z tymczasowych kontenerów oraz na wpół zadaszonych, dwóch niewielkich wiat. Na mocy porozumienia między Polską a Białorusią w 1992 roku kontrola celno-paszportowa w ruchu osobowym została przeniesiona na stronę białoruską. Natomiast odprawy towarowe pozostały na terytorium każdego z państw. W tym też roku przejście uzyskało status przejścia międzynarodowego. Pierwszym naczelnikiem w nowo powstałym oddziale został Marek Łapicz, który nieprzerwanie kierował oddziałem do lutego 2010 roku.

Przejście graniczne w Kuźnicy na początku lat 90-tych

Tak jak wspominałem wcześniej, odprawy w ruchu osobowym odbywały się po stronie białoruskiej. Polscy celnicy przechodzili „za szlaban" na podstawie przepustek wydanych przez Straż Graniczną. Za służbę za granica otrzymywaliśmy wtedy diety w dolarach – o ile sobie dobrze przypominam było to ok. 2,5 dolara za służbę.

W tamtym okresie infrastruktura po stronie białoruskiej, jeśli chodzi o odprawy samochodów osobowych, była lepsza niż u nas – trzy pasy odpraw, zadaszone wiaty. Ale i tak pracowaliśmy przez cały czas „na pasach", bo nie było budynków kontroli szczegółowej.

Typowanie do szczegółowej kontroli odbywało się wtedy przede wszystkim na podstawie analizy paszportu – liczby pieczątek oraz liczby anulowanych wjazdów i wyjazdów. Nie było systemów wspomagających odprawy czy kontrolę.

W przypadku ujawnienia przemytu sprawę przekazywaliśmy do Urzędu Celnego w Kuźnicy. Postępowania tam się też kończyły. Nie było przypadków kierowania spraw do sądu. Nie stosowano wówczas także postępowania mandatowego.

Pod koniec lat dziewięćdziesiątych pojawiły się przypadki przemytów w ciężarówkach. Pierwsze duże ujawnienia w tirach to papierosy ukryte w niciach poliamidowych, torfie i szklankach. Pamiętam także wykrycie 5 tys. litrów spirytusu w specjalnym zbiorniku w podwójnej podłodze naczepy ciężarówki.

Białoruski tir z papierosami w ładunku szklanek

Ruch z roku na rok na przejściu zwiększał się. Przejście było modernizowane, unowocześniane. Wreszcie w Kuźnicy powstało nowoczesny obiekt na miarę XXI wieku. Jak to wyglądało z Pana perspektywy?

Na przejściu drogowym w Kuźnicy ruch coraz bardziej się zwiększał. Przejście przechodziło kilka etapów modernizacji, aż do całkowitej jego rozbudowy. W roku 1997 dostawiony został nowy kontener w miejscu odpraw towarowych, co znacznie poprawiło warunki odpraw towarowych. Wykonana została nadbudowa kontenerowa nad budynkiem biurowym, gdzie swoją siedzibę znalazły służby weterynaryjne, fitosanitarne i sanitarne.

Rok 1997 – stanowisko odpraw w kontenerze

W roku 2000 rozpoczęła się budowa nowego przejścia. Pod inwestycję przeznaczono 16 hektarów po obu stronach istniejącego przejścia. W pierwszym etapie budowy odprawy zostały całkowicie zawieszone. W tym czasie dokonano niwelacji terenu. W związku z tym, że różnica poziomów na terenie realizowanej inwestycji wynosiła nawet 20 metrów olbrzymie ilości ziemi zostały przewiezione z jednej strony przejścia na drugą.

W listopadzie 2001 ponownie zostały zawieszone wszelkie odprawy na przejściu. Wszystkie obiekty zostały zburzone, a teren wyrównany do poziomu nowo budowanej platformy przejścia. Funkcjonariusze na ten czas zostali delegowani do innych komórek urzędu – głownie do Oddziału Celnego w Bobrownikach – natomiast nasz oddział znalazł tymczasowe schronienie przy Oddziale Celnym Kolejowym w Kuźnicy, gdzie otrzymał

dwa pomieszczenia. W jednym została zgromadzona cała dokumentacja, natomiast w drugim urzędował naczelnik oddziału (od 2002 roku kierownik) i ja – jako jego nieetatowy zastępca. W tym czasie działalność oddziału ograniczała się do spraw związanych prowadzeniem bieżącej korespondencji, prowadzeniem postępowań celnych oraz spraw dotyczących prowadzonej inwestycji.

W noc sylwestrową 2002/2003 przy trzaskającym 25-stopniowym mrozie wznowione zostały odprawy celne w ruchu osobowym. W wyniku porozumienia ze stroną białoruską całość odpraw celnych została przeniesiona na Białoruś. Siedziba oddziału również została ulokowana w Bruzgach w przekazanym do dyspozycji Służby Celnej i Straży Granicznej baraku. Przez plac budowy do granicy państwa została wytyczona i wygrodzona prowizoryczna droga przejazdowa. Inwestycja została zakończona w listopadzie 2003 roku. W dniu 21 listopada 2003 r. nastąpiło uroczyste otwarcie nowo wybudowanego przejścia i wznowienie całości ruchu.

W wyniku tej inwestycji na 18,5 ha powstało jedno z najnowocześniejszych i największych przejść międzynarodowych w Europie, posiadające pełną infrastrukturę i wyposażenie umożliwiające docelowo odprawiać 8000 samochodów w ruchu osobowym i 1500 pojazdów ciężarowych na dobę w obu kierunkach.

Dziś całość przejścia podzielona jest na dwie platformy: wjazdową i wyjazdową. Dodatkowo na każdej platformie oddzielona jest część osobowa od towarowej. Część przeznaczona do odpraw osobowych jest typu autostradowego, gdzie odprawy dokonywane są w ruchu potokowym, natomiast platformy odpraw towarowych są terminalami. Ponadto przejście posiada infrastrukturę przygotowaną do obsługi ruchu pieszego. Istnieje wygrodzona ścieżka po zewnętrznym obwodzie przejścia z budynkami kontrolnymi na każdym kierunku.

Pół roku później nastąpiło kolejne, ważne wydarzenie nie tylko dla funkcjonariuszy celnych – wejście Polski do Unii Europejskiej. Z punktu widzenia pracy na drogowym przejściu granicznym wymagało to od nas przygotowania do nowych realiów – zwłaszcza jeśli chodzi o przepisy prawa.

Międzynarodowe drogowe przejście graniczne w Kuźnicy obecnie

Nowoczesny oddział celny to także nowoczesne wyposażenie. Jako doświadczony funkcjonariusz wie Pan jednak, że to nie jest jedyny klucz do sprawnego funkcjonowania przejścia granicznego.

Dziś przejście wyposażone jest w urządzenia rentgenowskie, endoskopy, videoendoskopy, systemy wspomagające odprawę i analizę ryzyka. To wszystko znacznie nam ułatwia pracę i pomaga podczas codziennej służby. Ale zarówno wtedy, kiedy zaczynałem pracę, jak i dziś najważniejszy na przejściu granicznym jest człowiek – jego doświadczenie, wiedza, umiejętności, a nieodzownym narzędziem przydatnym podczas kontroli pozostał tradycyjny śrubokręt i latarka.

Ćwierć wieku na granicy to zapewne także sławni podróżni i ważne międzynarodowe przedsięwzięcia?

Podczas 25 lat służby na przejściu granicznym mieliśmy okazję gościć prezydenta oraz trzech premierów rządu RP. Kuźnice odwiedzali m.in. szefowie służb celnych kilku krajów oraz sekretarz generalny Światowej Organizacji Ceł. Odprawiałem kilkanaście zespołów muzycznych w tym podróżującą pociągiem Budkę Suflera. Autograf Romualda Lipko i pozostałych członków zespołu mam w swoim archiwum do dziś.

Co roku na przejściu granicznym w Kuźnicy odprawiamy także młodych kolarzy uczestniczących w Międzynarodowym Wyścigu Kolarskiego „Niemen", harcerzy przekazujących na Białoruś Betlejemskie Światełko Pokoju oraz zespoły muzyczne i uczestników Festiwalu Muzyki Młodej Białorusi Basowiszcza organizowanego w podbiałostockim Gródku.

Dziękuję za rozmowę życząc zdrowia i bezpiecznej służby.

mł. asp. Maciej Czarnecki
Rzecznik prasowy
Izby Celnej w Białymstoku

Służba Celna

KONFERENCJA "EUROPA KARPAT"

PRZEMYŚL, 29 lutego 2016 r.